

ÅRSRAPPORT 2019

Lier kommune

Lier kommune

Innhold

Årets rapport	1
Innhold	2
Rådmannens oppsummering	3
Forslag til vedtak:	5
Politisk organisering og eierskap	6
Steds- og samfunnsutvikling	9
Tjenestene	25
Økonomi	60
Vedlegg	84

Rådmannens oppsummering

God kvalitet skapes av flinke folk!

Årsrapporten for 2019 viser at virksomhetene samlet sett gikk i balanse og et netto driftsresultat (overskudd) på 3,1 %.

Vi har mye å være stolt av og årsrapporten skal synliggjøre noen av de viktige milepælene og resultatene fra 2019.

Kommunestyret i Lier vedtok en ny kommuneplan i 2019. Planen har seks innsatsområder som skal angi retningen for utviklingen av liersamfunnet. Innsatsområdene fra kommuneplanen følges deretter fulgt opp i Handlingsprogram 2020 -2023. Slik skal vi sikre at det jobbes målrettet mot kommunens viktigste styringsdokument.

Det var med stor stolthet Lier kommune mottok en nominasjon til årets frivillighetskommune. Det var ikke vi som vant, men nominasjonen var en god tilbakemelding på alt det gode arbeidet som gjøres av frivilligheten i kommunen vår.

Digitalisering har vært et viktig satsingsområde for kommunen i dette året. Det er innført porteføljestyling av digitale investeringsprosjekter, felles prosjektportal og metodikk for styring av prosjektene.

Handlingsprogrammet for 2020-2023 ble presentert digitalt. Og når vi senere skal rapportere på handlingsprogram, vil dette også være digitalt. Denne årsrapporten er derfor siste årsrapport etter gammel mal.

Det har dessuten vært utført et omfattende arbeid med å digitalisere byggesaksarkivet for perioden 2008-2019. Dette er viktig arbeid for senere å implementere E- byggesak.

Innen skole nådde vi en milepæl ved at alle elevene i lierskolen disponerer egen I Pad. Innen helse og omsorg ble den digitale plattformen for velferdsteknologi tatt i bruk, blant annet med digitale trygghetsalarmer og digitale dørlåser

Årsrapporten vil også peke på utfordringer, mål og ambisjoner vi ikke har nådd. Det er også viktig å ta med innledningsvis at under utarbeidelsen av denne rapporten har kommuneledelsen og store deler av administrasjonen jobbet med å sikre innbyggerne gode helsetjenester og lede kommunen gjennom pandemien. Derfor er årsrapporten noe mindre omfattende enn tidligere år.

Økonomi

Regnskapet for 2019 viser en positiv utvikling med et netto driftsresultat på 59,5 millioner og 3,1 prosent i overskudd. 14,7 av disse millionene er avsetninger til bundne fond. Det betyr at de er øremerkede midler, blant annet tilskuddsmidler. Kommunen har betalt 72,8 millioner i avdrag.

Lier kommunes disposisjonsfond blir på 181,2 millioner.

Resultatet i 2019 viser at virksomhetene samlet sett går i balanse og kommunen har håndtert økt krav til bemanning i barnehagene, finansiert opp nye tiltak til psykisk helse og rus og økt bemanningen i hjemmetjenesten. Men innen skole har det ikke vært økonomisk handlingsrom for å innfri normen for antall lærere i hvert klasserom i 2019.

Det er økte inntekter via skatt som er årsaken til et større overskudd enn budsjettet.

Lier er en kommune med lave inntekter når vi sammenlikner oss med alle landets kommuner. Dette gjør at vi må ha god kompetanse og vilje til økonomistyring - noe som krever mye av alle i organisasjonen. I en hverdag som kan oppleves som både travel og med stramme rammer gjør medarbeiderne våre en solid innsats for innbyggerne.

Bente Gravdal

Rådmann Bente Gravdal

Forslag til vedtak:

Drift:

1. Rådmannens årsrapport for 2019 tas til etterretning.
2. Følgende disponering godkjennes i forbindelse med over- og underskuddsordningen:

Etter reglene for over- og underskuddsordningen økes fondet med 13 113 000 kroner. Økningen i over- /underskuddsfondet justeres mot kommunens generelle disposisjonsfond.

3. Overskudd i driftsregnskapet på 35 470 371 kr avsettes til
 - a. Disposisjonsfond med 33 195 331 kroner.
 - b. Barnevern avsetning til bundet fond 815 916 kroner.
 - c. Psykisk helse/rus avsetning til bundet fond 1 459 124 (tilskudd som ble utbetalt i 2020 men ført som inntekt i 2019)

4. Disponering av disposisjonsfond

Deler av overskuddet er knyttet til ubrukte midler til formål som vil ha utgifter i kommende år. I disposisjonsfondet avsettes følgende til konkrete formål

- Helsetjenesten ubrukte sykepenges 580 000 kroner (se side 77)

Investerings:

1. Ubrukte investeringsmidler pr. 31.12.2019 for prosjekter som ikke er avsluttet bevilges opp på de respektive prosjekt i 2020. Beløpet utgjør i alt kr 297 968 649, og finansieres mot 255 454 121 kr lån og kr 42 514 528 kr refusjon merverdiavgift.

1. Avslutning av investeringsprosjekter
 - a. Det avsluttes investeringsprosjekter med et netto mindreforbruk på 14 320 093 kroner (se liste side 74)
 - b. Av ubrukte midler på avsluttede prosjekter overføres 7,2 millioner kroner til nytt prosjekt «Maskiner og utstyr» til Lier vei, vann og avløp KF. (se side 75)
 - c. Resterende 7 120 093 kroner avsettes til ubundet kapitalfond

ÅRSRAPPORT 2019

POLITISK ORGANISERING OG EIERSKAP

Politisk organisering

Lier kommune er politisk organisert etter formannskapsmodellen. Kommunestyret er øverste politiske organ.

I 2017 vedtok kommunestyret å redusere antall kommunestyremedlemmer fra 49 til 41, med virkning fra kommunevalget 2019. Fordelingen av representanter på de ulike partiene før og etter kommunevalget er som følger:

Parti	Før valget 2019	Etter valget 2019
Høyre	18	15
Arbeiderpartiet	15	11
Senterpartiet	3	4
Fremskrittspartiet	5	4
Miljøpartiet de Grønne	2	3
Sosialistisk Venstreparti	1	2
Kristelig folkeparti	2	1
Venstre	3	1
Totalt antall representanter	49	41

Ny kommunelov trådte i kraft ved konstituerende kommunestyremøte. Politisk reglement, herunder delegeringsreglement, saksbehandlingsregler, godtgjøringsreglement er revidert i henhold til endringene i kommuneloven og vedtak om endret utvalgsstruktur.

Lier kommune har opprettet obligatoriske politiske utvalg, nemnder og råd i henhold til kommuneloven. I tillegg er følgende politiske utvalg opprettet for valgperioden 2019-2023:

- Miljø- og planutvalget (MPU)
- Landbruksutvalget
- Oppvekst,- kultur- og idrettsutvalget (OKI)
- Helse,- omsorg- og velferdsutvalget (HOV)
- Eierutvalget (EIU)

Selskaper, foretak og interkommunale samarbeid (eierstyring)

I 2019 eide Lier kommune 100 % av aksjene i fire selskaper, og var deleier i fire. Kommunen var deltaker i fem IKS-er, fem interkommunale samarbeid og har to kommunale foretak.

Eierskap i 2019 er gjennomført i tråd med fastsatt møteplan og eierorganet har avholdt generalforsamling for heleide aksjeselskaper på våren og eierseminar på høsten. Eierinteressene er fulgt opp i tråd med kommunestyrets vedtatte prinsipper for eierskap- og selskapsstyring, og resultatene av eierskapet er lagt frem til politisk behandling. Videre ble Lier kommunes Eierskapspolitikk revidert og vedtatt av kommunestyret i 2019.

Kommunereformen trådte i kraft 1.1.2020. Flere av Lier kommunes nabokommuner er omfattet av kommunesammenslåingen. Dette har hatt betydning for Liers deleide selskaper, foretak og samarbeid på ulike måter med virkning fra ikrafttredelsesdatoen.

- Legevakta i Drammensregionen IKS avvikles og Lier kommune har inngått vertskommuneavtale med Drammen om Drammen Legevakt.
- Drammensregionens interkommunale krisesenter opphørte ved årsskiftet og ble en del av Drammens basisorganisasjon. Lier kommune er invitert til å delta i vertskommunesamarbeid. Mens alternative løsninger utredes kjøper Lier krisesentertjenester av Drammen kommune.
- Felles lønningskontor for Lier, Øvre Eiker og Nedre Eiker er erstattet med kommunalt oppgavefellesskap jf. Kommuneloven kapittel 19. Deltakerne i nytt samarbeid er Øvre Eiker, Modum og Lier kommuner.
- Antallet deltakere er redusert og deltakernes andeler endret både i Glitrevannverket IKS, Drammensregionens brannvesen IKS og Renovasjonsselskapet IKS.
- Det er også endringer på deltakersiden i Tilsynskontoret for små avløpsanlegg, hvor Lier kommune er vertskommune.

Andre endringer

- Fremtidig organisering av Kontrollutvalgssekretariatet i Buskerud ble utredet i 2019. Saken legges frem for kommunestyret første halvår 2020.
- Lier kommune har meldt uttreden fra Kommunenes opplæringskontor i Buskerud (KOB)
- I 2018 vedtok kommunestyret å konkurranseutsette Alier AS. 12. november 2019 bestilte kommunestyret en sak om muligheten for å avbryte konkurranseutsettingen og innlemme Alier AS i enten LEKF eller i basisorganisasjonen. Saken vil komme opp til politisk behandling i 2020.

Som del av arbeidet med å sikre en mer helhetlig utnyttelse, forvaltning og utvikling av Lier kommunes bygningsmasse, vedtok kommunestyret i 2018 å slå sammen Lier Boligselskap AS med Lier Eiendomsselskap KF. I tillegg ble Lier Everk Eiendom AS avviklet. Endringene ble gjennomført i 2019 og Lier boligselskap består nå som et hjemmelsselskap.

STEDS- OG SAMFUNNSUTVIKLING

Det kommunale plansystemet

Ny kommuneplan ble vedtatt i 2019. Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Den består av en samfunnsdel med tilhørende handlingsdel og arealdel. Arealdelen er en oppfølging av føringene gitt i samfunnsdelen.

Kommuneplanens samfunnsdel

Samfunnsdelen fastsetter langsiktige mål og strategier for kommunesamfunnet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen består av seks samfunns mål som peker ut de områdene som skal gis særlig oppmerksomhet og ressurstilgang i planperioden. Målene bygger på visjonen, Grønne Lier – for alle innbyggere, og er valgt ut på grunnlag av politiske føringer og de utfordringer og muligheter Lier kommune står overfor.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel angir hovedtrekkene i arealbruken i Lier kommune. Den viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk.

Befolkningsdata

Født
2019

260 personer

Nettoflytting
2019

373 personer

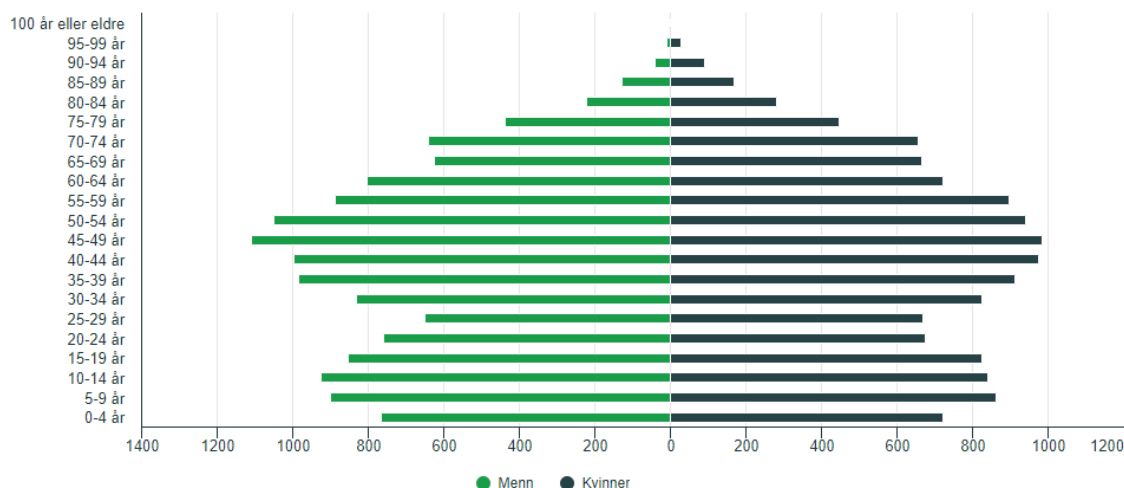

Døde
2019

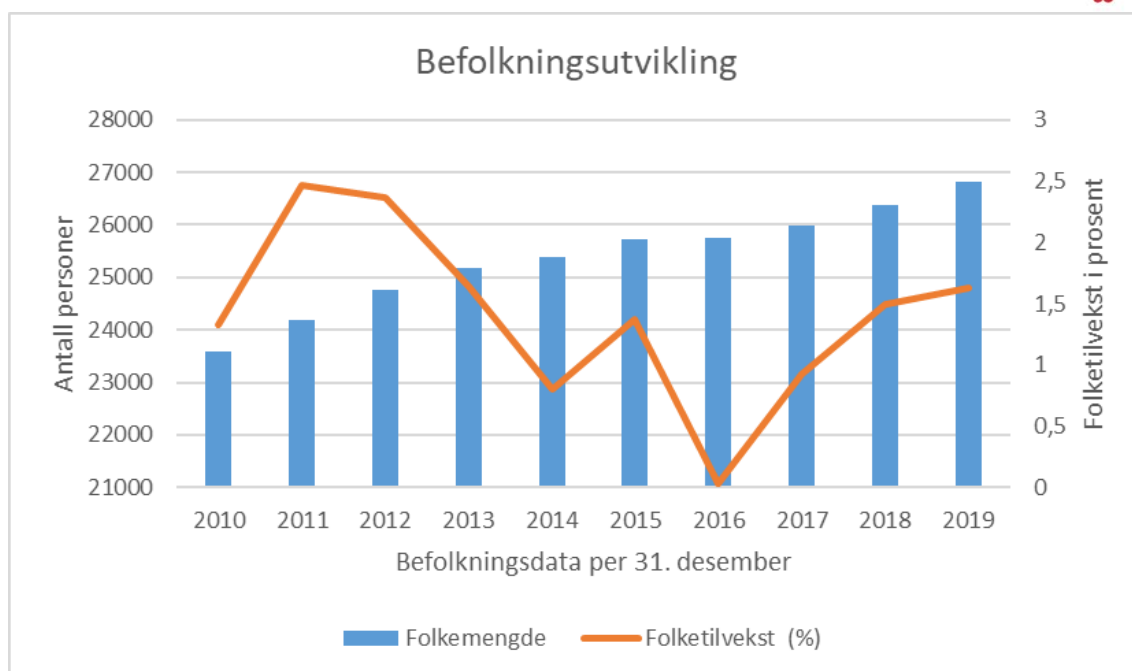
195 personer

Liers befolkning økte i 2019 med 438 personer, til totalt 26 811 innbyggere. Dette utgjør en vekst på 1,6 prosent. Endring består av født, døde og netto flytting.

Befolkningssammensetningen i alder og kjønn pr 31.12.2019 er vist under.

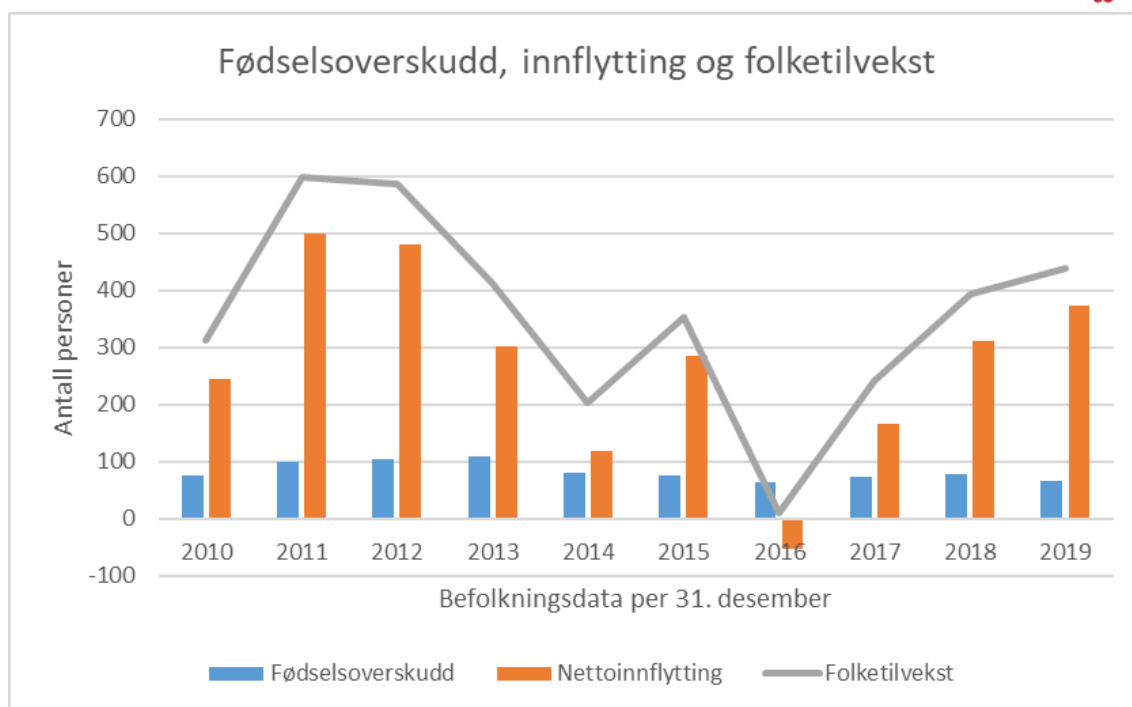

Den årlige gjennomsnittlige veksten har vært på 1,7 % siden 2010. Folketilveksten i 2019 ligger altså nær snittet de ti siste år.

	Folketall 2016 - 2019 (SSB)				Snitt endring per år		Endring i perioden
	2016	2017	2018	2019	antall	prosent	
0-5 år	1829	1813	1802	1817	-3	-0,2	-12
6-15 år	3425	3470	3507	3543	30	0,9	118
16-19 år	1326	1298	1308	1333	2	0,1	7
20-66 år	15560	15684	15943	16208	162	1,0	648
67-79 år	2723	2822	2865	2939	54	2,0	216
80 år og eldre	877	893	948	971	24	2,7	94
Total	25731	25740	25980	26373	161	0,6	642

Tabellen over viser en gjennomsnittlig vekst i alle aldersgrupper siste fireårsperiode, med unntak av aldersgruppen 0-5 år som har hatt en nedgang på 0,2 prosent per år. Veksten i antall innbyggere er klart høyest i aldersgruppene 67-79 år og 80 år og eldre, med henholdsvis 2 og 2,7 prosent vekst.

Fødselsoverskuddet (differansen mellom antall barn som blir født og antall personer som dør) har i Lier de ti siste årene i snitt ligget på 82 personer. I 2019 var fødselsoverskuddet på 65 personer. I Lier er folketilveksten i stor grad avhengig av omfanget av nettoinnflyttingen (differansen mellom innflyttinger og utflyttinger), som varierer en god del fra år til år. Snittet har de ti siste årene ligget på 272 personer, og endte i 2019 på 374 personer.

Energi og klima

Hovedmålet i Energi- og klimaplan for Lier kommune (2017-2020) er et klimanøytralt Liersamfunn innen 2030 og at Lier kommunes drift skal være klimanøytral innen 2025. Det er i 2019 jobbet med tiltak på flere områder for å nå disse målsettingene. Den årlige rapporten på energi- og klimaplanen, som viser status for liersamfunnet og Lier kommunes drift, ble lagt frem i september.

I 2019 ble gratis energirådgivning til innbyggere om energiltak i egen bolig besluttet videreført og det ble vedtatt å etablere en strategi for grønn mobilitet. Kommunen fikk også en ny innkjøpsstrategi, med føring om at klima- og miljøvennlige produkter og tjenester skal prioriteres.

I 2019 hadde alle kommunens virksomheter, med unntak av fire, innført miljøledelsessystem (Miljøfyrtårnsertifikat). Kommunen faset også ut bruk av mineralolje til oppvarming av bygninger. Det ble også satt av midler til å kjøpe strøm med fornybar opprinnelsesgaranti.

Fjordbyen

I 2010 ble kommunene Lier og Drammen enige om en avtale om plansamarbeid for Lierstranda og Brakerøya om felles utvikling av en fjordby. Planprogram for områderegulering Fjordbyen ble vedtatt i april 2018.

Mot slutten av 2019 fikk formannskapet fremlagt de første skissene til bykonsept for Fjordbyen fra Eidos Eiendomsutvikling AS.

Et viktig arbeid i tilknytning til arbeidet med fjordbyen er også løsning for samferdsel og kollektivknutepunkt. Det utarbeides derfor en egen kommunedelplan for dette formål.

Transport og samferdsel

E134 Dagslett – E18

Rådmannen ble sommeren 2019 informert om at Statens vegvesen har mottatt formell bestilling fra Samferdselsdepartementet om å ta med Vikor-korridoren i forslag til planprogram. I november behandlet kommunestyre høringsutgave av planprogram for kommunedelplan E134 Dagslett – E18. Av vedtaket fremgår at kommunens fortrukne korridor er lang tunnel til Vikor. Kommunestyret vedtok også ikke å anbefale utredning av Jensvoll-, Vitbank- eller Husebykorridoren.

Planprogrammet er en plan for den videre planleggingen, og beskriver formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere og hvilke alternativer og tema Statens vegvesen skal utrede i kommunedelplanen.

Buskerudbyen

Buskerudbysamarbeidet har som ambisjon å jobbe for å løse felles utfordringer innen transport, miljø og arealutvikling med tiltak knyttet til kollektivtransport, sykkel og gange. I 2019 fikk Lier kommune gjennom Buskerudbysamarbeidet blant annet midler til utredning av kollektivknutepunkt i Lierbyen og test av bestillingstransporttilbud til Lier stasjon. Det ble også satt av midler til ulike sykkeltiltak.

Landbruk og miljø

Landbrukskontoret for Drammen, Lier, Røyken og Hurum ble avviklet 1.juli 2019, og virksomhet for Landbruk og miljø ble etablert. Virksomheten har ansvar for landbruk- og miljøforvaltning, og har en egen avdeling som jobber med tilsyn av små avløpsanlegg i 6 kommuner, som et vertkommunesamarbeid (Tilsynskontoret for små avløpsanlegg). Virksomheten fikk i oktober ansatt en miljørådgiver som skal jobbe med prosjekt Ren Drammensfjord og som vannområde koordinator for Lierelva med sidebekker.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Det foreligger et initiativ fra Foss gård om å utrede mulighet for et energilagringsteknologi-prosjekt for landbruket. Kommunen ønsker å bidra som samarbeidspartner, ref. vedtak i sak FS 94/2017.	HP 18-21 Oppdrag 2.18	I arbeid	Foss Gård v/ Buskerud bondelag er orientert om vedtak i saken. Rådmannen avventer et initiativ fra Bondelaget. Rådmannen er usikker om dette prosjektet vil bli realisert, da det Foss Gård nå er lagt ut for salg.
Støy fra E18, E134, jernbanen og andre hovedveier gjennom Lier, er en stor utfordring for mange innbyggere i kommunen. Arbeidet med støyskjermingstiltak intensiveres gjennom tettere oppfølging av Statens vegvesen og Jernbanedirektoratet.	HP 19-22 Oppdrag 2.6	I arbeid	Rådmannen har initiert tettere dialog mot Statens vegvesen og BaneNor om mulige støyreducerende tiltak ved Gullaug skole.

Kultur og fritid

Nye tiltak i 2019 var avvikling av Frivilligbørs, Repair Café og etablering av www.Lieropplevelser.no. Lierdagene ble gjennomført i juni med stor oppslutning. Kommunen ble nominert som en av tre finalister som Årets frivillighetskommune. Arbeidet med å forberede St. Hallvardjubileet 2020 startet også opp. Også ny kunstgressbane på Lierskogen ble ferdigstilt, samt ny utfartsparkering ved Eiksetra og sikring av tunnel på gamle Drammensbanen.

2019 var også første driftsår med meråpent bibliotek (tilgang utover åpningstider) og markering av bokåret 2019. Utstyrstilgang og aktivitet via BUA økte og ungdomshuset V2 utvidet og videreutviklet tilbudene sine. Kunstprosjekt ved Fjordbyen ble også videreført.

Året viste et stort lokalt engasjement rundt enkeltsaker som det jobbes videre med, både knyttet til hallbehov, lysløyper, samt tiltak i forhold til barnefattigdom og inkludering.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Mye godt arbeid er gjennomført for å øke aktiviteten rundt Lier bibliotek. Dette arbeidet videreføres. En rekke forfattere har tilknytning til Lier og det bør vurderes egne tiltak/arrangementer rundt disse. I Lierbyen arbeides det videre med muligheten for å flytte ned på gateplan og på Tranby er det naturlig	HP 17-20 Oppdrag 2.18	Ferdigstilt	Bokåret ble markert i 2019 med mange arrangementer, også med lokale forfattere, jfr. egen melding i mars 2020 om dette. Spørsmålet om flytting av biblioteket i Lierbyen ned på gateplan er løftet inn i

å se dette i sammenheng med tilstandsrapport for Hallingstad og Tranby skoler.			arbeidet med stedsutviklingsprogram for Lierbyen med økt fokus i 2020.
Godt fungerende velforeninger kan være et nyttig og viktig bidrag i lokal-samfunnsutviklingen. Kommunen vurderer om man kan bidra som pådriver til etablering av flere velforeninger basert på erfaringsutveksling fra vel som fungerer godt.	HP 17-20 Oppdrag 2.25	Ferdigstilt	Registrering ble prioritert i 2017. Fellesmøte for erfaringsutveksling ble invitert til to ganger vinteren/våren 2019 uten oppslutning.
Utrede flytting av biblioteket i Lierbyen ned på gateplan og inkludere dette i pågående stedsutviklingsprogram for Lierbyen.	HP 19-22 Oppdrag 2.7	Påbegynt	Rådmannen har lagt dette oppdraget inn som del av tiltakene i tiltaksdelen for strategien for Lierbyen.
I forbindelse med Nasjonalbibliotekets markering av 500 års-jubileet for den første trykte boken i Norge, bes rådmannen å planlegge og gjennomføre en feiring av det nasjonale bokåret 2019. Bibliotekene, skoler, barnehager, kirken, Lier Voksenopplæring, Bygdetunet, Haugstua, lokale forfattere og skribenter og andre aktuelle samarbeidspartnere inviteres inn i arbeidet for å vekke lese- og skrive lyst blant liunger og markere bokens betydning.	HP 19-22 Oppdrag 2.18	Ferdigstilt	Bokåret er markert og synliggjort på flere måter, bl.a. under Lierdagene og gjennom mange arrangementer hele året, jfr. melding i mars 2020.

Kulturskolen

Kulturskolen har i 2019 undervist over 700 elever i alderen 3-20 år ukentlig på 8 ulike arenaer. Det har blitt avholdt 22 åpne arrangementer i løpet av året, ikke iberegnet kortere kurs, julekortkonkurransen eller interne arrangementer som avslutninger, mesterklasser eller huskonserter. Gjennom arrangementer og konkurranser treffer virksomheten årlig omtrent 8000 publikummere og deltakere.

Det største bidraget til gode Lieropplevelser i 2019 var skolens bidrag på UKM og bidragene til Lierdagene. Det nye for 2019 er at kulturskolen har hatt aktivt samarbeid på området folkehelse ved å prøve ut musikkterapi ute på institusjonene og gjennom bidrag til Sunne Aktive Liunger. Lier kulturskole er fra 2019 også praksisskole for høyere utdanninger og arbeider med å bli forskningsarena for disse utdanningsinstitusjonene.

Målekort:**Kultur**

Område	Måleindikator	Kilde	Resultat 2018	mål 2019	Landet 2019	Resultat 2019
K 1						
Kultur og fritid	K 1,1 Billettsalg Lier kulturscene	Egen telling	5 545	6 500		4 940
	K 1,2 Besøk på Lier kulturscene	Egen telling	10 253	13 000		9 026
	K 1,3 BUA kunder *	Egen telling	885	1 100		1 399
	K 1,4 BUA utlån *	Egen telling	6 485	5 500		6 939
K 2						
Biblioteket	K 2,1 Utlån pr innb.	KOSTRA	1,9	2,0	2,9	1,8
	K 2,2 Besøk pr innb.	KOSTRA	3,2	3,1	5,0	3,4
	K 2,3 Antall besøkende på arrangementer	Egen telling	1 539	1 450		2 018
K 3						
Kulturskolen	K 3,1 Elevplasser i fordypningsprogram	Egen telling	26	30		20
	K 3,2 Antall elever sangundervisning	Egen telling	33	30		34
	K 3,3 Antall elever pianoundervisning	Egen telling	110	130		108
	K 3,4 Følelse av tilhørighet til kulturskolen	Brukerundersøkelsen 2017	4,7	4,8		Ikke tall
	K 3,5 Tilstrekkelig undervisning	Brukerundersøkelsen 2017	4,9	5		Ikke tall
	K 3,6 Venteliste totalt alle tilbud	Egen telling okt. 2017	229	100		252
	K 3,7 Venteliste for de uten tilbud	Egen telling okt. 2017	159	75		191

Forklaring til trafikklysene:

Resultater over egne mål og over gjennomsnittet i landet gir grønne trafikklys

Resultater mellom enen mål og gjennomsnittet i landet gir orange trafikklys

Resultater som er svakere enn egne mål og svakere enn gjennomsnittet i landet gir røde trafikklys

For indikatorer uten tall for gjennomsnittet i landet, eksempelvis ved egen tellinger, har vi ikke trafikklys

Stedsutvikling og planarbeid**Stedsutvikling**

God stedsutvikling betyr mye for næringsutvikling, et steds konkurransekraft, folks trivsel, trygghet og tilgjengelighet til viktige tilbud og tjenester i hverdagen. For å styrke arbeidet på dette området og sikre bedre utnyttelse av kapasitet og kompetanse ble det i 2019 etablert en egen virksomhet for stedsutvikling og plan.

Strategi for stedsutvikling av Lierbyen ble vedtatt i 2019. Strategien skal ligge til grunn for videre utredninger, plan- og prosessarbeid. Handlingsplanen som følger strategien definerer større, prioriterte tiltak og oppgaver for oppfølging av strategien kommende fireårs periode. Det ble i 2019 også vedtatt å igangsette et eget stedsutviklingsprogram for Tranby.

Arbeid med planer

Sommeren 2019 ble både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel vedtatt, dette er viktige planer som legger føringer for hele kommunen. Andre større arealplaner som har vært prioritert i perioden er kommunedelplan Gullaug (arbeidet er tatt opp igjen), kommunedelplan samferdselsinfrastruktur og kollektivknutepunkt -Fjordbyen, Områdeplanen for fjordbyen, kommunedelplan E134 Dagslett – E18, Områdeplan/stedsutvikling Lierbyen, i tillegg til en rekke reguleringsplaner (eks nytt sykehus og vannforsyning til Oslo). I tillegg ble Folkehelsestrategien vedtatt rett før årsskifte.

Folkehelse

Lier kommune kan vise til gode resultater i folkehelsemålinger. Skal resultatene opprettholdes, må det jobbes systematisk med tiltak som sikrer at det tas tak i folkehelseutfordringene. På bakgrunn av dette ble ny folkehelsestrategi vedtatt av kommunestyret 12. november 2019. Det ble mot slutten av 2019 også jobbet med en egen handlingsdel for folkehelse for perioden 2020 – 2023 med prioriterte tiltak for perioden.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
I forbindelse med revisjon av energi- og klimaplan innarbeides en handlingsplan mot støy etter forurensningsforskriftens kapittel 5.	HP 16-19 Oppdrag 2.32	Ferdigstilt	Det er laget et støykart over hele kommunen i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel. Dette er sentralt kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet. Rådmannen vil komme tilbake til sak om temaplan mot støy i forbindelse med arbeid med planstrategi, jf. HP 19-22, Oppdrag 2.6.
Tilbudet rundt Lier stasjon må bli bedre. I regi av og i samarbeid med Buskerudbyen gjennom BBP1 må tiltak for bedre tilgjengelighet rundt Lier stasjon iverksettes. Økt parkeringskapasitet, egen parkering for el-biler, sikker sykkelparkering og prøveprosjekt med matebusser må gjennomføres snarest.	HP 17-20 Oppdrag 2.19	I arbeid	<u>Sykkel</u> : Sikker sykkelparkering er etablert i eget sykkelhotell, her er det lademulighet for el.sykler. <u>Økt parkeringskapasitet</u> : Kommunen har sammen med BaneNor og jobbet for å få på plass flere pendlerparkeringsplasser på motsatt side Tuverudveien i forhold til dagens parkeringsplass. Grunnforholdene på dette arealet er utfordrende, og det har derfor vært behov for å gjennomføre nye grunnundersøkelser for å kartlegge hvor stor del av de to fyllingene som kan benyttes til parkering. Grunnboringen er utført og vi avventer nå den endelige rapporten fra Sweco som har dette oppdraget for BaneNor, finansieringen av dette har delvis skjedd gjennom Buskerudbysamarbeidet. En ser på en midlertidig løsning frem til 2022 og en endelig løsning etter 2022 (da er renoveringsarbeidene i Lieråstunellene ferdig). Det gjenstår også en avklaring med veieier som nå er Viken. Matebuss

			Det har vært gjennomført pilotprosjekt knyttet til matebuss både fra Lierbyen og fra Engersand, dette prosjektet vil bli evaluert våren 2020
Rådmannen gis i oppdrag å utrede en helhetlig plan for området rundt Meierigården, inkludert godslageret i samarbeid med private grunneiere. Området bør videre vurderes ut fra sin historiske verdi sett opp mot tettstedsutvikling i Lierbyen.	HP 18-21 Oppdrag 2.11	I arbeid	Rådmannen har lagt oppdraget inn som en del av tiltakene som skal følges opp i tiltaksdelen til strategi for Lierbyen .
Det igangsettes et mulighetsstudie/prosjekt for lokalsenterutvikling for Tranby med hovedfokus på fremtidig utvikling innen området som omfatter skole/idrett/senter/torv/omsorg. Prosjektet skal ha som mål å skape aktive og gode sosiale møteplasser for et mangfold av befolkningen og gjennomføres i samarbeid med ulike aktører innen idrett, FAU, næringsliv, frivillige organisasjoner, velforeninger og andre aktører. Tranby-befolkningen og andre som sogner til Tranby sikres bred medvirkning.	HP 19-22 Oppdrag 2.8	Ikke påbegynt	Arbeidet med planlegging av hvordan oppdraget skal løses er igangsatt og tidspunkt for oppstart er satt til vinteren 2020/2021.
Rådmannen reviderer og oppdaterer Lier kommunes sykkelplan i tråd med nye målsetninger og behov som fremkommer av Kommuneplan for Lier frem mot 2028 i løpet av 2019. Ulike brukergrupper sikres medvirkning.	HP 19-22 Oppdrag 2.9	Ikke påbegynt	I Buskerudby-samarbeidet er det utarbeidet en sykkelplan hvor også Lier inngår. Rådmannen ønsker å vurdere behovet for en ny sykkelplan i forbindelse med ny planstrategi.
Etablering av ny virksomhet med tilhørende innovasjon er viktig for utvikling av næringslivet i Lier. «Lierlab'en» som lavterskeltilbud synes å fungere godt. Følgende tiltak iverksettes: • Rådmannen fremmer en egen sak om etablererveiledning i løpet av 2019. • Etablere et tettere samarbeid med næringslivet, gründere og offentlig myndighet for å sikre god veiledning i det å starte en bedrift.	HP 19-22 Oppdrag 2.10	Ferdigstilt	Arbeidet med oppdraget ble lagt frem for kommunestyret i møte 10.12.2019, sak 138/2019. Rådmannen viser til at: • oppdraget bør løses i regi av etablererveiledningen hvor kommunen er representert i styret. • Mentorordning ikke er etablert gjennom etablererveiledningstjenesten men at rådmannen vil arbeide aktivt for å etablere en felles mentorordning i Drammensregionen.

- Etablere en «mentor-ordning» hvor de som har startet eller skal starte egen bedrift kan få veiledning. - Ungt entreprenørskap i skolen oppprioriteres. Undervisningen vektlegger praktisk tilnærming i tillegg til teoretisk kunnskap gjennom et løpende samarbeid med næringslivet.			Rådmannen vil legge frem en egen melding med utdypende informasjon om partnerskapet mellom Ungt entreprenørskap og Lier kommune 1.4 våren 2020. Rådmannen følger ellers opp gjennom å legge frem en egen sak 1.4 våren 2020 ihht kommunestyrets vedtak.
I forbindelse med gjennomføringen av klima- og energiplanen, er en Ladepunktstrategi for elbiler under utarbeidelse i tillegg til tiltak for el sykler. Investeringene på dette området samles i en sekkepost som benyttes etter nærmere vedtak.	HP 19-22 Oppdrag 2.26	I arbeid	Kommunen er en av to pilotkommuner som gjennom Buskerudby-samarbeidet skal etablere og teste en el-by sykkelordning. Pr. i dag har rådmannen sett på strekningen Lierbyen, Kjellstad, Amtmannsvingen og Lier stasjon. Prosjektet antas å komme til utførelse i løpet av 2020. Endelig løsning for finansiering av drift og vedlikehold gjenstår. Arbeid med strategi for ladepunkt el-biler er igangsatt.

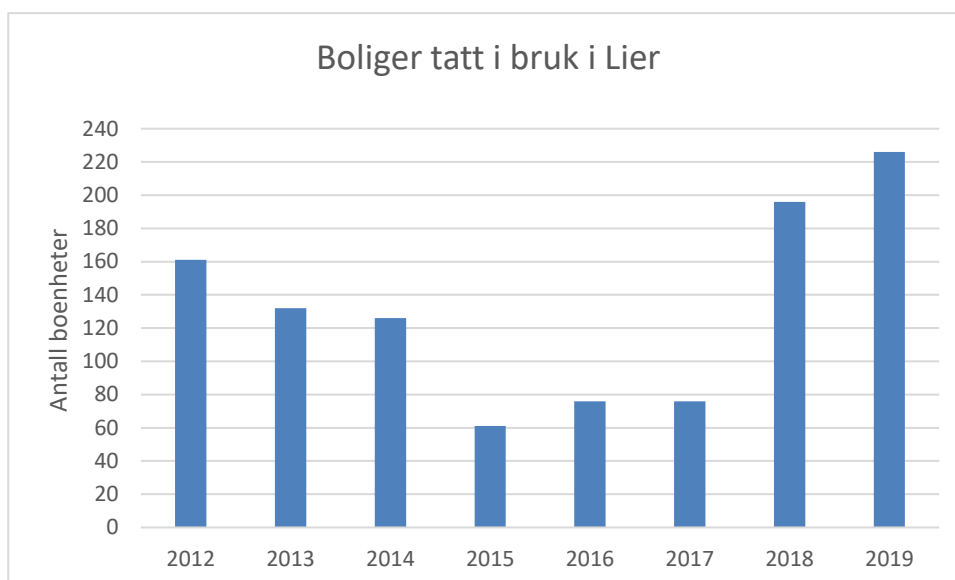
Bygg og geodata

Arbeidet med behandling av reguleringsplaner ble i 2019 flyttet fra Planseksjonen og lagt til den nye virksomheten Stedsutvikling og Plan. I den forbindelse endret den gjenværende delen av Planseksjonen navn til Bygg og Geodata. Virksomheten har nå to definerte fagområder; byggesak og Geodata/oppmåling.

I forbindelse med omorganiseringen ble det overført ett årsverk til Stedsutvikling og Plan, utover det som fulgte med overføring av arbeidsoppgaver.

Boligutbygging

I 2019 ble det gitt midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest for i alt 226 boenheter i Lier. Dette er det høyeste antallet i måleperioden. Boenhetene er fordelt på 85 i Hegg skolekrets, 55 i Gullaug skolekrets, 41 i Lierskogen skolekrets, 27 i Egge skolekrets, 12 i Nordal skolekrets, 4 i Høvik skolekrets, 3 i Sylling skolekrets og 1 i Sjøstad skolekrets.

Digitalisering

Samtlige byggesaker fra 2008 og tidligere har blitt digitalisert i løpet av 2019. Prosjektet er i avslutningsfasen og vil bli ferdigstilt i første halvdel av 2020. Planen er å gjøre arkivet tilgjengelig for publikum i løpet av 2020.

Byggesak gikk i 2019 over fra en kombinasjon av papirbasert og digitalt arkiv til fulldigitalt arkiv. Endringen innebærer at det ikke lenger arkiveres fysiske saksmapper.

Oppmåling gjennomførte i 2019 et prosjekt for å integrere kommunens sak-/arkivsystem (ePhorte) med fagsystemet som brukes i oppmålingssaker (Oppmålingsdialog). Prosjektet er ferdigstilt.

Boligpolitikk

Det ble i 2019 valgt å samle alt arbeid knyttet mot boligarbeid i kommunen inn i en avdeling. Avdelingen «Boligkontor» ble satt i drift fra september. Boligkontoret har blant annet ansvar for tildeling av kommunale boliger, saksbehandling av Husbankens virkemidler, fremskaffelse av boliger til bosetting av flyktninger og gjeldsrådgivning. Erfaringene med å samle boligarbeidet i et boligkontor er så langt vurdert som meget vellykket. Det har blant annet gitt et større fagmiljø og en mer helhetlig og effektiv saksbehandling. Boligkontoret er samlokalisert med Vedtakskontoret, noe som også vurderes å ha gitt positive effekter.

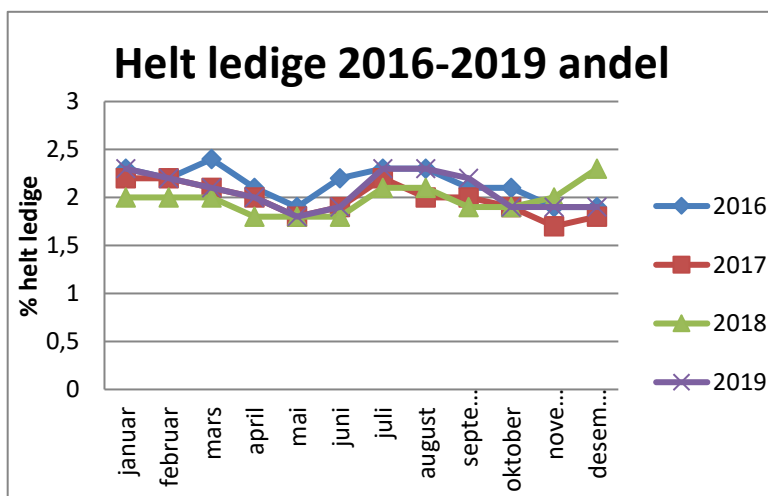
Det var stor pågang av boligsøknader i 2019 og antall søknader økte med 19 % fra året før. Mange av sakene har vært komplekse og omhandler brukere med sammensatte behov innen rus, psykiatri, personer med nedsatt funksjonsevne og eldre med behov for tilrettelagt bolig.

I 2019 var det totalt 45 husstander som fikk startlån til å kjøpe eller refinansiere bolig, i tillegg var det 6 husstander som ved årsslutt hadde forhåndsgodkjenning til å kjøpe bolig. Av de totalt 51 husstandene var 14 av husstandene innenfor «leie til eie» prosjektet. Til sammen ble det utbetalt kr 83,9 millioner i startlån, i tillegg var det innvilget 6,2 millioner til konkret bolig og 10,5 millioner gitt i forhåndsgodkjenning. Av de totale startlånmottakerne var det 26 husstander med barn.

Andre sentrale aktiviteter i 2019:

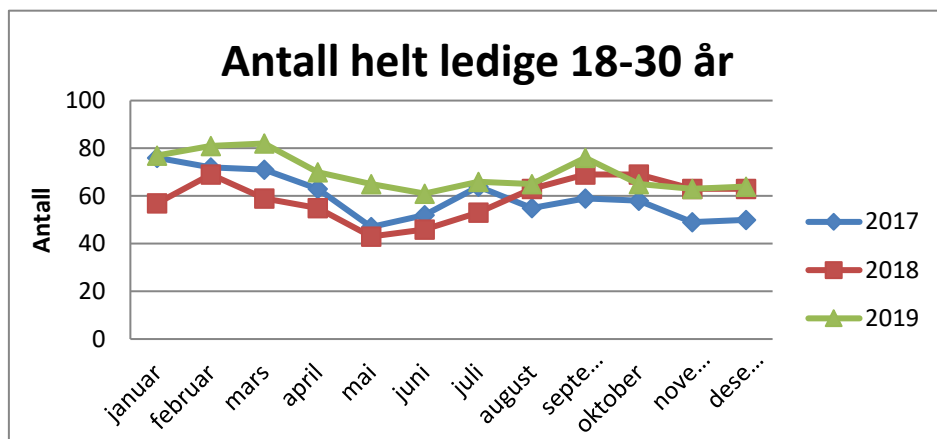
- Deltakelse i KS utviklingsnettverk for helhetlig kommunal boligpolitikk
- Oppstart av prosjekt for å jobbe med rullering av Boligsosial handlingsplan 2016-2019, og lage en ny Helhetlig boligplan/strategi
- Utvidelse av Heggtoppen bofellesskap og etablering av bemannet botilbud for personer med rus og / eller samtidig psykisk lidelse (ROP)
- Utarbeidelse av grensesnitt og rutiner mellom boligkontoret og de ulike virksomhetene inkludert Lier eiendomsselskap KF

Arbeidsledighet

Arbeidsledigheten i Lier kommune har vært stabilt lav i 2019. Andelen helt ledige var i snitt på 2,1 prosent av arbeidsstyrken for 2019, til sammenligning var dette 2,0 prosent i 2018.

Vi ser derimot at antall helt ledige i ungdomsgruppen 18-30 år har økt sammenliknet med 2018:

Oversikt fra desember viser at det er flest ledige innenfor bygg og anlegg og salg og butikkarbeid. Det er 158 helt ledige menn og 107 helt ledige kvinner, sammenliknet med året før er det en reduksjon i ledige kvinner med 10 personer (-8,5 prosent) mens det blant menn er en økning på 10 personer (6,8 prosent) sammenliknet med samme periode året før.

Kommunikasjon og innbyggermedvirkning

Strategisk kommunikasjon er et verktøy som skal bidra til at kommunen når sine overordnede mål. Samtidig skal kommunens kommunikasjonsarbeid bidra til åpenhet og informasjon rundt politiske og administrative prosesser, og at våre innbyggere og øvrige interessenter er kjent med både sine plikter og rettigheter.

Nettsiden er kommunens viktigste kommunikasjonskanal ut mot innbyggerne. I løpet av 2019 er det gjort flere grep for å bedre brukeropplevelsen. Vi bruker analyseverktøyet Siteimprove for å måle trafikk og avdekke brutte lenker og skrivefeil. Ved hjelp av funksjonen Intellisearch kan vi sørge for søkemotoroptimalisering, slik at brukerne finner det de søker etter på nettsiden vår.

For Lier kommune er sosiale medier, og særlig Facebook, viktige kanaler for å nå ut med informasjon. Ved utgangen av 2019 hadde kommunens Facebook-side 6159 følgere. Det er en økning på nesten ni prosent fra samme periode i 2018. I 2019 fortsatte også arbeidet med å styrke kommunens visuelle kommunikasjon - blant annet gjennom bruk av videoer.

Deler av høsten 2019 hadde kommunen kun ett årsverk på kommunikasjon grunnet en vakanse. Det førte blant annet til at arbeidet med å ferdigstille revidering av kommunikasjonsstrategien og grafisk profil ble skjøvet til 2020.

Steds- og samfunnsutvikling

Økonomisk resultat:

Steds- og samfunnsutvikling (tall i 1000 kr)	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik kr. 2019	Avvik % 2019
Lønn fratrukket syke- og sv.ref	65 360	64 384	976	1,5 %
Driftsutgifter inkl mva ref	48 038	24 304	23 734	97,7 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-50 464	-23 627	-26 837	113,6 %
Driftsresultat	62 934	65 061	-2 127	-3,3 %

Tjenesteområdet endte med et samlet mindreforbruk på 2 millioner kroner, hovedsakelig knyttet ubesatte stillinger innenfor Geodata og høyere gebyrinntekter innen byggesak.

Tjenesteområdet endte med et samlet mindreforbruk på 2 millioner kroner, hovedsakelig knyttet ubesatte stillinger innenfor Geodata og høyere gebyrinntekter innen byggesak.

Målekort:

Samfunn

Sammenlign

Område	Måleindikator	Kilde	Resultat	Mål	Landet	Resultat	
			2018	2019	2019	2019	
Reisevaner*	S 1,1 Andel daglige reiser basert på kollektivtransport	Reisevaneundersøkelsen	8 %	9 %		8 %	
	S 1,2 Andel daglige reiser på sykkel		2 %	4 %		2 %	
	S 1,3 Andel daglige reiser til fots		12 %	16 %		12 %	
	S 1,4 Andel daglige reiser som bilfører		62 %	60 %		62 %	
	S 1,5 Andel daglige reiser som bilpassasjer		13 %	10 %		13 %	
S 2							
Pendling	S 2,1 Arbeidsplass dekning i prosent i Lier	SSB	100 %	100 %	100 %	102 %	
	S 2,2 Utpendling i prosent	SSB	62,0 %	62 %	30 %	63 %	
S 3							
Transport	S 3,1 Gang- og sykkelvei i km	VIVA	37	39		37	
	S 3,2 Antall kjøretøykilometer per innbygger	SSB	7512	7350		7467	
S 4							
Klima og energi kommunal	S 4,1 Andel el-biler/plug-in hybrid	Kommunal telling	17 %	50 %		15 %	
	S 4,2 Antall el-sykklr	Kommunal telling	10	13		11	
	S 4,3 Endring i total stasjonært energiforbruk (ref. år 2007)	Kommunal telling	5 %	-18 %		-10 %	
	S 4,4 Energiforbruk i kommunale bygg pr kvm (ref. år 2007)	Kommunal telling	-20 %	-20 %		-24 %	
S 5							
Klima- og energi	S 5,1 Endring i el.forbruk per private husholdning (ref. år 2007)	Glitre Energi	-19 %	-15 %		-26 %	
	S 5,2 Antall energitiltak støttet av kommunen eller Enova	Kommunal telling/Enova	162	65		169	
S 6							
Folkehelse	S 6,1 Andel barnehager og skoler som deltar i programmet sunne og aktive liunger	Kommunal telling	71 %	75 %		86 %	
	S 6,2 Andel av befolkningen som benytter seg av frisklivstilbudet	Kommunal telling	7,0 %	10,0 %		11,0 %	
	S 6,3 Andel seniorer 80+ som ikke mottar jevnlige omsorgstjenester (grønt nivå)	Kommunal telling	61 %	66 %		61 %	

Forklaring til trafikklysene:

Resultater over egne mål og over gjennomsnittet i landet gir grønne trafikklys

Resultater mellom egne mål og gjennomsnittet i landet gir orange trafikklys

Resultater som er svakere enn egne mål og svakere enn gjennomsnittet i landet gir røde trafikklys

For indikatorer uten tall for gjennomsnittet i landet, eksempelvis ved egen tellinger, har vi ikke trafikklys

Plan

Område	Måleindikator	Kilde	Resultat	Mål	Landet	Resultat	
			2018	2019	2019	2019	
P 1							
Byggesak	P 1.1 Rammesøknader	KOSTRA	32	50	38	ikke data	
Saksbehandlingstid i dager	P 1.2 Reguleringsplaner	KOSTRA	57	70	54	148	
	P 1.3 Ett-trinns søknader	KOSTRA	29	21	17	21	
	P 1.4 Enkle tiltak uten ansvarsrett	KOSTRA	16	21	19	21	
P 2							
Kvalitet	P 2.1 Antall omgjorte vedtak av fylkesmannen	Fylkesmannen	0,00 %	<20%		0,00 %	
P 3							
Landbruk	P 3.1 Redusere omdisponering av dyrket mark	prod.statistikk i daa	19,6	0		2,2	
	P 3.2 Dyrket areal i drift	prod.statistikk i daa	38 731	39 700		38 937	
P 4							
Økologiske matvarer	P 4.1 Økologisk produksjon	prod.statistikk i daa	13,64 %	14 %		13,16 %	
	P 4.2 Kommunalt forbruk kroner	regnskap	702 060	750 000	ikke nye tall	ikke nye tall	

Forklaring til trafikklysene:

Resultater over egne mål og over gjennomsnittet i landet gir grønne trafikklys

Resultater mellom egne mål og gjennomsnittet i landet gir orange trafikklys

Resultater som er svakere enn egne mål og svakere enn gjennomsnittet i landet gir røde trafikklys

For indikatorer uten tall for gjennomsnittet i landet, eksempelvis ved egen telligner, har vi ikke trafikklys

TJENESTENE

Grunnskole og Pedagogisk og psykologisk tjeneste (PPT)

Økonomisk resultat:

Grunnskole og PPT (tall i 1000 kr)	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik kr. 2019	Avvik % 2019
Lønn fratrukket syke- og sv.ref	330 485	323 032	7 452	2,3 %
Driftsutgifter inkl mva ref	44 554	36 554	8 000	21,9 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-53 221	-43 665	-9 557	21,9 %
Driftsresultat	321 817	315 922	5 895	1,9 %

Tjenesteområdet skole har et merforbruk på 5,6 mill. kr. Det meste av merforbruket ligger på fellesområdet, med 4,2 mill. kr, mens skolene i Lier til sammen har et merforbruk på 1,4 mill. kr. Hegg skole ender opp med et avvik på 4,8 prosent, Høvik med 3,3 prosent og Nordal 0,6 prosent. De øvrige 9 skolene er innenfor budsjett.

PP-tjenesten har et merforbruk på 0,3 mill. kr.

Årsaken til det store merforbruket for fellesområdet for skole er i hovedsak at vi har brukt 3,4 mill. kr mer enn budsjettet til elever som går på skole i andre kommuner. Det har også gjennom året vært enkelte justeringer mot skoler som har fått uforutsette økte utgifter (f.eks. nye elever som trenger mye ekstra ressurser). Slike justeringer medfører avvik for fellesområdet.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Rådmannen utreder muligheten for et tettere samarbeid mellom skole/SFO og kulturskolen slik at kulturskoletilbudet kan integreres bedre i SFO-tilbudet samt i forbindelse med det videre arbeid med SAL – Sunne og aktive liunger.	HP 19-22 Oppdrag 2.12	Ferdig	Det ble i 2019 utredet hvordan samarbeid mellom kulturskolen og SFO best kan gjøres. Utredningen synliggjorde at det er ønskelig med tiltaket «kulturkarusell i SFO», men det var i 2019 ikke mulig å iverksette innenfor eksisterende ressurser. Samarbeidet har derfor blitt lagt på is, men deler av intensjonen og idéene fra utredningen ble tatt med inn i SAL samarbeidet. Innenfor eksisterende rammer har kulturskolen benyttet lærerkrefter ut mot de ansatte og ikke ut mot elevene. Kulturskolen samarbeider svært godt med SAL. Det vil bli sett på videreutvikling av samarbeidet for 2020. Tilskuddet fra Sparebankstiftelsen har gitt et lavterskel tilbud i kulturskolens regi på biblioteket og Ungdomshuset V2 både ukentlig og i ferier under tittelen Arenaer for tilhørighet. Disse aktivitetene fortsetter til tilskuddet er brukt opp.

Rådmannen vurderer nærmere bruk av flere yrkesgrupper i skolen som sosiallærere og miljøarbeidere for å opprettholde elevenes motivasjon gjennom hele læringsløpet.	HP 19-22 Oppdrag 2.20	ferdig	Skoler i Lier har andre yrkesgrupper i skolen (tall fra GSI). Hvilke yrkesgrupper varierer og henger sammen med hvilke behov elever har. Skolene opplever at det er vanskelig å prioritere andre yrkesgrupper når lærernormen ikke er oppfylt. Hegg skole opprettet en 30% stilling med sosiallærer i 2018-2019. På bakgrunn av erfaringene av denne stillingen valgte de å opprette en 40%stilling som sosiallærer. En lærer alt ansatt ved Hegg skole har nå 40% stilling som sosiallærer i tillegg til stilling som ordinær lærer. Alle ungdomstrinn har ansatt Miljøarbeider.
---	-----------------------------	--------	---

Annet

Skolebehovsplan:

Skolebehovsplanen er påbegynt. Planen skal gi en samlet oversikt over skolestruktur, lokalisering av nye skoler, arealbehov og investeringsbehov i lierskolen for perioden 2019-2040. Planen utarbeides med utgangspunkt i de samme grunnlagsdata som kommuneplanens samfunnsdel. Den skal være oppdatert blant annet når det gjelder boligbygging, befolkningsutvikling, stedsutvikling og infrastruktur.

Lærernorm

Lier kommune oppfyller ikke lærernormen som sier at det skal være en lærer per 15 barn på 1.-4. trinn og en lærer per 20 barn på 5.-10. trinn. I følge skolenes egne beregninger mangler vi hele 13,5 årsverk for å oppfylle normen. Disse fordeler seg slik; Høvik 7,5, Tranby 3, Hennummarka 2 og Lierbyen 1.

1:1-dekning ipad:

1:1- dekning ipad er innført på alle skolene i Lier.

Målekort:**Oppvekst - Grunnskole og Pedagogisk og psykologisk tjeneste (PPT)**

Område	Måleindikator		Kilde	Resultat 2018	Mål 2019	Landet 2019	Resultat 2019	
O 1								
Elevenes resultater	O 1,1	Lesing 5.trinn	Nasjonale prøver	50	>50	50	51,9	
	O 1,2	Regning 5. trinn	Nasjonale prøver	51	>50	50	51	
	O 1,3	Engelsk 5.trinn	Nasjonale prøver	49	>50	50	50,3	
	O 1,4	Lesing 8.trinn	Nasjonale prøver	50	>50	50	49,2	
	O 1,5	Regning 8.trinn	Nasjonale prøver	50,5	>50	50	49,3	
	O 1,6	Engelsk 8.trinn	Nasjonale prøver	50,3	>50	50	49,8	
	O 1,7	Lesing 9. trinn	Nasjonale prøver	54	>54	54	54,7	
O 1,8	Regning 9. trinn	Nasjonale prøver	53,2	>54	54	54,2		
O 2								
Elevenes resultater på skriftlig eksamen	O 2,1	Engelsk	Eksamen	3,8	>3,8	3,8	3,9	
	O 2,2	Matematikk	Eksamen	3,8	>3,4	3,6	3,7	
	O 2,3	Norsk	Eksamen	3,5	>3,4	3,4	3,7	
	O 2,4	Norsk sidemål	Eksamen	3,2	>3,3	3,1	3,4	
O 3								
Grunnskolepoeng	O 3,1	Grunnskolepoeng	KOSTRA	43,8	42,5	41,9	43,7	
O 4								
Spesialundervisning	O 4,1	Andel elever som har spesialundervisning	KOSTRA	8,6 %	8 %	7,7 %	7,5 %	
O 5								
VGS	O 5,1	Direkte overgang til VGS	KOSTRA	99 %	99 %	98 %	98 %	
O 6								
Sunne og aktive liunger	O 6,1	Motivasjon/trivsel	Elevundersøkelsen	49,0 %	61 %		49,6 %	
	O 6,2	Mobbing på skolen	Elevundersøkelsen	4,80 %	0 %		4,81	
O 7								
Miljø	O 7,1	Miljøfyrtårnsertifisert	Antall skoler	11	12		12	

Forklaring til trafikklysene:

Resultater over egne mål og over gjennomsnittet i landet gir grønne trafikklys

Resultater mellom egne mål og gjennomsnittet i landet gir orange trafikklys

Resultater som er svakere enn egne mål og svakere enn gjennomsnittet i landet gir røde trafikklys

For indikatorer uten tall for gjennomsnittet i landet, eksempelvis ved egen tellinger, har vi ikke trafikklys (med mindre vi har 100% score ol.)

Barnehage

Økonomisk resultat:

Barnehage (tall i 1000 kr)	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik kr. 2019	Avvik % 2019
Lønn fratrasket syke- og sv.ref	27 246	29 096	-1 850	-6,4 %
Driftsutgifter inkl mva ref	208 064	207 461	603	0,3 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-13 316	-12 309	-1 006	8,2 %
Driftsresultat	221 994	224 247	-2 253	-1,0 %

Barnehagesektoren ender opp med et overskudd på 2,3 millioner kroner.

- Kommunalt tilskudd til private barnehager ble 0,7 millioner kroner høyere enn budsjettet (avvik på 0,4 %).
- Tilrettelagte tiltak ble 1,7 millioner kroner lavere enn budsjett.

Totalt sett har fellesområdet for barnehage et positivt avvik på 1,6 millioner kroner.

De tre kommunale barnehagene har i sum et positivt avvik på 0,7 millioner kr.

Politiske oppdrag:

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Det skal innføres ny bemanningsnorm i alle barnehager fra 1. august 2018. Det er foreslått først å kompensere de private barnehagene for økt bemanning i 2020. Det vurderes en modell for forskuttering av tilskudd etter søknad samtidig med innføring av ny bemanningsnorm. Stortinget fatter endelig vedtak om normen våren 2018. Rådmannen legger frem en egen sak om finansiering og gjennomføring av reformen i Lier.	HP 18-21 Oppdrag 2.6	Gjennomført (2.tertial)	Ble lagt frem i juni

Andre saker:

Fra 1. og 2. tertial 2019

Kvalitetsplan for barnehagene:

Kvalitetsplanen «Lek, læring og livsmestring» er vedtatt. Planen har to utviklingsområder: Lek og læring, livsmestring og helse og gjelder for alle barnehagene i Lier uansett eierform.

Inkluderende barnehage- og skolemiljø

Fire barnehager og fire skoler deltar på Inkluderende barnehage- og skolemiljø i regi av Utdanningsdirektoratet. Dette handler om å forebygge, avdekke og håndtere

krenkelser og mobbing i barnehage og skole. Arbeidet skal munne ut i en felles plan for inkluderende miljø for alle barnehager og skoler i Lier.

Standard for språkarbeid

Lier kommune er språkkommune. Vi har utviklet en standard for språkarbeid som gjelder for alle barnehagene i Lier. Det gjennomføres kurs for de ansatte for å heve kompetansen.

Barnehagebehovsplan

Barnehagebehovsplanen legges frem for politisk behandling våren 2020. Planen utarbeides med utgangspunkt i de samme grunnlagsdata som kommuneplanens samfunnsdel.

Målekort:

Oppvekst - Grunnskole og Pedagogisk og psykologisk tjeneste (PPT)

Område	Måleindikator		Kilde	Resultat 2018	Mål 2019	Landet 2019	Resultat 2019	
O 9								
Brukerundersøkelse	O 9.1	Kommunale bhg.	I 2019 har vi skiftet fra KS til Udir	5	5,1	4,4	4,4	
	O 9.2	Private bhg.		5,3	5,3	4,6	4,5	
O 10								
Fagutdanning	O 10.1	Andel styrere og ped. ledere med godkjent barnehagelærerutdanning	KOSTRA	86,0 %	97 %		95 %	
	O 10.2	Andel med dispensasjon fra utdanningskravet i kom. barnehager.	personer	3	0		3	
	O 10.3	Andel med dispensasjon fra utdanningskravet i private barnehager.	personer	12	5		26	
O 11								
Dekningsgrad	O 11.1	Andel barn 3-5 år som går i barnehage	KOSTRA	98,0 %	98,5 %	97,3 %	97,2 %	
	O 11.2	Andel barn 1-2 år i barnehage	KOSTRA	83,0 %	85 %	84,6 %	86,4 %	
O 12								
Tilrettelagte tilbud	O 12.1	Andel barn ekstra ressurser, ekskl. minoritetsspråkligeKOSTRA	KOSTRA	4,8 %	4,0 %	3,90 %	3,10 %	
	O 12.2	Andel minoritetsspråklige som får styrket språktilbud	Egen telling	75,0 %	50 %		35 %	
O 13								
Bemannings	O 13.1	Andel menn i barnehager	KOSTRA	10 %	8 %	9 %	8 %	
	O 13.2	Antall barn per ansatt i kommunale barnehager	KOSTRA	5,7	6,0	5,7	5,7	
	O 13.3	Antall barn per ansatt i private barnehager.	KOSTRA	6	6,1	5,8	5,9	

Forklaring til trafikklysene:

Resultater over egne mål og over gjennomsnittet i landet gir grønne trafikklys

Resultater mellom egne mål og gjennomsnittet i landet gir orange trafikklys

Resultater som er svakere enn egne mål og svakere enn gjennomsnittet i landet gir røde trafikklys

For indikatorer uten tall for gjennomsnittet i landet, eksempelvis ved egen tellinger, har vi ikke trafikklys (med mindre vi har 100% score ol.)

Helse og omsorg

Økonomisk resultat:

Helse og omsorg (tall i 1000 kr)	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik kr. 2019	Avvik % 2019
Lønn fratrullet syke- og sv.ref	257 250	256 651	599	0,2 %
Driftsutgifter inkl mva ref	77 622	74 860	2 762	3,7 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-40 695	-36 211	-4 484	12,4 %
Driftsresultat	294 178	295 300	-1 122	-0,4 %

Samlet endte området med et mindreforbruk på 1,1 millioner kroner.

Institusjonstjenestene

Man har gjennom året unngått kostnadskrevende kjøp av plasser ved at institusjonene samlet har klart å løse behovet for heldøgns omsorgsplasser, også de som har gitt særskilte utfordringer knyttet til psykisk sykdom og atferdsproblematikk. Frem til desember hadde vi svært få overliggerdøgn på Drammen sykehus. Ulike tiltak iverksatt i 2018 som er videreført i 2019 har gitt god kontroll både på tjenestetilbudet og økonomien.

Fosshagen endte med et solid mindreforbruk på 1.7 millioner, dette må sees i sammenheng med at ny avdeling på dagsenteret ikke kom i drift som planlagt og budsjettet.

Liertun har tilpasset drift til rammer og endte på balanse. Nøstehagen har fortsatt store utfordring med å tilpasse seg sin ramme og har et merforbruk i 2019 på 3.1 million.

Samlet sett har institusjonen et merforbruk på 1.4 millioner som dekkes inn av felles avsatt pott på hovedansvaret for kjøp av eksterne plasser.

Hjemmetjenesten

Det har vært noe økning i vedtaksmengden gjennom året, det er også en dreining av mer komplekse sykepleiefaglige oppgaver som er forventet løst i hjemme. Ønske om livsavslutning i eget hjem er også økende, dette er ofte krevende både i forhold til totale ressurser og kompetanse. Tjenesten har imidlertid klart å imøtekomme dette ønske for alle det har vært aktuelt for i 2019.

Det stiller på mange områder økende krav om kompetanse og faglig oppdatering for ansatte. Tjenesten ble tilført 6 millioner i 1 tertial, til grunnbemanning og nødvendig kompetansesøkende tiltak. Tjenesten endte totalt med et mindreforbruk på 1.3 millioner

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) hadde en økning i 2018 som ikke ble kompensert i 2019, totalt var kostnadene til dette formålet på 3.2 millioner mer enn budsjettet.

Sentralkjøkken med seniorsentrene og vedtakskontor gikk i positiv balanse. Hovedansvaret gikk i balanse.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Prøveordningen med statlig finansierte omsorgstjenester utvides med virkning fra 1.1.2020. Rådmannen fremmer en egen sak om mulig søknad når kriteriene for tildeling foreligger tidlig i 2019.	HP 19-22 Oppdrag 2.15	Ferdig	Det ble først lagt ut informasjon om utvidelse av ordningen på direktoratets hjemmeside i november. Søknadsfrist var 1 februar. Sak er lagt frem til politisk behandling første møterunde i 2020.

AnnetHjemmetjenesten:

Hjemmetjenesten flyttet inn i nye lokaler på Hølaløkka, i Cater bygget. Det oppleves at dette har gitt vesentlig forbedring i det fysiske arbeidsmiljøet.

Overliggerdøgn på Drammen sykehus.

Lier innførte i 2018 en ordning om akutte «overligger»-plasser ved to av kommunens sykehjem. Dette var et tiltak for å redusere kostnadskrevende bruk av sykehusets tjenester når pasientene var vurdert som utskrivningsklare og således kommunens ansvar. Denne ordningen blir vurdert som en suksess både fra kommunalt ståsted og fra 2 linje. Drammen sykehus har gitt tilbakemelding om at denne ordningen bidrar til ansvarlig bruk av 2. linjes kompetanse og kapasitet. Det ble i 2019 totalt benyttet 40 overliggerdøgn.

Venteliste heldøgns omsorg.

Pr. 31 desember var det seks brukere som var på korttids plass i påvente av langtids plass. Dette viser at vi klarer å ivareta brukermassen på en tilfredsstillende måte innenfor tilgjengelige ressurser, enten i form av hjemmebaserte tjenester eller ved kommunens institusjonstilbud.

Målekort:**Helse og omsorg**

Område	Måleindikator	Kilde	Resultat	Mål	Landet	Resultat
			2018	2019	2019	2019
H 1						
Kvalitet	H 1,1 Andel av beboere på langtidsplass i institusjon som har aktiviteter i tiltaksplan	Egen telling	x	80 %		Foreligger ikke resultat
	H 1,2 Antall tilbudte fellesaktiviteter på institusjonene sammenlagt	Egen telling, snitt pr. mnd	140	100		140
	H 1,3 Antall implementerte pasientsikkerhetsområder pr. avdeling	Egen telling	x	4		2
H 2						
Struktur på tjenestene, inkl. ikke lovpålagt	H 2,1 Rett pasient på rett plass	Rapport vedtakskontore	90 %	80 %		94 %
	H 2,2 Betalingsdøgn på sykehuset i snitt pr. mnd	Rapport Vestre Viken	3,67	2,5		3,3
	H 2,3 Antall gjennomførte hjemmehabiliteringsløp	Årsrapport prosjekt	x	40		123
	H 2,4 Andel over 80 år som er hjemmeboende	KOSTRA 2016/17	*	93 %		*
H 3						
Kompetanse	H 3,1 Andel med høyskoleutdanning	HRM	35,0 %	33 %		35,0 %
	H 3,2 Andel ufaglærte i faste stillinger (ikke medregnet studenter under utdanning)	HRM	17,0 %	17 %		15,0 %
	H 3,3 Alle ansatte har gjennomført planlagt opplæringsprogram	Egen telling	x	90 %		Foreligger ikke resultat
H 4						
Forebyggende helsearbeid	H 4,1 Andel personer over 80 år som ikke mottar vedtaksfestede omsorgstjenester	KOSTRA 2016/17	*	65 %		*
	H 4,2 Aktive seniorer, antall som deltar på treningstilbud i kommunal regi	Egen telling. Snitt pr. uk	180	180		x
	H 4,3 Deltagere på seniorsentrenes aktiviteter	Egen telling . Snitt pr. uk	2614	900		800

* KOSTRA leverer ikke tall på dette området lenger

Forklaring til trafikklysene:

For indikatorer uten tall for gjennomsnittet i landet, eksempelvis ved egen tellinger, har vi ikke trafikklys

Velferd

Det ble fra 1 mai gjennomført en organisatorisk endring innen velferdsområdet som medførte at barnevern, helsetjenesten og voksenopplæringen ble overført til oppvekstområdet. Øvrige tjenester som omfatter NAV, Mangfold og mestring, barn og unge med funksjonsnedsettelse og voksne med funksjonsnedsettelse ble slått sammen med helse og omsorg under tjenesteområde «Helse, omsorg og velferd».

Økonomisk resultat:

Velferd (tall i 1000 kr)	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik kr. 2019	Avvik % 2019
Lønn fratrasket syke- og sv.ref	305 752	301 543	4 209	1,4 %
Driftsutgifter inkl mva ref	144 858	140 941	3 917	2,8 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-118 688	-112 271	-6 417	5,7 %
Driftsresultat	331 921	330 212	1 709	0,5 %

Området fikk styrket sine rammer med 12,5 millioner i 2019. Årsresultatet endte med et merforbruk på 1.7 millioner, dette er en betydelig forbedring i forhold til resultatet i 2018 da merforbruket endte på 18.7 millioner.

Nav og barnevern hadde et merforbruk på tilsammen 9 millioner kroner. De øvrige virksomhetene hadde mindreforbruk.

Personer med nedsatt funksjonsevne

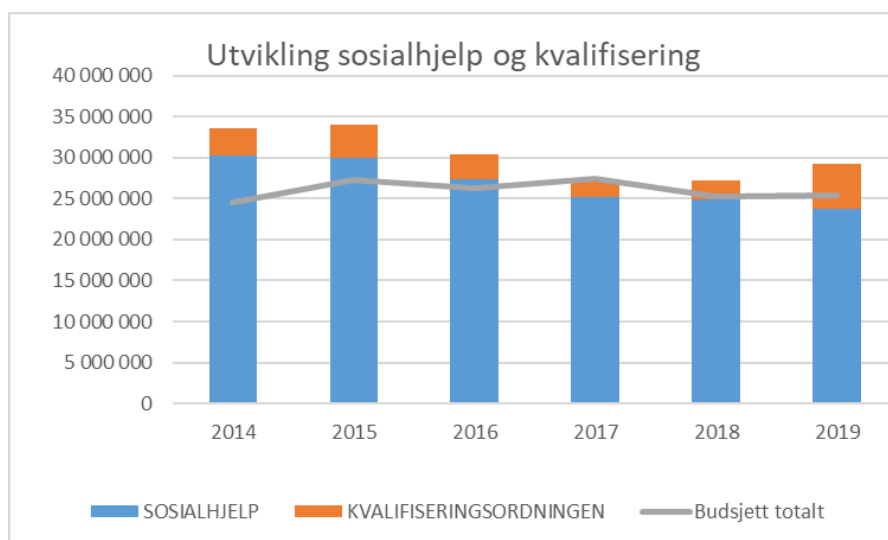
Begge virksomhetene, barn/unge og voksne, hadde merforbruk på til sammen 6,5 millioner kroner i 2018. Det har over tid vært arbeidet med å tilpasse aktiviteten til rammene. I 2019 hadde begge virksomhetene mindreforbruk. Disse tjenestene driftes nå i henhold til de vedtatte økonomiske rammene.

Barnevern

Barnevern hadde et merforbruk på 7,8 millioner kroner i 2018 og utgiftene var økende. I 2019 fikk virksomheten økte rammer på 5 millioner kroner. Resultatet for 2019 endte med et merforbruk på 2,6 millioner kroner. Dette viser at kostnadsnivået har stabilisert seg, og trenden på slutten av året var synkende.

Nav

Nav endte med et merforbruk på 6,5 millioner kroner. Sosialhjelpen og kvalifiseringsordningen ligger fortsatt over rammene. Selv om utbetalingene i 2019 økte noe, ligger det fortsatt under 2016 nivået. Det er en synkende trend med antall langtidsmottakere, men en økning i nye brukere gjør at sosialhjelpen ikke synker totalt.

Helsetjenesten

Helsetjenesten hadde vansker med å få tak i vikarer til sykefravær. For å få tak i helsesykepleiere måtte det utlyses lengre vikariater. Dette medfører at sykefraværsrefusjon kommer inn i 2019 som en inntekt i regnskapet, mens utgifter vil påløpe i 2020 som lønn til vikarer. Rådmannen foreslår i tertialrapporten å overføre 0,58 millioner kroner i ubrukt sykefraværsrefusjon til 2020.

Andre forhold som påvirket økonomien

- 1. tertial ble det tilført 0,92 millioner kroner som følge av økte kostnader etter dom som ga føringer for utbetalinger til private avlastere.
- I forbindelse med en tilsynssak er det inngått et forlik som medførte en utbetaling på 1 million kroner.
- Samhandlingsreformen for psykisk helse, samt avvik etter tilsyn fra Fylkesmannen, førte til at det måtte etableres nye tjenestetilbud. Etableringen hadde oppstart siste kvartal.
- Fra høsten 2019 var det behov for å øke plasser for avlastning før og etter skoletid og dagtilbud for ungdom etter endt videregående skole.
- Gamle avtaler i privatpleien er konvertert til nye rammeavtaler.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Rådmannen har i 2018 igangsatt et eget arbeid med å analysere barnevernstjenesten for å vurdere vedtakene og nivået på disse. En egen kvalitetsplan utarbeides, og nødvendige tiltak gjennomføres i 2019.	HP 19-22 Oppdrag 2.16	I arbeid	Analysen er ferdigstilt og rapport foreligger. Denne vil danne grunnlaget for en kvalitetsplan. Det er gjort organisatoriske endringer for å bedre flyten i tjenesten.
Rådmannen intensiverer arbeidet med å søke om tilskudd og støtte til ulike tiltak. Dette gjelder både sentralt og regionalt. - Økt bemanning i helsestasjon og skolehelsetjenesten – øremerket tilskudd. - Tilskuddsordning forbygge og redusere fattigdom blant barn og unge – øremerket tilskudd. - Utgifter til skoleturer i regi av «Hvite busser». - Tilskudd til svømmeopplæring – barn 4-6 år i barnehage.	HP 19-22 Oppdrag 2.19	I arbeid	Det er i 2019 søkt om tilskudd til en rekke ulike prosjekter og tiltak. De fleste tilskuddene retter seg mot tidlig innsats barn og unge og tilskudd til psykisk syke/rus. - Helsetjenesten barn og unge fikk 2, 5 mill. kroner i 2019. Mye av disse pengene går til å dekke inn allerede fast ansatte som er lønnet på tilskuddsmidler. Men vi har økt opp med 30 prosent engasjement på Helsestasjonen. Vi har også søkt og fått 500 000 fra Helsedirektoratet til seksuell helse. I tillegg har vi fått penger fra BUF dir, kr. 500 000 i 2019 til foreldrestøttene tiltak. Her har vi har ansatt en fagperson i ett års engasjement med spesiell kompetanse innen sorg/kriser og adferds utfordringer. -Kultur og fritid og kulturskolen disponerer 400.000,- til tiltak rettet mot barn fra lavinntektsfamilier. I tillegg arrangerer BUA åpne gratistilbud til alle. -Det har ikke vært mulig å finne tilskuddsordninger som kan dekke «Hvite busser». -Det er innvilget tilskudd til svømmeopplæring for barnehagebarn og opplæringen er gjennomført. Barn fra barnehager med

			mange flerspråklige har vært målgruppen.
Det pågående rettighetsavklaringsprosjektet har vist gode resultater og gir den enkelte bruker en bedre hverdag – sosialt og menneskelig – samt at det har gitt gode økonomiske besparelser. Arbeidet videreføres og nødvendig psykiaterkompetanse søkes tilført prosjektet, ref. KS melding 30/2018.	HP 19-22 Oppdrag 2.13	Gjennomført	Prosjektet innføres i ordinært arbeid med eksisterende bemanning, psykiaterkompetansen videreføres.
Mennesker med behov for aktivitetstilbud og sysselsettingstiltak må få mulighet til å bidra inn i typiske nærmiljøtiltak, som planting av trær, forskjønnelse, opprydding og andre enkle oppgaver. For øvrig må rådmannen gjøre en vurdering av hvilke aktivitetstilbud som passer den enkelte.	HP 19-22 Oppdrag 2.14	Gjennomført	Det er iverksatt prosjekt i samarbeid mellom voksne med funksjonsnedsettelse og Liertun der det er målsetning om blant annet å skape individuelt tilpassede sysselsettingstiltak. Det er også startet opp eget aktivitetstilbud for 2 personer på Eikenga som er særskilt tilpasset deltagerne. Rådmannen vil ta med seg denne utfordringen videre, dette er å vurdere som kontinuerlig utviklingsarbeid.
Antall brukere av Flyktingetjenesten og Voksenopplæringen reduseres fra 2020 på grunn av lavere innvandring og færre flyktninger. Dette medfører også lavere integreringstilskudd. Rådmannen fremmer sak om fremtidig omorganisering og avklarer økonomiske konsekvenser som grunnlag for HP 2020 – 2023.	HP 19-22 Oppdrag 2.17	Gjennomført	Sak legges frem for HSO og KS i mai.

Annet:**Avlastning før og etter skoletid:**

Det ble inngått avtale med Aktivitetssenteret ved Lier Asvo AS om avlastning før/etter skoletid og i skolens ferier for elever med funksjonsnedsettelse i videregående skole som ikke kan reise hjem alene, med oppstart august 2019..

Det er i dag 6 skoleelever som benytter seg av dette tilbudet.

Målekort:

Velferd

Område	Måleindikator	Kilde	Resultat 2018	Mål 2019	Landet 2019	Resultat 2019	
V 1							
Sosialhjelp	V 1,1 Andel sosialhjelpsmottakere	KOSTRA	2,0 %	1,7 %	2,5 %	1,9 %	●
	V 1,2 Antall på stønad mer enn 6 mnd.	KOSTRA	200	150		174	●
	V 1,3 Gjennomsnittlig stønadstid i mnd 18-24 år	KOSTRA	3,4	2,5		3,3	●
	V 1,4 Gjennomsnittlig stønadstid i mnd 25-66 år	KOSTRA	5,3	4,5		4,3	●
	V 1,5 Gjennomsnittlig utbetaling sosialhjelp pr mnd.	KOSTRA	10 293	10 000		10 712	●
	V 1,6 Antall barnefamilier med sosialhjelp som hovedinntekt	Egen telling	17	10		12	●
V 2							
Barn og unge med funksjonsnedsettelse	V 2,1 Andel ansatte med høgskoleutdanning	Egen telling	35 %	42 %		34 %	●
	V 2,2 Andel ansatte med helsefagbrev	Egen telling	24 %	32 %		28 %	●
	V 2,3 Andel gjennomgåtte vedtak tilpasset funksjonsnivå	Egen telling	-	100 %		100 %	●
V 3							
Funksjonsnedsettelse	V 3,1 Andel ansatte med høgskoleutdanning	Egen telling	32 %	50 %		33 %	●
	V 3,2 Andel gjennomgåtte vedtak tilpasset funksjonsnivå	Egen telling	-	100 %			●
	V 3,3 Antall med dagaktivitet i egen regi i bolig.	Egen telling	startet prosess	13			●
V 4							
Barnevern	V 4,1 Fristoverholdelse på undersøkelser	KOSTRA	97,0 %	100 %		98 %	●
	V 4,2 Andel barn med utarbeidet tiltaksplan pr 31.12	KOSTRA	91,0 %	90 %		100 %	●
	V 4,3 Andel fosterhjemsbarn med oppfylt krav til 2-4 oppfølgingsbesøk	KOSTRA	95,0 %	95 %		90 %	●
	V 4,4 Andel tilsynsbarn med oppfylt krav til 2-4 tilsynsbesøk	KOSTRA	92,6 %	98 %		88 %	●
	V 4,5 Andel barn under omsorg med utarbeidet om.plan	KOSTRA	100,0 %	98 %		100 %	●
V 5							
Skolehelse og helsestasjon	V 5,1 Vaksinasjonsdekning MMR	Folkehelseprofilen	94 %	97 %		96 %	●
	V 5,2 Hj. besøk innen 14 dager etter fødsel	Kommunebarometeret	99 %	100 %		100 %	●
	V 5,3 Avvik fra Normtall i helsetjenesten	Egen telling	24 %	0 %		9 %	●
V 6							
Voksenopplæring	V 6,1 Muntlig (A2 eller høyere)	Kompetanse Norge	91 %	90 %		94 %	●
	V 6,2 Lytte (A2 eller høyere)	Kompetanse Norge	85 %	90 %		77 %	●
	V 6,3 Lese (A1 eller høyere)	Kompetanse Norge	72 %	80 %		60 %	●
	V 6,4 Skriftlig (A2 eller høyere)	Kompetanse Norge	85 %	80 %		78 %	●
V 7							
Psykisk helse/rus/flyktning	V 7,1 Antall avsluttede vedtak	Egen telling	-	250			●
	V 7,2 Antall nye brukere inn m/vedtak	Egen telling	-	10			●
	V 7,3 Antall brukere av drop-in/lavterskel	Egen telling	-	300			●
	V 7,4 Overgang fra introprogram til arbeid og/eller utdanning inkl grunnskole	Egen telling	38 %	70 %		76 %	●
V 8							
Samhandling	V 8,1 Økning antall ungdom med tverrfaglig drøfting (ungdomshjelpe)	egen telling	-	10 %			●
	V 8,2 Økning antall brukere på foreldreveiledningskurs (ICDP, TFF, COS-P)	egen telling	-	20 %			●
	V 8,3 Egnede boliger til personer med aktiv rus (ROP)	egen telling	-	3			●

Forklaring til trafikklysene:

Resultater over egne mål og over gjennomsnittet i landet gir grønne trafikklys

Resultater mellom egne mål og gjennomsnittet i landet gir orange trafikklys

Resultater som er svakere enn egne mål og svakere enn gjennomsnittet i landet gir røde trafikklys

For indikatorer uten tall for gjennomsnittet i landet, eksempelvis ved egen tellinger, har vi ikke trafikklys

ÅRSRAPPORT 2019

INFRASTRUKTUR – BYGGG, VANN, AVLØP OG VEI

Økonomisk resultat:

Infrastruktur - Bygg, VA, Vei (tall i 1000 kr)	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik kr. 2019	Avvik % 2019
Lønn fratrasket syke- og sv.ref	0	-15	15	-100,0 %
Driftsutgifter inkl mva ref	84 042	82 602	1 440	1,7 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-1 440	0	-1 440	
Driftsresultat	82 602	82 588	15	0,0 %

Tidligere inneholdt området «infrastruktur» virksomheter som omfattet bygg, vann og avløp (Va) og vei. Virksomhetene på området er nå selskapsorganisert i interkommunalt selskap og kommunalt foretak.

Regnskapsmessige føringer mot VIVA IKS (Vei, vann og avløp) føres nå under fellesområdet. VIVA avlegger eget regnskap, årsrapport og årsberetning. Politiske oppdrag svares ut i VIVA sin egen årsrapport.

Lier eiendomsselskap KF avlegger eget regnskap, årsrapport og årsberetning. Politisk oppdrag svares ut i årsrapporten for Lier kommune.

Fremtidig drift og samhandling mellom Lier kommune, Lier eiendomsselskap KF og Lier vei vann og avløp KF er fortsatt i utredningsfasen. Det jobbes med å vurdere en helhetlig modell som tar for seg lånefond/rent innlån og utlån, samhandling og rapporteringsfrister, overhead, internhusleie osv.

Målekort:**Infrastruktur - bygg**

Område	Måleindikator	Kilde	Resultat 2018	Mål 2019	Landet 2019	Resultat 2019	
I 1							
Vedlikehold	I 1.1 Forbruk til vedlikehold kr pr m ²	KOSTRA	77	>100	112	77	●
I 2							
Eiendomsdrift	I 2.1 Areal kommunen eier pr innbygger m ²	KOSTRA	4,46	<4	4,76	4,48	●
	I 2.2 Renhold pr m ²	KOSTRA	169	<185,0	168	172	●
I 3							
Energi	I 3.1 Energi forbruk kwh pr m ²	LEKF regnskap	133	<160		121	

Forklaring til trafikklysene:

Resultater over egne mål og over gjennomsnittet i landet gir grønne trafikklys

Resultater mellom egne mål og gjennomsnittet i landet gir orange trafikklys

Resultater som er svakere enn egne mål og svakere enn gjennomsnittet i landet gir røde trafikklys

For indikatorer uten tall for gjennomsnittet i landet, eksempelvis ved egen telligner, har vi ikke trafikklys

ÅRSRAPPORT 2019

MEDARBEIDERE, HMS OG INTERNKONTROLL

Medarbeidere og organisasjonsutvikling

Antall ansatte og årsverk

Tabellen under viser antall personer og årsverk som er virksomme i lønnssystemet 31.12.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Årsverk fast ansatte						1 216
Årsverk midlertidig ansatte						124
Årsverk Totalt	1 166	1 139	1 196	1 250	1 221	1 340
Antall fast ansatte						1 500
Antall midlertidig ansatte						228
Antall ansatte totalt	1 525	1 476	1 520	1 593	1 535	1 728
Tilkallingsvikarer (antall)						884

* Fra 2019 er det endring i definisjon av data-uttrekk, og derfor er tallene fra 2019 ikke direkte sammenlignbare med tidligere år. Bl.a. er vikarer for faste stillinger inkludert fra 2019

Data i tabellen er hentet fra Visma HRM (kommunens lønnssystem) og viser antall fast ansatte og midlertidig ansatte, både årsverk og personer, som er registrert aktive pr 31.12.2019.

Endringen i antall ansatte og årsverk er gjort for å forbedre og standardisere personalstatistikken. Det er fastsatt en enhetlig definisjon og en intern rutine slik at fremtidig rapportering blir konsistent. Det arbeides videre med nye rapporter som kan gi årlige gjennomsnittstall. Punktmåling, som vi har i dag, vil være påvirket av de særskilte forhold som er på måletidspunktet. Formålet er hele tiden å forbedre styringsdata innen personalfeltet.

Ny arbeidsgiverstrategi – Sammen for grønne Lier (2020-2028)

Ny arbeidsgiverstrategi ble vedtatt i kommunestyret i desember 2019. Strategien har fem fokusområder: Godt arbeidsmiljø, riktig kompetanse på rett plass, stolte medarbeidere, nytenkning og tverrfaglig samarbeid i tjenestene. Med dette skal Lier kommune de neste årene skape en attraktiv og nytenkende organisasjon med gjennomføringskraft. I tilknytning til arbeidsgiverstrategien vil det komme en helhetlig rekrutteringsstrategi og en kompetansestrategi.

Kjønnsbalanse, likestilling og mangfold

Lier kommunes handlingsplan for likestilling og mangfold skal bidra til å forebygge diskriminering og skape gode holdninger til mangfold. I rekrutteringsarbeidet legges det vekt på å mangfold og kjønnsbalanse. Tjenesteområdet oppvekst har et eget prosjekt for flere menn i skolen.

Kjønnsbalanse:

I 2019 var 79,6 % av Lier kommunes faste ansatte medarbeidere kvinner og 20,4 % menn. Av midlertidige ansatte er 72,4 % kvinner og 27,6 % menn.

Kommunen samarbeider med NAV og tiltaksvirksomheter for å legge til rette for arbeidstrening og hindre utenforskap fra arbeidslivet. Dette kan være tiltak som er opprettet gjennom NAVs jobbspesialist-prosjekt eller direkte kontakt med tiltaksvirksomheter.

Mange av virksomhetene i Lier kommune har høy andel ansatte med flerkulturell bakgrunn.

Lærlinger

Pr. 31. desember 2019 har Lier kommune totalt 30 lærlinger fordelt i følgende løp:

Fag	Antall
Aktivitør	1
BUA	7
HFA	17
IKT	1
KOA	4

15 av lærlingene går det 4-årige lærlingeløpet ved Lier videregående skole.

Kommunens interne lærlingeundersøkelse viser at:

- 47 % av lærlingene opplever at det er satt av tilstrekkelig med tid til veiledning
- 53 % rapporterer at det er avsatt tid til å dokumentere opplæringen
- 74% opplever at de får den opplæringen de trenger
- 89% føler seg inkludert i arbeidsmiljøet

Det er gjennomført en fagdag for alle veiledere. Fokuset på fagdagen var kvalitet i veiledningen.

Rekruttering

Lier kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver og har som mål å sikre tilfang av engasjerte og kompetente medarbeidere. Interessen for ledige stillinger er fortsatt god, dog er det krevende å rekruttere til enkelte faggrupper og nøkkelstillinger.

Ny helhetlig rekrutteringsstrategi er ferdigstilt i desember 2019 og legges frem for rådmannen første kvartal 2020.

Rekrutteringstillegget for sykepleiere har sikret tilfang av denne kompetansen til faste stillinger.

Rekrutteringsløp for lærere er videreført. Slik har skolen sikret seg dyktige lærere med motivasjon for å arbeide i Lier kommune.

Antall	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Utlyste stillinger	162	156	152	162	193	197

Kompetanse

Arbeidet med kompetansestrategi ble så lagt på vent i påvente av ny arbeidsgiverstrategi. Arbeidet er nå satt i gang med formålet om å utarbeide en strategi som ivaretar områder som ikke berøres i arbeidsgiverstrategi og rekrutteringsstrategi. Strategien skal videre være et verktøy for ledere som skal være enkelt å ta i bruk, og vil ha et spesielt fokus på ledelse. Det vil i etterkant av dette arbeidet vurderes digitale verktøy for kompetanseutvikling. Utvikling skal utarbeide en 3-årig plan for lederutvikling i tett samhandling med ledere.

Lederprinsippene er ferdigstilt og det gjenstår et arbeid med å operasjonalisere prinsippene i virksomhetene. Utvikling skal designe en prosess for dette arbeidet. Arbeidet skal bygge på felles verdier og gjennomføres slik at den ivaretar involvering og engasjement hos den enkelte medarbeider.

Videreutvikling av kommuneadministrasjonen

Rådmannens igangsatte i 2018 et organisasjonsutviklingsprosjekt med følgende målsetting: «*Sikre en fremtidsrettet organisasjon med gjennomføringskraft*». Dette arbeidet ble videreført i 2019. Følgende områder har fokus i dette arbeidet:

- *Kontinuerlig forbedring* – fokus på kvalitet, ta initiativ, prøve ut nye løsninger, lære av feil.
 - Utvikling startet våren 2019 arbeidet med å oppgradere kommunens sak og arkivsystem. Hensikten med arbeidet er både å ivareta viktige prinsipper i demokratiet med etterrettelighet og sporbarhet, men også utvikle løsning for politikere knyttet til saksdokumenter samt sikre god kvalitet i saksbehandlingsprosessen.
- *Effektive arbeidsprosesser* – definere arbeidsprosesser og grensesnitt for å identifisere rom for forenkling og/eller forbedring i oppgaveutførelse.
 - Utvikling har gjennomført flere Leanprosesser i organisasjonen. Slike prosesser har som formål å optimalisere og forbedre arbeidsprosesser.
- *Kompetanse og samarbeid* – legge til rette for formell og uformell læring og samarbeid på tvers som grunnlag for videreutvikling av Lier kommunes organisasjonskultur.
 - Utvikling har implementert prosjektmetodikk i alle sine prosjekter for å styrke involvering og gjennomføringskraft. Det pågår et arbeid med å implementere e-læringsportalen KS læring som et bidrag til forbedring av læringsprosesser i kommunen. Det er tatt i bruk et nano-læringsystem som brukes til informasjon og opplæring i organisasjonen.

Kvalitetsarbeidet

Kommuneplanens samfunnsdel som ble vedtatt våren 2019 fastslår at «*organisasjonen skal levere kvalitet og ta grønne og bærekraftige valg. [...] Fokus skal ligge på kontinuerlig forbedring, effektive arbeidsprosesser, læring, samarbeid og deling av kompetanse.*»

Kommuneorganisasjonen skal opptre helhetlig og forutsigbart og gi innbyggerne trygghet for at alle får de tjenestene de har krav på. Det fordrer at tjenestene innen de enkelte tjenesteområdene er tydelig definert, og at medarbeidere og brukere må kjenne hvilke kvalitetsstandarder som gjelder.

Det har også i 2019 vært gjennomført ulike opplæringstiltak og samlinger lokalt i virksomhetene for å sette kvalitets- og forbedringsarbeidet på dagsorden.

I 2019 har det blitt satt i gang et større arbeid med å få på plass en kvalitetspolicy, en app for å melde avvik og en oppdatert versjon av digitalt system for kvalitetsstyring.

Lønnsoppgjør

Lønnsoppgjøret 2019 var et mellomoppgjør som omfattet medarbeidere i hovedtariffavtalens kapitler 5 og 3. Det var særlig fokus på å rekruttere og beholde konkurranseutsatte stillingsgrupper i tjenestene, og det ble satt en lokal ramme for disse gruppene. Total ramme ble 3,6 %. Lokale forhandlinger ble gjennomført uten brudd.

Helse, miljø og sikkerhet(HMS)

Arbeidsmiljøutvalg (AMU) og lokale medbestemmelsesutvalg (LMU)

Kommunens arbeidsmiljøutvalg (AMU) og de lokale medbestemmelsesutvalgene (LMU) har et overordnet ansvar for arbeidsmiljø og HMS i tråd med lov og avtaleverk. AMU og LMU skal ha oversikt over- og styrke virksomhetenes HMS-arbeid, arbeidsmiljø og forebygge sykefravær. Tabellen under viser aktiviteten i 2019.

HMS-rapport AMU	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
AMU-møter	4	4	5	6	6	6	6	4
Antall AMU-saker	59	23	37	37	44	45	40	38
LMU-møter	191	243	179	197	172	204	181	156
Risikovurderinger	26	32	28	24	26	31	29	24
Vernerunder	28	32	18	28	26	41	30	24
Avvik vold og trusler	0	0	156	129	219	311	876	190
HMS-avvik	0	0	0	850	282	200	967	322
Personskader	0	0	0	114	77	31	35	63
Virksomheter med Handlingsplan	0	0	0	23	18	27	20	16

Sykefravær og nærværsarbeidet

Kommunens mål om sykefravær på 5 % eller lavere innen utgangen av 2019 er ikke nådd. I 2019 var det legemeldte sykefraværet i Lier kommune 7,31 %. Totalt sykefravær ble 8,60 %. Gjennomsnittlig sykefraværprosent for landets kommuner var 9,83 % i 2019.

Fravær	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Egenmeldt	1,1	1,1	1	1,2	1,02	1,25	1,4	1,29
Legemeldt 1-16 dager	1,1	1	1	1,1	1,1	1,09	1,12	1,05
Legemeldt > 16 dager	6,8	5,9	6,2	6,4	6	5,68	5,86	6,26
Legemeldt totalt	8	7	7	8	7,1	6,77	6,98	7,31

Kommunen gjennomfører forsterkende tiltak for å øke arbeidsnærværet, for å skape et forebyggende arbeidsmiljø og for å sikre oppfølging av sykemeldte medarbeidere.

Av tiltakene kan nevnes:

- Arbeidssteder med 15 % fravær: Følges opp særskilt for å avklare årsaker, analysere fraværsbildet og iverksette mulige tiltak. Handlings- og tiltaksplaner styrkes, lokale medbestemmelsesutvalg engasjeres.
- Fraværsforum: Månedlig arena for erfaringsutveksling mellom ledere om temaene nærvær og sykefravær. Lederne får tilbud om faglig påfyll, deling, læring og oppmuntring.
- Egne prosjekter i avdelinger med høyt fravær bl.a. forsterkede samtaler med sykmeldte.
- Felles HMS-rutine med påfølgende tilsyn i virksomhetenes kvalitetsdokumenter.
- Forsterket innsats rundt grunnleggende HMS-arbeid.
- Rutine for oppfølgingsmøte med lege/sykmelder når sykmelding fornyes.
- Samarbeidsprosjekt med NAV om oppfølgingsplaner direkte til lege/sykmelder.
- Økt opplæring om sykefraværarbeid på avdelingsledernivå
- Direkte oppfølging av virksomheter med høyt fravær i forhold til antall ansatte.
- Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor integreres i nærværarbeidet, med påfølgende tiltak, i tråd med 10-faktor-resultatene i hver virksomhet.
- Deltagelse i nettverk med andre kommuner for å utveksle kunnskap og erfaringer som kan bidra til økt nærvær og helsefremmende arbeidsmiljø.
- Plan for inkluderende arbeidsmiljø(IA) og HMS skal oppdateres primo 2020 med aktiviteter som opplæring, rapportering, fraværsforum, nettverksmøter og rutiner.
- Oppstart av nytt partssammensatt prosjekt i samarbeid med NAV arbeidslivssenter om en bredt anlagt styrking av nærværarbeidet i kommunen. Det er opprettet forprosjekt og arbeidsgruppe med ressurser fra NAV Lier og NAV Viken.
- Prosjektet Nytt Blikk (heltidskultur) fortsetter i regi av Helse, omsorg og velferd med prosjektstøtte fra HR.

HR har arbeidet nært med virksomhets- og avdelingsledere og levert kompetanse og støtte på flere arenaer:

33 rådgivningsmøter med ledere i arbeidsmiljø- nærværssaker

40 oppfølgingsmøter med sykmeldte ansatte

27 IA/HMS-møter med enten NAV arbeidslivssenter eller bedriftshelsetjenesten

5 kurs i funksjonsvurdering, videreført fra prosjekt igangsatt i 2017

26 møter/samlinger med lederopplæring i HMS/IA/-sykefraværarbeid

11 personalsamlinger hvor arbeidsmiljø har vært tema

34 møter hvor ekstratiltak overfor enkeltvirksomheter har vært tema.

Bedriftshelsetjenesten (BHT)

Stamina Helse er Lier kommunes bedriftshelsetjeneste og er bredt involvert i HMS-arbeidet i kommunen. BHT deltar fast med én representant i arbeidsmiljøutvalget og er en viktig samarbeidspartner i det helsefremmende arbeidet. BHT har etablert god dialog med virksomhetsledere og avdelingsledere, og er aktive med bistand til enkeltvirksomheter. Det oppfordres til økt bruk av bedriftshelsetjenesten. Handlingsplan for 2020 - 2021 er under utarbeidelse.

Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor

I Lier kommune gjennomføres medarbeiderundersøkelsen 10-faktor hvert andre år. 10-faktor er en utviklingsorientert medarbeiderundersøkelse. Det primære fokuset ligger på oppfølgingsarbeidet av selve undersøkelsen.

Siste gjennomføring av undersøkelsen var våren 2019. Samme høst ble det utarbeidet handlingsplaner av alle virksomheter. Der skisseres det hvordan resultatene skal følges opp av ledere og medarbeidere. I dette arbeidet fikk alle ledere tilbud om støtte i form av egnede verktøy og metoder.

Resultater 2019:

Faktor	Lier kommune	Gjennomsnitt norske kommuner
1 – Indre motivasjon	4.3	4.2
2 – Mestringstro	4.3	4.3
3 – Autonomi	4.3	4.2
4 – Bruk av kompetanse	4.3	4.2
5 – Mestringsorientert ledelse	4.0	3.9
6 – Rolleklarhet	4.3	4.2
7 – Relevant kompetanseutvikling	3.7	3.7
8 – Fleksibilitetsvilje	4.5	4.4
9 – Mestringsklima	4.1	4.1
10 – Prososial motivasjon	4.7	4.6

Overordnet viser resultatene en bedring innen flere faktorer. I lys av at Rådmannen i 2017 besluttet at mestringsorientert ledelse og mestringsklima skulle være overordnede innsatsområder etter gjennomføringen i 2017, er det særlig verdt å merke seg at resultatene viser en positiv utvikling innen disse faktorene i 2019. Sammenlignet med andre norske kommuner, som hadde gjennomført undersøkelsen på dette tidspunktet, lå Lier kommune over landsgjennomsnittet på syv av ti faktorer.

Rådmannen besluttet for øvrig å videreføre organisasjonens overordnede arbeid med mestringsorientert ledelse og mestringsklima.

Inspirasjonsprisen

Lier kommune deler hvert år ut en inspirasjonspris til en medarbeider som har vært en helt spesiell inspirasjonskilde på sin arbeidsplass. I 2019 ble Hans Furuvold,

byggesaksbehandler ved Bygg og Geodata, tildelt inspirasjonsprisen. Han har siden 1988 vært en inspirasjon for kolleger, og beskrives som en inkluderende gledesspreder, lojal medarbeider som alltid stiller opp for kolleger. Prisen består av, foruten heder og ære, et tilskudd til videre inspirasjon både for prisvinneren personlig og til virksomheten.

Internkontroll

Rådmannen igangsatte i 2018 et prosjekt som skulle vurdere kommunens rammeverk for internkontroll. Det ble utarbeidet en rapport som beskrev de funnene som ble gjort i arbeidet med prosjektet. Noen av anbefalingene i rapporten ble allerede iverksatt i handlingsprogrammet for 2020-23, på bakgrunn av et tidligere utkast av rapporten. Videre er et utkast av rapporten brukt i arbeidet med nye virksomhetsplaner i Framsikt. Internkontrollrapporten er sendt ut i organisasjonen for vurdering og gjennomføring av foreslåtte tiltak på de respektive områder til.

Internkontroll økonomi:

Det arbeides kontinuerlig med å sikre høyest grad av sikkerhet gitt de ressurser som er tilgjengelig. Kartlegging, risikovurdering, analyser og etterkontroll av transaksjoner i regnskapet har kontinuerlig fokus gjennom året. Fokus er også på formalisering og forbedring av rutinene i økonomienheten.

I 2019 ble innkjøpsstrategien vedtatt. Innkjøpsstrategien har bla. fokus på å redusere risikoen for arbeidslivskriminalitet og øke kommunens kontrollmuligheter. Strategien gjelder til 2025.

Det er innført ny internkontroll for å sjekke endringer som er godkjent i lønssystemet. Dette for å sikre at faste lønnsdata er korrekt gjennom året.

Internkontroll HMS:

Internkontrollhandlinger innenfor HMS-området gjennomføres på følgende måte:

- Årlig innhenting av rapport fra virksomhetenes internkontrollsystemer
- LMU-referater fra virksomhetene meldes til HR-enheten
- HMS-dokumentasjon revideres i tråd med kvalitetssystemets rutiner
- Nye rutiner for krav om sertifisering som Miljøfyrtårnsbedrift er etablert
- Rapportering av nærværstatistikk og HMS-avvik til partssammensatt utvalg
- Felles rutine for ivaretagelse av internkontrollforskriften vedtatt og innført.

Internkontroll Helse, omsorg og velferd (HOV):

Revisjoner utført av kvalitetsrådgiver i HOV har til hensikt å ivareta kommunens plikt til å undersøke om tjenestene er organisert slik at lovkrav og faglig forsvarlighet ivaretas.

Funn i revisjonene benyttes aktivt i det systematiske forbedringsarbeidet, både ved hver enkelt virksomhet og sentralt. Kvalitetskontroller gjennomfører internrevisjoner ved de 13 virksomhetene i helse-, omsorg og velferd omtrent hvert annet år. Kommunen har også plikt til å undersøke tjenestetilbudet av de private virksomhetene kommunen kjøper helsetjenester av. Antall private aktører varierer i tråd med kommunens behov.

I 2019 ble det gjennomført egentilsyn i regi av Fylkesmannen i henhold til Helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 (Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning)

Det ble kjøpt helsetjenester av 10 private aktører. Det ble gjennomført kvalitetskontroll ved 3 av disse hvorav ett tilsyn var uanmeldt.

Internkontroll oppvekst

Skolene og de kommunale barnehagene har felles overordnede kvalitetsdokumenter som tilpasses til lokale forhold av hver virksomhet. Det føres varslede tilsyn ved alle barnehagene, både kommunale og ikke-kommunale, hvert tredje år. I tillegg kommer tilsyn som foretas etter klager eller meldinger om bekymringsfulle forhold både i barnehage og skole.

Ved skolene gjennomføres kartlegginger som elevundersøkelsen, undersøkelser som avdekker mobbing eller krenkelser, ulike kunnskapstester osv. som følges opp både av skolens ledelse og administrasjonen i kommunen. I barnehagene gjennomføres foreldreundersøkelsen som følges opp i den enkelte barnehage og i tilsyn.

Varsling av kritikkverdige forhold:

I 2019 er det mottatt 3 varsler om kritikkverdige forhold i Lier kommune, og det er behandlet 1 varsel i tråd med setterådmannsavtale med Færder kommune.

Varslingsinstituttet i Lier kommune er etablert i tråd med arbeidsmiljølovens kapittel 2 A om arbeidstakers rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Ordningen består av en ekstern varslingsportal etter avtale med advokatfirmaet Hammervoll Pind som varslingsmottak med et internt varslingssekretariat hvor kommuneadvokat, hovedverneombud og HR-sjef deltar. Varslingsrutinene ligger i kommunens kvalitetssystem med enkel tilgang fra kommunens åpne hjemmeside og den interne medarbeiderportalen.

Etikk og antikorrupsjon:

Lier kommunes medlemskap i Transparency International Norge og kommunens vedtatte etiske retningslinjer forplikter både folkevalgte og medarbeidere å følge kommunens grunnleggende verdier, prinsipper og retning for høy etisk praksis.

For å styrke kommunes bevissthet og kompetanse på etikk og antikorrupsjon har rådmannen startet arbeid med et antikorrupsjonsprogram. Programmet vil ha kommunenes medarbeidere, selskaper og folkevalgte som målgruppe.

Beredskap

Beredskapsrådet i Lier har hatt to møter i 2019. Rådet ledes av ordfører og består for øvrig av deler av kommunens kriseledelse sammen med viktige eksterne samarbeidende beredskapsaktører.

Det er gjennomført to beredskapsøvelser, en på våren og en på høsten. Vårøvelsen var en kombinert varslingsøvelse og workshop med fokus på tiltakskort for kriseledelsen. Høstøvelsen var arrangert av Fylkesmannen i Oslo og Viken der scenario var skogbrann.

Kriseledelsen måtte håndtere en større brannhendelse på Lierstranda 14. – 15 mai, To mennesker omkom i brannen og flere familier ble husløse. Kriseledelsen opprettet evakuerings- og pårørendesenter på Hotell Tollboden i Drammen.

Organisasjon og utvikling

Økonomisk resultat:

Organisasjon og utvikling (tall i 1000 kr)	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik kr. 2019	Avvik % 2019
Lønn fratrullet syke- og sv.ref	67 288	70 689	-3 401	-4,8 %
Driftsutgifter inkl mva ref	33 111	30 387	2 724	9,0 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-6 816	-4 929	-1 887	38,3 %
Driftsresultat	93 582	96 147	-2 565	-2,7 %

Samlet sett har fellestjenestene avsluttet året med et mindreforbruk. Avvik skyldes sykelønnsrefusjon, noe vakanse i stillinger og noe høyere inntekter enn budsjettet. Merforbruk av driftsutgifter er i hovedsak lisenskostnader som er høyere enn budsjettet.

Politiske oppdrag

Tiltak/vedtak	Sak	Status	Kommentar
Lier kommune deltar i en rekke samarbeidsorgan – alt fra Vestregionen og Buskerudbyen til Oslo og omland friluftsråd – med ulik finansiering. Rådmannen legger frem en egen kost/nytte-analyse som viser direkte og indirekte kostnader knyttet til arbeidet med disse.	HP 16-19 oppdrag 2.34	Ferdigstilt	Saken ble behandlet i møterunden i september.
HP 19-22: For å tiltrekke seg kvalifiserte og engasjerte medarbeidere og sikre god rekruttering iverksettes/videreføres følgende tiltak: - Videreutvikling og økt bruk av alternative turnusordninger. - Tilrettelegging for flere heltidsstillinger. - Vikarpool-ordning. - Kompetansestrategi - Styrke læreplassordningen (1: 500) og økt bruk av praksisplasser. Etterstrebe tilbud om fast jobb etter endt utdanning. - Iverksette et prosjekt «Menn i Skolen» for å sikre en	HP 16-19 oppdrag 2.9 HP 17-20 Oppdrag 2.7 HP 18-21 Oppdrag 2.4 HP 19-22 Oppdrag 2.4	I arbeid	Helhetlig rekrutteringsstrategi er ferdigstilt. Prosjekt «Nytt blikk» – heltidskultur i Lier kommune» - er en styrking av satsingen internt i Lier kommune. Fremdrift og effekt er ikke så god som ønsket, og det er behov for en gjennomgang for å styrke organisering av prosjektet i 2020. Målet er bedre forankring og felles forståelse for heltidskultur,

kjønnsfordeling som i større grad gjenspeiler kjønnsfordeling blant elevene.			bl.a. ved videre trepartssamarbeid. Pilot for utprøving av årsturnus startes opp i 2020. Utviklingsenheten har startet arbeidet med en kompetansestrategi som skal være kortfattet og enkel å ta i bruk for ledere. Strategien skal ferdigstilles i løpet av tredje kvartal 2020. Ansvar for kompetanseplaner ligger i den enkelte virksomhet. HR-enheten prøver ut en ny intern modell for lærlingeløp for helsefagarbeidere. Det er utredet alternativ organisering av lærlingeordningen, og i november vedtok kommunestyret at kommunen skal tre ut av avtalen med Kommunenes Opplæringskontor i Buskerud(KOB) og drive lærlinge-ordningen i egen regi. Det er et mål å øke antall lærlinger i neste HP-periode, samt øke andel lærlinger med fast ansettelse etter endt læretid. Prosjekt «Menn i skole» ligger med prosjektledelse i Oppvekst. Arbeidet er under oppstart.
Rådmannen kartlegger hvorvidt kommunen i sterkere grad kan nyttiggjøre seg belønningsmidler – fra hvem og til hvilke prosjekter, beløp og egenandeler.	HP 17-20 Oppdrag 2.27	Ferdigstilt	Belønningsordningen er en incentivordning som skal bidra til å nå nullvekstmålet. Ordningen skal stimulere til bedre framkommelighet, miljø og helse i storbyområdene ved å dempe veksten i personbiltransport og øke

			antallet kollektivreiser på bekostning av reiser med personbil. Belønningsordningen som separat ordning vil i tiden fremover graves utfases, men midlene vil bli videreføres i bymiljøavtalene og byvekstavtalene. Gjennom deltakelse i Buskerudbysamarbeidet har Lier kommune tatt del i ordningen med statlige belønningsmidler. Buskerudbysamarbeidet vil motta nærmere 1 mrd. kroner i statlige midler i perioden 2010-2021 til kollektivtransport, sykkel og gang. Det vises til kommunestyresak nr. 54 og 55 2018.
Måltallet for nærvær i 2018 settes til 95 %. Nye tiltak for å redusere sykefravær vurderes fortløpende.	HP 18-21 Oppdrag 2.5	I arbeid	Systematisk IA arbeid gjennomføres etter HMS-plan. I henhold til ny IA-avtale gjennomføres det bransjespesifikke tiltak, i samarbeid med NAV Arbeidslivssenter. Det utarbeides i tillegg et prosjekt med fokus på forebygging av fravær gjennom helsefremmende arbeidsplasser 2020.
Rådmannen utreder etablering av et eget innovasjonsfond på kommunalt nivå. Hensikten med fondet vil være at kommunale virksomheter kan søke om tilskudd til modernisering- og effektiviseringsprosjekter i egen regi.	HP 18-21 Oppdrag 2.16	Ferdigstilt	Saken er redegjort for i sak 2018/2634-5 der rådmannen ikke anbefaler en opprettelse av slikt fond men at dette kan være prioritert inn i HP. Saken ble behandlet i kommunestyret 10.12.19
Lier kommunens saksdokumenter er av varierende kvalitet. Dette gjelder alt fra oppbygging og struktur til språk, formulering og rettskrivning samt forvaltningslovens bestemmelser om utredningsplikt. Rådmannen iverksetter tiltak for å heve kvaliteten i løpet av 2019.	HP 19-22 Oppdrag 2.11	I arbeid	Det er utarbeidet en ny mal for politiske saker som er tatt i bruk. Alle medarbeidere i administrasjonen som skriver politiske saker gjennomførte høsten 2019

			Språkrådets nettkurs i klarspråk. I 2020 skal det gjennomføres kurs med saksbehandlere.
Lier kommunes visjon «Grønne Lier – for alle innbyggere» legges til grunn for arbeid i alle sektorer. Følgende økonomiske forutsetninger legges til grunn for økonomiarbeidet for å sikre en sunn økonomi: • Netto driftsmargin på 1,75 % • Disposisjonsfond på minimum 8 % av driftsinntekter eller minst kr 100 millioner • Gjeldsgrad på maksimum 100 % av driftsinntektene for kommunen som konsern.	HP 19-22 Oppdrag 2.2	Ferdigstilt	Mål innarbeidet og lagt som forutsetning for HP 2020-2023.
Hovedutvalgene gjennomgår budsjett for de virksomheter som sorterer under hvert hovedutvalg i løpet av 1. kvartal 2019, ref. vedlegg 4 – Utvalgsoversikt.	HP 19-22 Oppdrag 2.3	Ferdigstilt	Svart ut til politiske utvalg i marsrunden.
Rådmannen legger frem en egen sak om uttreden av Kontrollutvalgs-sekretariatet i Buskerud og muligheten for å organisere tjenesten på annen måte gjennom konkurranseutsetting i løpet av 2019.	HP 19-22 Oppdrag 2.22	I arbeid	Rådmannen bestilte en utredning fra BDO. Rapport fra BDO ble oversendt kontrollutvalget i november 2019 for uttalelse. Kontrollutvalget behandlet saken 5. februar 2020, og saken vil legges frem for kommunestyret for behandling 5. mai 2020.
Selvkostprinsippet ligger til grunn for prising av en rekke kommunale tjenester som vann, avløp, renovasjon, SFO, bygge og oppmålingstjenester etc. For å sikre god forståelse blant innbyggere og brukere er det viktig at dette synliggjøres på en god måte. Rådmannen foretar en gjennomgang av dagens beregningsmodeller og utarbeider standard mal basert på prinsippene for selvkostberegning.	HP 19-22 Oppdrag 2.23	Ferdigstilt	Lagt inn i HP 2020-2023
Nye selskaps- og organisasjonsendringer grunnet ny kommunestruktur utløser muligheter for endring og rasjonalisering av administrative støttefunksjoner i tillegg til redusert bemanning fordi tjenesteproduksjonen reduseres.	HP 19-22 Oppdrag 2.21	Ferdigstilt	Landbrukskontoret avsluttet sitt vertskommunesamarbeid juni 2019 da både Drammen, Røyken og Hurum hadde sagt opp. Kommunen mistet da også inntektene fra disse kommunene.

			Landbrukskontoret reduserer antall ansatte ved naturlig avgang. Tilsynskontoret for små avløpsanlegg fortsetter som vertskommunesamarbeid. Røyken og Hurum har gått ut og Krødsherad og Nye Holmestrand har gått inn. Dette finansieres av selvkost.
Måltallet for nærvær i 2019 videreføres med 95 %. Måloppnåelsen er ikke tilfredsstillende så langt i kommunevalgperioden. Fokus settes på nærledelse som virkemiddel for å redusere sykefraværet. Det forutsettes at refusjonsordningene for sykelønn gjennom NAV utnyttes fullt ut. Dagens virkemidler evalueres og rådmannen vurderer ytterligere tiltak i egen sak i løpet av 1. halvår 2019.	HP 19-22 Oppdrag 2.5	I arbeid	Avdelingsledernivå er opprettet i tjenesteområdene. Opplæring er gjennomført og det er stort behov for videreutvikling i 2020. Faste Fraværsforum (erfaringsutveksling for ledere) er igangsatt og videreføres. I HP 2020-2023 er det vedtatt et eget prosjekt knyttet til nærværarbeid i virksomheter med høyt sykefravær.

Målekort:

Organisasjon og utvikling

Område	Måleindikator	Kilde	Resultat	Mål	Landet	Resultat	
			2018	2019	2019	2019	
F 1							
Organisasjons- utvikling	F 1.1 Mestringsorientert ledelse	10-Faktor fra 2017	3,9	4,0	3,9	4,0	
	F 1.2 Mestringsklima		4,0	4,1	4,1	4,1	
	F 1.3 Heltidskultur - gj. stillingsstørrelser	Intern måling	0,8	0,8		0,825	
	F 1.4 Registrering av avvik	Kvalitetssystemet	2 183	2 500		2 390	
F 2							
Adm.	F 2.1 Andel av lønn som går til adm.	KOSTRA	5,9 %	6,0 %	5,9 %	5,9 %	
F 3							
Sykefravær Legemeldt	F 3.1 Helse og omsorg	Legemeldt	9,1 %	7,0 %		8,8 %	
	F 3.2 Oppvekst	Legemeldt	7,3 %	5,5 %		5,9 %	
	F 3.3 Velferd	Legemeldt	8,4 %	7,2 %		10,0 %	
	F 3.4 Kultur, plan og samfunn	Legemeldt	2,9 %	2,5 %		4,5 %	
	F 3.5 Organisasjon og utvikling	Legemeldt	3,6 %	4,0 %		2,6 %	
	F 3.6 Samlet i Lier kommune	Legemeldt	7,0 %	6,5 %	8,5 %	7,3 %	
F 4							
Økonomi	F 4.1 Netto driftsresultat kommune som konsern	KOSTRA	2,3 %	1,0 %	1,9 %	2,4 %	
	F 4.2 Disposisjonsfond i millioner	Regnskapet	149	150	9,3% *	181	
	F 4.3 EK finansiering investeringer i millioner	Regnskapet	20	5	41% *	16	
	F 4.4 Gjeldsgrad som konsern inkl. selvkost	KOSTRA	84,0 %	100 %	77,1 %	96 %	
F 5							
IKT	F 5.1 Oppetid selvdrevne systemer	Intern måling	Ikke målt	99,95 %	99,95 %	Ikke målt	

*For å kunne sammenlikne med tall for landet har vi benyttet tall i prosent, selv om mål i Lier og resultater i Lier ikke er oppgitt i prosent

Forklaring til trafikklysene:

Resultater over egne mål og over gjennomsnittet i landet gir grønne trafikklys

Resultater mellom egne mål og gjennomsnittet i landet gir orange trafikklys

Resultater som er svakere enn egne mål og svakere enn gjennomsnittet i landet gir røde trafikklys

For indikatorer uten tall for gjennomsnittet i landet, eksempelvis ved egen telligner, har vi ikke trafikklys

ÅRSRAPPORT 2019

FELLESOMRÅDET - SELSKAPER, FINANS, FRIE INNTEKTER OG OVERFØRINGER

Økonomisk resultat:

Fellesområdet	Regnskap	Budsjett	Avvik kr.	Avvik %
(tall i 1000 kr)	2019	2019	2019	2019
Lønn fratrukket syke- og sv.ref	-25 853	-23 247	-2 606	11,2 %
Driftsutgifter inkl mva ref	260 069	230 313	29 757	12,9 %
Inntekter eks. syke. sv ref og mva ref	-1 643 246	-1 616 543	-26 702	1,7 %
Driftsresultat	-1 409 030	-1 409 478	448	0,0 %

Fellesområdet kommenteres også under økonomikapittelet.

Fellesområdet gikk med et overskudd på til sammen 35,0 millioner. Budsjettert netto drift og overskudd føres til balansen. Avviket i tabellen tilsvarer derfor avviket på tjenestene med motsatt fortegn.

Skatt og rammetilskudd bidro med 21,3 millioner kroner mer enn budsjettert. Skatteinntektene ble høyere enn forventet både for Lier og for landet. Renteutgiftene ble netto 6,7 millioner lavere enn budsjettert.

ÅRSRAPPORT 2019

ØKONOMI

Økonomi

Økonomien i Lier kommune har ulike styrker og utfordringer. Under har vi satt opp en oversikt over viktige faktorer i kommuneøkonomien visualisert med farger. Rødt indikerer utfordringer mens grønt indikerer styrker.

Kommuneøkonomien i Lier	
Investeringsbehov ink. selvkost neste 10 år	
Budsjettert netto driftsresultat i 2020	
Inntekter pr innbygger	
Finanskostnader	
Premieavvik på pensjon	
Kostnadsnivå i tjenestene	
Disposisjonsfond	
Netto driftsresultat i 2019	
Ikke balanseførte verdier kommunen har	
Ikke eiendomsskatt	

Øverst i listen og på relativt utfordrende nivå ligger investeringsbehovet for de neste ti årene. Dette er høyt både for kommunens investeringer og investeringer som finansieres over selvkost.

Budsjetterte netto driftsresultat for 2020 er på kun 1,0 prosent av driftsinntektene. Det er under anbefalt nivå på 1,75 prosent.

Lier har også lave inntekter pr innbygger

Nederst på listen til venstre finner vi kommunens økonomiske styrker. Markert med grønt her er et sterkt netto driftsresultat for 2019 og høye ikke balanseførte verdier. De ikke balanseførte verdiene består blant annet av eierandeler i Vardar AS og Eidos Eiendomsutvikling AS. Det er også en styrke i Lier at potensielle eiendomsskatteinntekter er en mulig buffer, ettersom vi ikke har gjort oss avhengige av disse potensielle inntektene pr nå.

Økonomien i regnskapsåret – sammendrag

Tallene for regnskapsåret 2019 viser driftsinntekter på 1,9 mrd. kr og et netto driftsresultat på 59,5 millioner kroner tilsvarende 3,1 prosent av driftsinntektene. Kommunen som konsern fikk et netto driftsresultat på 2,4 prosent.

Regnskapsåret endte med et mindreforbruk på 35 mill. kr. i forhold til regulert budsjett. Forskjellen mellom netto driftsresultat og regnskapsmessig mer/mindreforbruk er satt opp under.

Virksomhetene har et netto mindreforbruk på 0,5 millioner kroner tilsvarende null prosent av deres samlede budsjetter.

Det er flere forhold som gjør at resultatet har blitt bedre enn regulert budsjett. Viktigst er de høye frie inntektene. Skatteinntektene var høye for både Lier og landet.

Hovedstørrelser i regnskapet 2019

Positive tall er merforbruk, minus er underforbruk eller merinntekt

Tall i 1000 kr	Avvik	%
Grunnskole	5 895	101,9 %
Barnehage	-2 253	99,0 %
Helse og omsorg	-1 122	99,6 %
Velferd	1 709	100,5 %
Infrastruktur	15	100,0 %
Steds- og samfunnsutvikling	-2 127	96,7 %
Organisasjon og utvikling	-2 565	97,3 %
Virksomhetene totalt	-448	0,0 %
Skatt og rammetilskudd	-21 245	
Pensjon	-4 071	
Renter, rentekomp og avdrag	-6 730	
Lønnsoppgjør	-3 477	
Integreringstilskudd	-1 995	
Inntekt infrastruktur vann/avløp	2 836	
Annet	-340	
Totalt fellesområdene	-35 022	2,5 %
Mindreforbruk	-35 470	

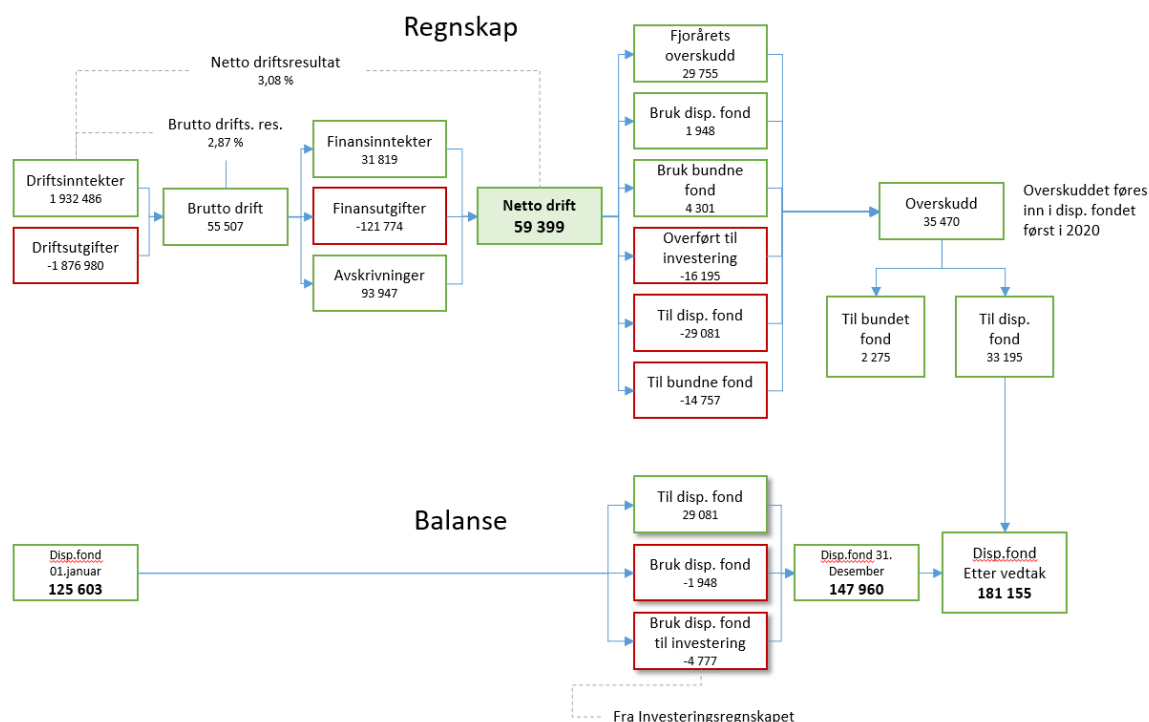
Driftsregnskap 2019

Hovedtall fra regnskap 2019

1000 kr	Regnskap 2019	Bud. 2019 revidert	Avvik i kr.	Bud. 2019 opprinnelig	Regnskap 2018
Driftsinntekter	1 932 486	1 879 373	53 113	1 830 239	1 878 633
Driftsutgifter	1 876 980	1 770 380	106 600	1 719 504	1 826 060
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	55 507	108 994	-53 487	110 736	52 573
Finansinntekter	31 819	28 031	3 788	28 031	16 638
Finansutgifter	121 774	124 998	-3 224	123 654	106 649
Motpost avskrivninger	93 947	0	93 947	0	87 737
NETTO DRIFTSRESULTAT	59 499	12 027	47 473	15 113	50 299
Bruk av avsetninger	36 004	33 249	2 755	408	23 072
Nye avsetninger	60 033	45 276	14 757	15 521	43 616
REGNSKAPSMESSIG RESULTAT	35 470	0	35 470	0	29 755

Brutto driftsresultat er overskuddet av driftsinntektene kommunen har igjen etter at de løpende driftsutgiftene er dekket (utenom renter og avdrag, inklusiv avskrivninger). Netto driftsresultat er overskudd etter rente- og avdrag (eksklusiv avskrivninger). Dette tilsvarer omtrent den andelen av driftsinntektene som kommunen fritt kan benytte til finansiering av investeringene eller avsetninger til senere bruk.

Sammenhengene mellom regnskapstallene, drift, balanse og disposisjonsfondet

I matrisen over har vi vist hvordan de ulike elementene i regnskapet henger sammen.

De fleste år kan hele regnskapsoverskuddet disponeres til disposisjonsfond. I år må deler av overskuddet avsettes til bundne fond fordi inntektene er knyttet til oppgaver som først vil bli gjennomført i 2020.

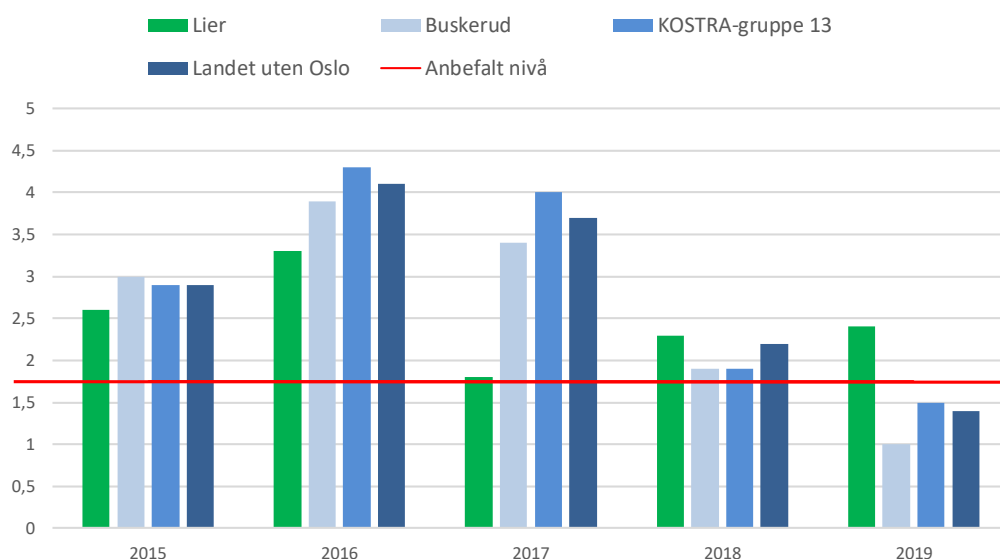
Netto driftsresultat

Lier kommune har i 2019 et netto driftsresultat på 59,5 millioner kroner (3,1 % av driftsinntektene).

Netto driftsresultat er det viktigste nøkkeltallet i vurderingen av kommuneøkonomien. Dette nøkkeltallet vektet derfor høyt i kommunebarometeret og er gjenstand for anbefalt minimumsnivå fra teknisk beregningsutvalg, en anbefaling Fylkesmannen også bruker mot sine kommuner. Lier har de fem siste årene hatt et netto driftsresultat som ligger over anbefalt nivå på 1,75%.

Når vi sammenlikner resultatet i Lier med andre kommuner bruker vi konserntall. Konserntallene inneholder kommunale foretak, interkommunale samarbeider og interkommunale selskaper. Lier som konsern hadde et netto driftsresultat på 2,4 % (basert på foreløpige KOSTRA tall). I 2019 steg Liers netto driftsresultat fra 2018, mens de andre gruppene vi sammenlikner oss med sank.

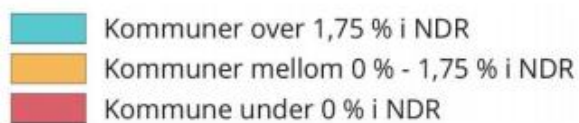
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter

Netto driftsresultat viser resultatet inkl. finanstransaksjoner (renter og avdrag) uten avskrivninger (nedbetalingen på lån, avdragene, «erstatte» avskrivningskostnaden)

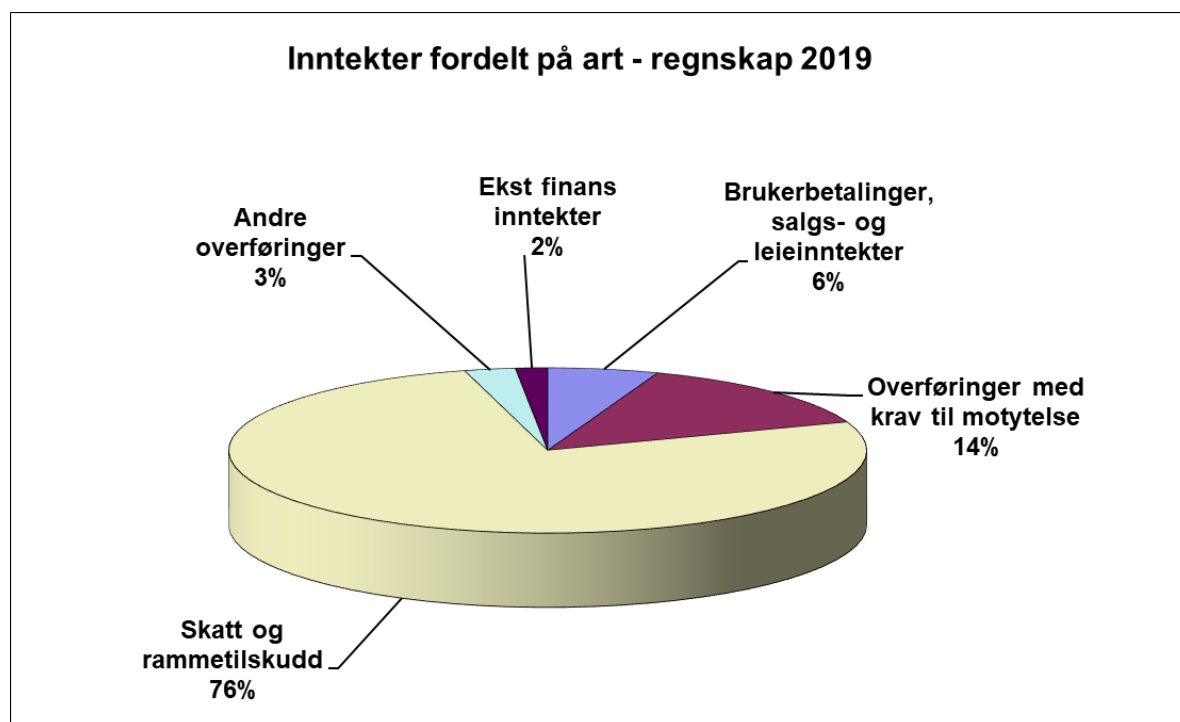
Lier sammenlikner seg også med kommuner i Oslo og Viken.

Nedenfor presenteres netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter for 2019 som kart. Fargelaggingen av kartet tar utgangspunkt i følgende terskelverdier:

Inntektssiden

Inntekter fordelt etter art

Kommunens største inntekter er skatt og rammetilskudd. Av overføringer med krav til motytelser utgjør syke-/fødselspenger, tilskudd ressurskrevende tjenester og refusjon for merverdiavgift de største postene. Av brukerbetalinger, andre salgs- og leieinntekter utgjør brukerbetalinger noe over halvparten av inntektene. Ellers utgjør husleieutgifter og kapitalinntekter fra vann- og avløpsgebyrer de største postene.

	Endring 2018-2019	Andel		
		2017	2018	2019
Brukerbetalinger, salgs- og leieinntekter	-9,0 %	6,5 %	6,4 %	5,6 %
Overføringer med krav til motytelse	4,1 %	13,3 %	13,8 %	13,8 %
Skatt og rammetilskudd	5,0 %	75,8 %	75,4 %	76,4 %
Andre overføringer	-25,0 %	3,3 %	3,6 %	2,6 %
Ekst finans inntekter	91,2 %	1,1 %	0,9 %	1,6 %
Totalt	3,6 %	100 %	100,0 %	100,0 %

2018 var et særskilt år med lavt utbytte (tingsutbytte), utbytte økte derfor mye fra 2018 til 2019. Utbytte sammen med noe økte renteinntekter gir en stor økning i eksterne finansinntekter på 15 millioner kroner. Leieinntekter ble redusert med 13 millioner kroner etter opprettelsen av Lier eiendomsselskap KF hvor leieinntekten nå føres i KF'et. Dette får også utslag på kostnadsbildet med bla. lavere leieutgifter. Andre overføringer er mindre summer som får stor prosentvis endring.

Skatt og rammetilskudd

1000 kr	Regnskap 2019	Bud. 2019 revidert	Avvik i kr.	Bud. 2019 opprinnelig	Regnskap 2018
Rammetilskudd	574 781	574 623	158	574 623	548 358
Skatteinntekter	925 263	904 176	21 087	893 170	880 692
Sum	1 500 044	1 478 799	21 245	1 467 793	1 429 049

Budsjettet for skatt og rammetilskudd ble lagt 5 millioner over statsbudsjettets anslag for 2019. Gjennom året var skatteinngangen høy både for Lier og landet. I 1. tertial ble budsjettet økt med 4,2 og ytterligere 6,8 millioner kroner i 2. tertial. Allikevel ble sluttresultatet en merinntekt på 21 millioner kroner over justert budsjett.

Lier hadde en skatteinngang som var på 9,9 % over landsgjennomsnittet i 2019. I de to siste årene har inngangen over landsgjennomsnittet hatt en nedgang. Resultatet var 11,5 % i 2017 og 10,4% i 2018.

I inntektssystemet er det en inntektsutjevning mellom kommunene. Kommuner med høyere skatt enn landsgjennomsnittet blir trukket 60 % av inntekten over landssnittet for å kompensere de kommunene som har inntekter under landsgjennomsnittet. Det er også en kompensasjonsordning for å løfte kommuner med inntekter under 90% av landsgjennomsnittet. Lier satt igjen med 3,0 % høyere skatteinntekter enn landsgjennomsnittet etter disse trekkene i rammetilskuddet. Dette gjør at skatteinngangen for landet får den største påvirkningen på Liers frie inntekter.

Andre generelle statstilskudd/refusjoner

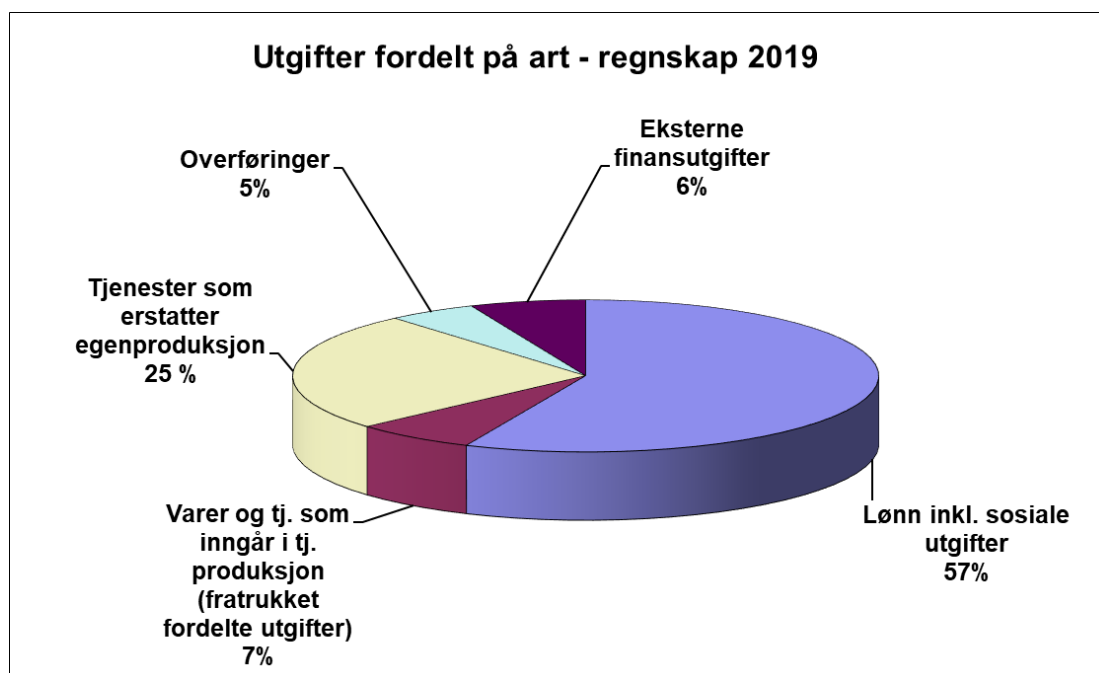
1000 kr	Regnskap 2019	Bud. 2019 revidert	Avvik i kr.	Bud. 2019 opprinnelig	Regnskap 2018
Tilskudd ressurskrevende tjenester	-70 266	-71 957	1 690	-55 127	-71 137
Komp. tilskudd omsorgsboliger	-1 636	-1 601	-35	-1 601	-1 640
Integreringstilskudd flyktninger	-44 614	-44 424	-190	-41 150	-58 852
Rentekompensasjon skolebygg	-627	-506	-121	-506	-640
Rentekompensasjon kirkebygg	-259	-158	-101	-158	-186
Sum	-117 401	-118 646	1 244	-98 542	-132 454

Tabellen over viser andre generelle statstilskudd og refusjoner.

Dette inntektsområdet fikk totalt sett mindreinntekter på 1,2 millioner kroner, som i hovedsak skyldes lavere tilskudd for ressurskrevende tjenester.

Utgiftssiden

Utgifter fordelt etter art

Lønn inklusive sosiale kostnader utgjør 57 % av kommunens utgifter. Tjenester som erstatter egenproduksjon er blant annet kjøp av tjenester fra de interkommunale selskapene og utbetaling til private barnehager.

	Endring 2018-2019	Andel		
		2017	2018	2019
Lønn inkl. sosiale utgifter	3,0 %	56,0 %	56,8 %	56,7 %
Varer og tj. som inngår i tj. produksjon (fratrasket fordelte utgifter)	-10,5 %	8,0 %	7,7 %	6,7 %
Tjenester som erstatter egenproduksjon	5,7 %	24,5 %	24,7 %	25,3 %
Overføringer	2,8 %	5,1 %	4,9 %	4,9 %
Eksterne finansutgifter	14,2 %	6,4 %	5,8 %	6,4 %
Totalt	3,2 %	100 %	100,0 %	100,0 %

Varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon er redusert, hovedsakelig som følge av at en stor del av husleien nå føres på Lier Eiendomsselskap KF. Dette gir også utslag i lavere leieinntekter. Tjenestekjøp som erstatter egenproduksjon øker hovedsakelig med økt overføringer til private barnehager.

Eksterne finansutgifter øker etter høyere låneopptak med økte avdrag og rentekostnader på 15 millioner kroner.

Lønn og sosiale kostnader

Tabellen under gir oversikt over lønnsutgiftene. En del inntekter har direkte sammenheng med lønnsutgiftene. Noen av disse er tatt med i oppstillingen.

1000 kr	Regnskap 2019	Bud. 2019 revidert	Avvik i kr.	Bud. 2019 opprinnelig	Regnskap 2018
Lønn fast ansatte (010-019)	703 121	705 936	-2 815	664 669	680 408
Vikarer (020-029)	70 231	61 339	8 892	59 118	68 826
Ekstrahjelp (030)	6 454	3 659	2 794	3 213	7 214
Overtid (040)	8 854	3 138	5 715	2 886	9 424
Annet (050-070,089)	52 530	46 185	6 345	42 468	52 674
Godtgjøring folkevalgte (080)	6 335	6 893	-558	6 641	6 074
Sum lønn	847 524	827 150	20 374	778 995	824 620
Pensjonspremie (090-094)	100 792	110 646	-9 854	103 678	96 235
Arbeidsgiveravgift (099)	124 835	129 961	-5 126	122 488	120 854
Sum sosiale utg.	225 627	240 607	-14 980	226 166	217 089
Oppgaveplikt. utg./godtgjøringer (160-165)	6 005	7 930	-1 926	7 835	6 284
Sum oppgaveplikt. utg./godtgjøringer	6 005	7 930	-1 926	7 835	6 284
SUM UTGIFTER	1 079 155	1 075 687	3 468	1 012 996	1 047 992
Refusjon sykkelønn (710-711)	-45 623	-45 609	-14	-45 609	-46 288
Refusjon læringer (731)	-1 196	-720	-476	-720	-1 265
NETTO UTGIFTER	1 032 336	1 029 358	2 978	966 667	1 000 440

Refusjon sykkelønn må ses i sammenheng med vikarer, ekstrahjelp og overtid.

Brutto lønnsutgifter viser et forbruk på 1,1 milliarder kroner. Korrigert for de mest lønnsrelaterte refusjonene, er det et netto forbruk på 1 milliarder kroner. Totalt sett er det brukt 3 millioner kroner mer enn budsjettert.

Pensjon:

Kommunen har pensjonsordning for lærere i Statens pensjonskasse og øvrige ansatte i Kommunal landspensjonskasse (KLP).

Kommunene utgiftsfører en beregnet langsiktig pensjonskostnad, uavhengig av det enkelte års utbetalinger til pensjonsleverandørene. Beregningen er etter statlige føringer.

Den beregnede pensjonskostnad får kommunen oppgitt fra sine pensjonsleverandører mot slutten av hvert år, med endelige tall først i januar året etter (aktuarberegninger). Differansen mellom hva kommunen utgiftsfører og det som faktisk utbetales til pensjonsleverandørene må dekkes inn i løpet av kommende syv års periode (tidligere ti og 15 års periode). Med denne ordningen «dytter» kommunene vesentlige pensjonskostnader foran seg.

I 2019 var innbetalingene høyere enn utgiftsføringen, slik at premieavviket økte med 14,2 millioner kroner. Samlet sett utgjør premieavviket ved utgangen av år 2019 kr 109,4, millioner. Akkumulert premieavvik ses i sammenheng med disposisjonsfond i avsnitt om disposisjonsfond.

Lønnsreserven:

1000 kr.	Beløp
Budsjettet lønnsreserve opprinnelig budsjett	27 013
Kompenserte lønnsoppgjør	-23 536
Lønnsreserve pr. 31.12	3 477

Lønnsreserven er en avsetning av midler for å kompensere virksomhetens økte utgifter som følge av lønnsoppgjør. Budsjettering skjer ut

i fra makrotall for forventet lønnsutvikling, hovedsakelig fra signalene i statsbudsjettet. Virksomhetene kompenseres etter faktisk konsekvens av lønnsoppjøret, og det vil normalt være noe avvik.

Netto utgifter pr. virksomhet og utvalg

I dette avsnittet presenteres økonomiske resultater pr. virksomhet og politisk utvalg.

Alle virksomheter omfattes av den vedtatte ordningen med overføring av over- og underskudd. Ordningen er slik at virksomheten får overført det årlige over- eller underskudd innenfor en beløpsgrense på 300 000 kr. I følgende tabeller er det i tillegg til årets resultat derfor vist hva som er saldo over-/underskudd ved årets slutt (UB).

Når man går igjennom tabellene, er det også viktig å være klar over at en virksomhet bruker av tidligere års overskudd ved å gå med underskudd i regnskapsåret. Dette innebærer at vi skiller mellom underskudd og udekket underskudd, der kun sistnevnte betraktes som negativt (i forhold økonomistyringen) ettersom virksomheten da ikke har tidligere års overskudd å bruke av. Virksomheter med fondsmidler som går med underskudd er ikke skjermet av begrensningen på 300 000 kr mht. hva om trekkes fra overskuddsfondet til virksomheten. Det er ingen begrensning på hvor mye fondsmidler som trekkes ved merforbruk for virksomheter som kan dekke merforbruket med bruk av overskuddsfond.

Tjenesteområdene

For over og underskuddsordningen er - overskuddsfond og + underskuddsfond

Minus er overskudd, pluss er underskudd 1000 kr.	Regnskap 2019	Bud. 2019 revidert	Resultat	UB over- /undersk.	Utv
Felles grunnskole	12 279	8 042	4 237		GBK
Gullaug skole	15 807	16 137	-329	-1 854	GBK
Hegg skole	34 954	33 318	1 636	2 034	GBK
Egge skole	10 094	10 238	-144	-433	GBK
Oddevall skole	9 138	9 372	-235	65	GBK
Nordal skole	4 778	4 732	46	-254	GBK
Hallingstad skole	23 319	23 954	-636	-326	GBK
Hennummarka skole	21 929	22 153	-224	1 804	GBK
Heia skole	17 530	17 894	-364	-1 511	GBK
Lierbyen skole	21 943	22 349	-407	-446	GBK
Tranby skole	36 441	36 709	-268	-142	GBK
Høvik skole	75 991	73 449	2 542	1 364	GBK
Sylling skole	23 895	24 134	-239	-239	GBK
PP-tjenesten	13 720	13 440	280	-1 288	GBK
Sum Grunnskole	321 817	315 922	5 895	-1 226	
Felles barnehager	201 498	203 085	-1 587		GBK
Linnesstranda barnehage	6 386	6 737	-351	-1 920	GBK
Dambråtan barnehage	6 868	7 204	-335	-3 239	GBK
Hennummarka barnehage	7 242	7 223	20	-462	GBK
Sum Barnehage	221 994	224 247	-2 253	-5 621	
Vedtakskontoret	9 640	10 635	-995	-1 063	HSO
Felles omsorg	-2 663	-2 691	28		HSO
Lege, legevakt og samhandlingsreformen	26 489	26 364	124		HSO
Hjemmetjenesten Ytre Lier	69 985	71 260	-1 275	577	HSO
Nøstehagen bo- og omsorgssenter	45 543	42 445	3 098	300	HSO
Liertun sykehjem	65 149	65 151	-2	-2	HSO
Kjøkken	10 482	10 825	-343	-3 695	HSO
Fosshagen	69 553	71 311	-1 758	-300	HSO
Sum Helse og Omsorg	294 178	295 300	-1 122	-4 183	
Felles velferd	41 605	43 568	-1 963		HSO
Helsetjenesten	20 601	22 021	-1 420	-1 386	HSO
Tjenester til barn og ungdom med funksjonsned	25 900	26 516	-615	0	HSO
Psykisk helse og rus - Flyktningetjenesten	58 540	59 958	-1 418	-2 415	HSO
Barnevernstjenesten inkl EMI boliger	43 675	41 059	2 616	0	HSO
NAV	49 521	43 060	6 461	3 300	HSO
Tjeneste til voksne med funksjonsnedsettelse	83 051	84 822	-1 771	-300	HSO
Lier voksenopplæring	9 027	9 209	-182	-1 216	HSO
Sum Velferd	331 921	330 212	1 709	-2 017	

Minus er overskudd, pluss er underskudd 1000 kr.	Regnskap 2019	Bud. 2019 revidert	Resultat	UB over- /undersk.	
Lier eiendomsselskap KF	82 602	82 588	15		FM
Sum Infrastruktur	82 602	82 588	15		
Kulturskolen	7 655	7 929	-274	-298	GBK
Lier Bibliotek	5 616	5 777	-161	-273	GBK
Kultur og fritid - Kultur*	19 053	19 323	-270	-558	GBK
Kultur og fritid - Park og idrett	9 078	9 083	-4		MU
Bygg og geodata	5 181	6 823	-1 643	-2 458	PU
Landbruk og miljø	4 799	4 584	216	-2 788	MU
Stedsutvikling og plan	11 552	11 543	9	-2 035	MU
Sum Plan/Samfunn	62 934	65 061	-2 127	-8 410	
Kommunekassa	4 429	5 919	-1 490	-3 900	FM
Rådmannsteamet	13 594	13 831	-237	63	FM
IKT enheten	18 310	16 910	1 400	2 156	FM
Utviklingsenheten	7 053	7 547	-494	-994	FM
Økonomienheten	9 520	10 189	-669	-2 750	FM
Innbyggjerservice	20 989	21 487	-498	-2 425	FM
HR enheten	19 687	20 264	-577	-2 428	FM
Sum Organisasjon og utvikling	93 582	96 147	-2 565	-10 278	
Fellesområdet - Generelt	-1 424 637	-1 424 895	258		FM
Fellesområdet - Kirke, gravlunder og tilskudd ar	15 607	15 417	190		FM
Sum Fellesområdet - Overordn., selskaper,	-1 409 030	-1 409 478	448		
Sum Totalt	0	0	0	-31 735	

*Over-/underskuddsfondet er summen av Kultur og Park og idrett

Under «Fellesområdet – Generelt» er overskuddet på 35,5 millioner kroner regnskapsført.

Over-/underskudd fordelt på politiske utvalg

Minus er overskudd, pluss er underskudd 1000 kr.	Regnskap 2019	Bud. 2019 revidert	Resultat	UB over- /undersk.
Grunnskole-, Barnehage- og Kulturutvalget	576 136	573 198	2 938	-7 976
Helse-, Sosial- og Omsorgsutvalget	626 099	625 512	587	-6 200
Miljøutvalget	25 430	25 210	220	-4 823
Planutvalget	5 181	6 823	-1 643	-2 458
Formannskapet	-1 232 845	-1 230 743	-2 102	-10 278
Sum utvalg	0	0	0	-31 735

Avvik på utvalgsnivå er kommentert under tjenesteområdene. Fellesområdet er kommentert under økonomikapittelet.

Overføring av over- og underskudd

Virksomhetene får overført årlige over- eller underskudd innenfor en beløpsgrense på 300 000 kr. til et fond.

Over- og underskudds fondet utgjør 31,7 millioner kroner i overskudd ved utgangen av 2019.

1000 kr.	
Saldo IB 2019	-20 379
Saldo UB 2019	-31 735
Diff. (endring i o/u fond)	-11 356

Virksomhetene, som er en del av over- og underskuddsordningen, har samlet sett et regnskapsmessig mindreforbruk på 1,3 millioner kroner. Av mindreforbruk på enkeltvirksomheter går 3 millioner kroner til inndekning av tidligere års merforbruk. Av merforbruk på enkeltvirksomheter dekkes 0,6 millioner kroner av tidligere års overskuddsfond. Netto 3,9 millioner kroner i underskuddsfond er slettet som en følge av nye virksomhetsledere.

Finansforvaltningen

I henhold til finansforskriften er det utarbeidet en egen rapport for finansforvaltningen som behandles politisk samtidig med årsrapporten.

Lånegjeld

Lånegjelden har økt med kr 344,7 mill. i 2019, av dette utgjør kr 179,3 mill. lån i forbindelse med overtakelse av Lier Boligselskap AS. Økningen medfører at netto lånegjeld i prosent av brutto driftsutgifter øker fra 84 % i 2018 til 87,9 % i 2019

Netto lånegjeld er budsjettert å stige vesentlig i neste fireårsperiode. Dette vil gi kommunen betydelige finanskostnader. Store deler av disse investeringene ligger innen selvkostområdene vann og avløp og kan i prinsippet gebyrfinansieres.

Avdrag

Lier betaler minimumsavdrag på låneporteføljen. I 2019 ble det nedbetalt 72,8 millioner i avdrag, som utgjorde 1,5 mill. over lovens krav om minsteavdrag.

Renter

Netto rentekostnad i 2019 gav et overskudd på 5,2 mill. kr., herav kr 3,4 mill. lavere rentekostnader på gjeld enn budsjettert. Resterende er høyere renteinntekter, som kan knyttes opp mot høyere avkastning på plasserte midler.

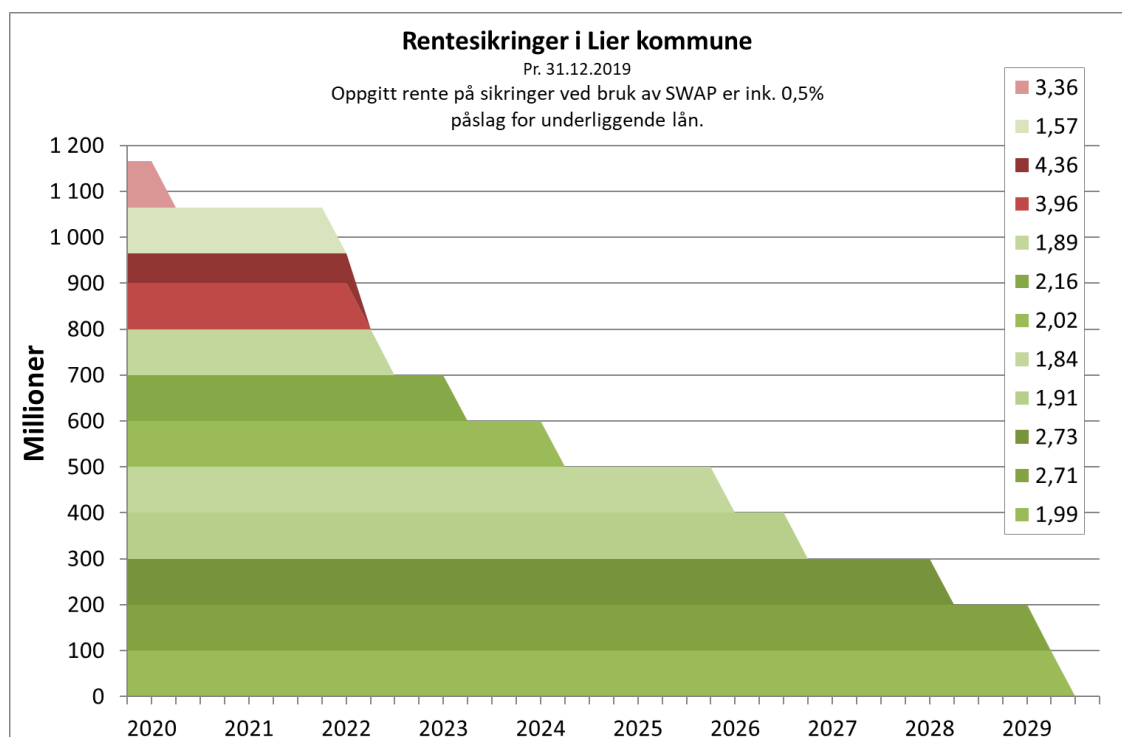
Kommunen hadde rentesikringer på 1165 millioner pr. 31.12.2019.eks. lån i husbanken. Dette tilsvarer ca. halvparten av kommunens bruttogjeld. Tre sikringer på til sammen 265 millioner hadde rentekostnader godt over dagens markedsrente. 100 millioner av disse gikk ut 01.01.2020. Disse sikringene har liten risikoreduserende effekt, ettersom rentenivået er vesentlig lavere i dag enn når disse sikringene ble inngått. Om vi ser bort fra disse to gjenværende sikringene, ser vi at profilen for når de

øvrige sikringene løper ut er relativt konsistent med ca.100 millioner pr år fra 2022 til 2029.

De nyeste sikringene er mer relevante for dagens rentenivå og flere av dem strekker seg lengre frem i tid. Samtidig som rentesikringer gir en forutsigbarhet, er det krevende for flere kommuner at samlet gjeldsgrad ikke nødvendigvis er mindre når sikringene går ut, og at rentekostnader da kan gå mer opp over kortere tid. Kommunen er oppmerksom på denne potensielle utfordringen.

Intensjonen med sikringsstrategien er å minimere risiko for en finansiell stressituasjon, der rentekostnaden stiger mye på kort tid. At sikringene løper ut jevnt over tid, åpner også for å inngå nye årlige sikringer uten at sikringsgraden endrer seg vesentlig.

Tre rentesikringer har relativt høye renter. Det er fordi de er gjort for mange år siden, den gang renteforventningene var høyere enn de har vært de siste årene.

Investeringsregnskapet

Lier har en praksis på at budsjettene til investeringsprosjekter følger prosjektets faktiske gjennomføringstakt, hvor prosjektene blir gjort opp ved ferdigstillelse. Dette gjør at prosjekter i investeringsoversikten (regnskapshefte) kan fremstå med vesentlig avvik i forhold til budsjett, uten at prosjektet derav har overdekning.

Prosjekter som får forskyvning frem i tid fremstår i regnskapet med overskudd. I praksis blir ubrukte midler på prosjektet overført til kommende år slik at det foreligger midler når gjennomføringen skjer.

I forslaget til vedtak blir ubrukte midler, for prosjekter som ikke er avsluttet, bevilget opp på respektive prosjekt i 2020.

Hovedtall fra regnskap 2019

1000 kr	Regnskap 2019	Bud. 2019 revidert	Bud. 2019 opprinnelig	Regnskap 2018
Utgifter	541 857	813 966	295 115	208 176
Inntekter	316 558	351 693	52 195	55 924
Finansieringstransaksjoner	372 304	276 513	83 152	134 731
Finansieringsbehov	597 603	738 787	326 072	286 982
Finansiering:				
Bruk av lån	467 686	703 815	316 072	213 131
Andels-/aksjesalg og mottatte avdrag	59 945	14 000	0	28 421
Overført fra driftsregnskapet	16 195	16 195	10 000	20 000
Bruk av fond/likv. reserve mv.	53 777	4 777	0	25 431
Sum finansiering	597 603	738 787	326 072	286 982
Udekket(-)/til disposisjon (+)	0	0	0	0

Udekket/til disposisjon i investeringsregnskapet er totalt mindre- og merforbruk på prosjekter hvor det har vært aktivitet i 2019. Forskjellen mellom hva som er planlagt brukt på investeringer (revidert budsjett) og hva som er faktisk brukt i ett år (regnskap) skyldes vanligvis tidsmessige forskyvninger av investeringsprosjektene. Dette gjelder også finansieringspostene. Underskudd/overskudd registreres normalt når et prosjekt er avsluttet.

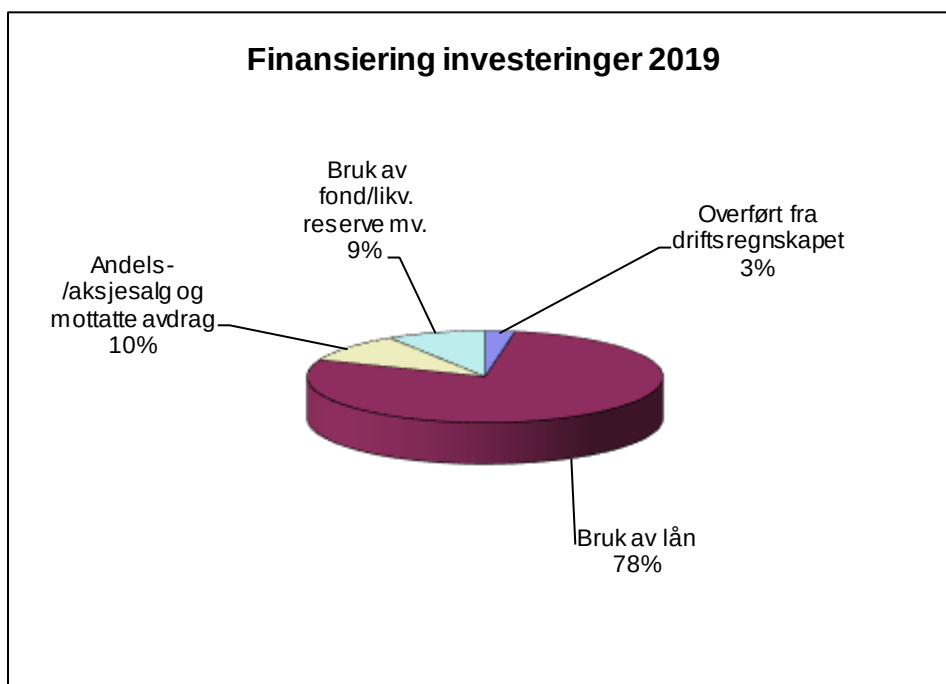
Investeringsregnskapet posteres pr. prosjekt. Dette medfører at det gjennomføres fondsavsetninger hvis finansiering som salgsinntekter, refusjoner osv. overstiger årets utgift. Tilsvarende vil det bli brukt fra fond året etter for å finansiere utgiftene som forutsatt. Slike posteringer, sammen med tidsmessige forskyvninger, innebærer at det gjennomgående vil være høyere summer i regnskapet enn budsjettet på disse postene.

Totalt mer-/mindreforbruk på prosjektene rapporteres underveis når dette avdekkes, eller ved prosjektets slutt.

De siste årene har det vært økt fokus på å holde prosjektgjennomføringen oppe og å avslutte ferdige prosjekter. Etterslepet ift. prosjektgjennomføring var i 2017 ca. 450 mill. kr., i 2018 ca. 300 mill. kr. og i 2019 ca. 272 mill. kr. 85 % av etterslepet ligger hos LEKF og VIVA/LKKF. LEKF har hatt gradvis redusert etterslep de siste 3 årene fra 161 mill. kr. til 83 mill. kr. VIVA/LKKF har redusert etterslepet fra 2017 til 2018 men har økt noe nå i 2019 noe som kan være en naturlig del av overgang fra IKS til KF. Likevel er etterslepet redusert de siste tre årene fra 209 mill. kr. til 151 mill. kr.

Det vil i tiden fremover fortsatt være fokus på dette.

Finansiering av investeringer

Figuren over viser hvordan investeringene i 2019 ble finansiert. 78 % av investeringene ble finansiert med lån.

Prosjektavslutning

Følgende prosjekter avsluttes ved å ikke videreføre ubrukte midler:

Prosjekt	Prosjektnavn	Budsjett	Regnskap	Restbeløp
Lier vei vann og avløp KF				
9394	Oppgradering bekkeinntak/stikkrenner	1 000 000	1 061 376	61 376
9396/9527	Eikseterveien	19 420 000	19 615 568	195 568
9398	Hovedplan overvann	1 000 000	624 307	-375 693
9504/9712	Sanering Reistadlia	81 010 000	81 167 884	157 884
9742	Sanering ledningsnett Tveita	27 020 000	20 828 518	-6 191 482
9743	Pumpestasjoner Lierskogen	6 000 000	4 911 462	-1 088 538
9751	Sylling renseanlegg, utslippsledning	5 500 000	808 551	-4 691 449
9761	Utarbeidelse saneringsplaner vann/avløp	1 000 000	639 077	-360 924
9763	Utredn. Samlet avløpsrenseløsning	1 000 000	752 015	-247 985
9764	Kartlegge bedrifter med store påslipp	500 000	81 151	-418 849
9774	Tilbakestrømming av forurensede stoffer	500 000	0	-500 000
9789	Digitalisering av rørleggerarkiv	1 000 000	140 000	-860 000
Sum		144 950 000	130 629 907	-14 320 093

Følgende prosjekter avsluttes i årsrapporten

Maskiner og utstyr Viva IKS og Lier vei vann og avløp KF

I forbindelse med avviklingen av Viva IKS ble maskiner og utstyr fordelt mellom Nye Asker kommune og Lier kommune. Alle maskiner som Lier kommune hadde med seg til Viva IKS ble tilbakeført til Lier kommune. Maskiner og utstyr som ble kjøpt i Viva-perioden ble fordelt og kjøpt ut. Lier VVA KF har gjennomført en gjennomgang av maskiner og utstyr. For å sikre drifts- og beredskapsoppgaver er det et kritisk behov for investeringer i maskinparken.

Flere av de viktige maskinene til foretaket er 15 år og eldre. Gamle maskiner har ikke tilfredsstillende utslippsnivå og samsvarer ikke i forhold til Lier kommunes klimaambisjoner.

Med bakgrunn i forventningene til beredskap, tjenesteleveransene og miljøhensyn er det behov for en snarlig utskifting av redskapsbærer, stor feiebil, liten feiemaskin og hjulgraver. Maskiner av denne typen er svært ettertraktet og det er utfordrende å skaffe disse på leiemarkedet når behovet oppstår. Det umiddelbare behovet for investeringer er 7,2 millioner kroner. Det vil bli behov for ytterligere investeringsbehov, men dette vil bli tatt opp i forbindelse med HP-arbeidet.

Rådmannen foreslår i årsrapporten å bevilge opp til det umiddelbare behovet med finansiering fra ubrukte midler på prosjekter som avsluttes i årsrapporten. Dette er i hovedsak prosjekter som hører inn under Lier vei vann og avløp KF.

Likviditet

Likviditet er et mål for kommunens evne til å møte utbetalinger. Minstekravet er at kommunen til enhver tid skal kunne betale sine forpliktelser ved forfall.

Kommunestyret har ansvar for å sikre at kommunen har så god likviditet at de løpende forpliktelser kan dekkes. Likviditetssituasjonen rapporteres til politisk nivå i forbindelse med tertial- og årsrapporteringen, samt i forbindelse med budsjettarbeidet.

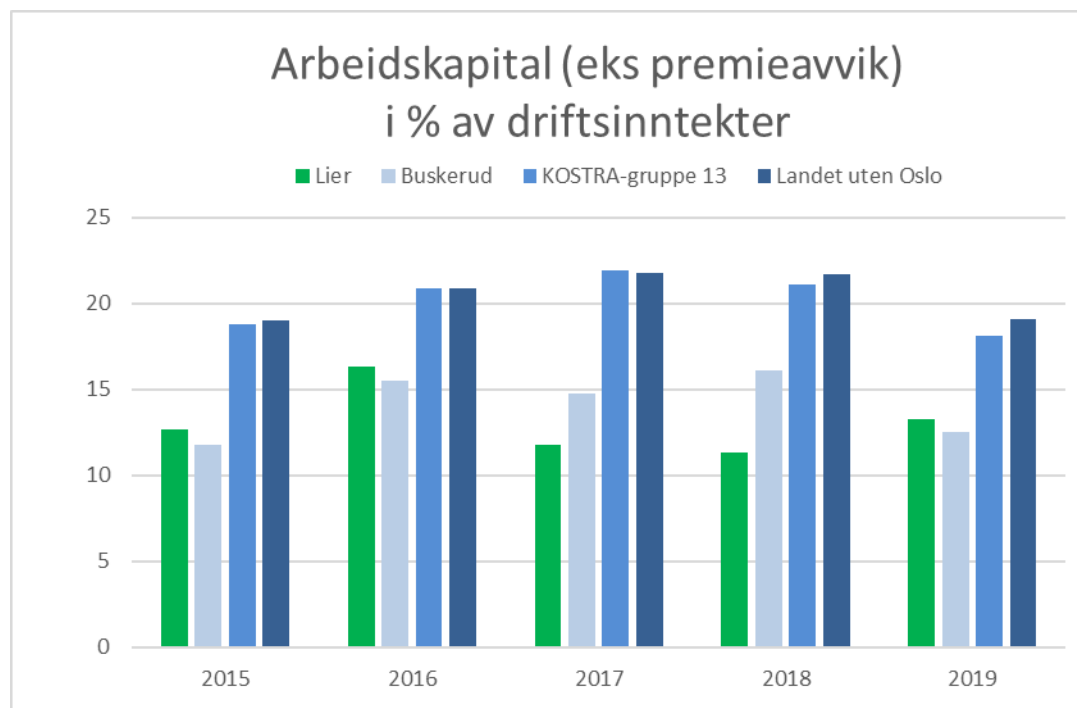
Likviditetsanalyse	Anbefaling	2019	2018	2017	2016	2015
Likviditetsgrad 1: OML/KG	>2	2,3	2,3	2,3	2,8	2,3
Likviditetsgrad 2: (Likvider + KF)/KG		1,9	1,8	1,9	2,2	1,6
Likviditetsgrad 3: Likvider/KG	>1	1,4	1,3	1,1	1,3	0,8
Likvider i forhold til driftsinntektene		21,0 %	17,9 %	14,8 %	17,5 %	11,0 %

Likviditeten har vært stabil de siste årene. Dette til tross for at kommunen har redusert ubrukte lånemidler. Dvs. at kommunen har tilpasset låneopptak til investeringer til behov og forfall, og dermed utsatt en rekke låneopptak i forhold til vedtakstidspunktet og tidligere praksis for maksimering av låneopptak innen vedtatte rammer på begynnelsen av året. Dette er gjort i henhold til anbefaling fra revisor, og sammenfaller med mindre lønnsomhet på bankinnskudd ved dagens bankavtale i forhold til bankavtalen kommunen hadde før.

Lier har de siste årene hatt en kassakreditt på 100 millioner kroner. Kassakreditten har ikke vært benyttet i 2019. Det er allikevel et behov for å ha denne bufferen hvis det i en kortere periode skulle bli negativ likviditet. Kassakreditten må vedtas årlig, dette blir vedtatt i forbindelse med Handlingsprogrammet.

Arbeidskapitalen

Arbeidskapitalen (omløpsmidler ekskl. premieavvik minus kortsiktig gjeld) skal dekke kommunens daglige pengebehov dvs. likviditet. Arbeidskapitalen styrket seg noe i 2019. Nedgangen i 2017 og 2018 kom som følge av at kommunen la om praksis på gjennomføring av vedtatte låneopptak i henhold til anbefaling fra revisor. Reduksjonen i ubrukte lånemidler reduserte likviditeten og dermed arbeidskapitalen noe.

Fond

Fondsmidlene er penger kommunen har reservert for fremtidige formål. Utviklingen bestemmes av hvor mye som avsettes og hvor mye som brukes til årets drifts- og investeringsformål.

Tabellen under viser hovedtallene for fondene 31.12.2019 før vedtak:

1000 kr	Beholdning 2018	Avsetning 2019	Bruk 2019	Beholdning 2019	Endring netto kr
Disposisjonsfond	125 603	29 081	6 725	147 960	22 356
Ubundne investeringsfond	11 519	0	0	11 519	0
Bundne driftsfond	25 702	14 757	4 301	36 158	10 456
Bundne investeringsfond	25 413	35 687	49 000	12 100	-13 313
Sum	188 238	79 526	60 026	207 737	19 499

Avsetninger til fond:

Virksomhet/område	Til bundet fond	Til disp.fond	Begrunnelse
Felles grunnskole	26 921		Den Kulturelle Skolesekken
Felles grunnskole	459 425		Tilskudd nyutdannende lærere
Lierbyen skole	101 245		Ungdommenes kommunestyre og SAL Lierbyen skole
Tranby skole	17 000		Ungdommenes kommunestyre
Kulturskolen	235 883		Arenaer for tilhørighet
Kulturskolen	64 492		Inovasjonstilskudd
Felles barnehage	175 750		SAL Svømming
Helsetjeneste barn og unge	25 608		Fagdag vold og kriser
Helsetjeneste barn og unge	523 768		Prosjekt 4332 Foreldrestøttede tiltak
Helsetjeneste barn og unge	30 164		Tilskudd prosjekt 4119 fagdag
Helsetjeneste barn og unge	209 118		Prosjekt 4122 - seksuell helse
Helsetjeneste barn og unge	423 136		Barn og familiehjelp
Psykisk helse og rus - Tjenester til voksne	4 586 904		Tilskudd kommunalt rusarbeid
Felles omsorg	111 402		Livsmestring for alle
Felles omsorg	332 358		Inovasjonstilskudd
Felles omsorg	18 277		Kompetansetilskudd
Fosshagen - dagsenter	1 931 750		Nye dagplasser
Kultur og fritid - Kultur	57 782		Tilskudd musikal og Kiwanis
SPREDT AVLØP	4 483 172		Selvkostfond
Landbruksforvaltningen	285 029		Skogavgiftsfond
Stedsutvikling og plan	187 500		Naturskole
Stedsutvikling og plan	328 000		SAL-midler
Stedsutvikling og plan	142 492		Buskerudbysamarbeid
Fellesposter ansvar 700		23 560 413	Overskudd 2018
Fellesposter ansvar 700		5 521 000	Opprinnelig budsjett
Sum	14 757 176	29 081 413	
Herav disposisjon i regnskapet	14 757 176	-	
Disponeringer med utg.pkt. i budsjett	-	29 081 413	
Totalt regnskapsført	14 757 176	29 081 413	

Til disposisjonsfond må finansieres av regnskapsresultatet

Overføringer til bundet driftsfond er ubrukte midler fra overføringer kommunen har mottatt til et bestemt formål. Overføring til disposisjonsfond er etter vedtak.

Disponering av disposisjonsfond:

Disponeringer av disposisjonsfondet krever vedtak. Deler av overskuddet er knyttet til formål som vil ha utgifter i kommende år. Rådmannen foreslår at følgende formål kan disponeres fra disposisjonsfondet:

- Helsetjenesten hadde sykefravær i 2019 hvor det var vanskelig å få tak i vikarer på korte kontrakter. For å få tak i vikarer måtte de tilby lengre vikariat. Dette betyr at sykepengeinntektene kom i 2019 mens vikarutgiftene vil løpe også i 2020. Ubrukte sykepenger på 580 000 kroner øremerkes til dette formålet.

Disposisjonsfond:

Overskudd fra 2018 på 23,6 millioner kroner og budsjettert avsetning på 5,5 millioner kroner utgjorde avsetningen til disposisjonsfond.

Bruk av fond var 4,8 millioner kroner til Paviljong på Høvik (KS/46 2017) og 1,9 millioner til plansaker fjordbyen (KS/27 2018)

Disposisjonsfondet utgjør ved utgangen av 2019 148 millioner kroner. I rådmannens forslag til vedtak foreslås det at 33,2 millioner kroner av overskuddet avsettes til disposisjonsfond. Med dette vedtaket vil disposisjonsfondet utgjøre 181,2 mill. kr.

Tall i 1000 kr

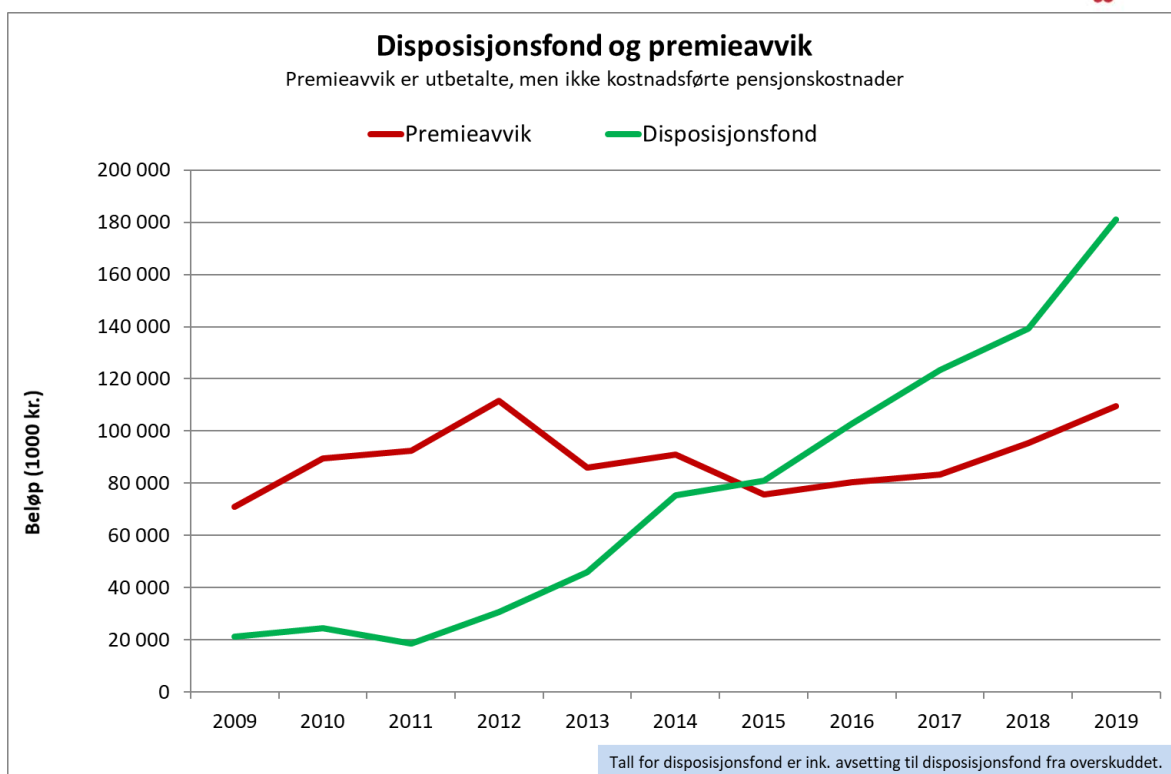
Disposisjonsfond 31/12/19	147 960
Overskudd - foreslått til dispfond	33 195
Fond etter forslag til vedtak	181 155
Herav	
Over/underskuddsordningen	33 492
Tilknyttet formål	11 050
Generelt disposisjonsfond	136 613
Akkumulert premieavvik (utbetalte pensjonskostnader)	109 444
Penger i banken til fri disposisjon	27 169

33,5 millioner kroner av disposisjonsfondet er bundet til over-/underskudd ordningen (justert for endring i 2019) og 11,1 millioner kroner er satt av til planlagt aktivitet (inkl. forslag til vedtak 2019). Disposisjonsfond uten forpliktelser utgjør 136,6 millioner kroner. Dersom vi også trekker fra utbetalte, men ikke regnskapsførte pensjonskostnader på 109,4 millioner kroner, dvs. det akkumulerte premieavviket, er det kun 27,2 millioner igjen i banken til fri dispensasjon.

Premieavvik:

Kommuner utgiftsfører ikke hele pensjonskostnaden hvert år. Dette er en ordning som ble etablert for å unngå at svingninger i pensjonskostnader skulle få for stor påvirkning på driften. Fra 2006 har det akkumulerte avviket i hovedsak økt og utgjør ved utgangen av 2019 109 millioner kroner. Siden 2015 har Lier hatt et større disposisjonsfond, 181 millioner kroner i 2019 (inkludert forslag til vedtak), enn premieavvik. Det vil si at kommunen kunne regnskapsført hele pensjonskostnaden ved bruk av disposisjonsfondet uten å få et udekket underskudd.

Som det fremgår av figuren under er disposisjonsfondet nå mye større enn premieavviket dvs. ikke innbetalt pensjonskostnad. Utviklingen mellom disse to størrelsene har vært svært god for kommunen de siste ti årene.

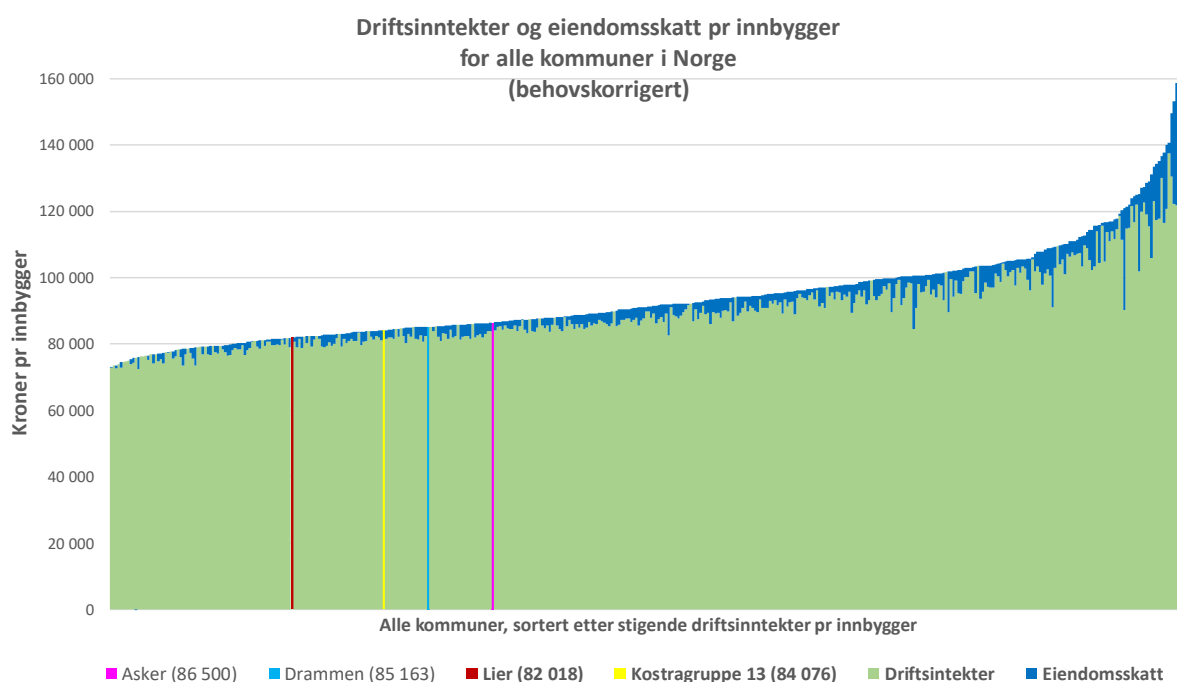

Sammenligning med andre kommuner

Lier sammenlikner seg med andre kommuner for å vurdere kvalitet og kostnadsnivået i tjenestene. I målekortene er flere kvalitetsindikatorer benyttet og der sammenlikner vi oss med gjennomsnittet i landet. For kostnader som vi skal se på her i dette avsnittet, sammenlikner vi oss også med gjennomsnittet i landet, men også nabokommunene våre Asker og Drammen, samt gjennomsnittet i kostragruppe 13. Kostragruppe 13 består av kommuner som likner på Lier mht. innbyggertall og inntekter pr innbygger. Lier har riktig nok noe lavere inntekter pr innbygger enn gjennomsnittet i landet og kostragruppe 13, samt Asker kommune.

Kostratallene foreligger pr 20. april i en foreløpig versjon. Det må derfor tas noe forbehold om mulige endringer i tallene, normalt blir det noen mindre justeringer frem til de endelige kostratallene som publiseres før sommeren

Inntekter pr innbygger i alle landets kommuner.

I figuren over har vi sortert alle kommuner etter stigende inntekter pr behovskorrigert innbygger. Lier er markert med rødt i figuren. Gjennomsnittet i kommunegruppe 13 er markert med gult, mens Drammen er markert med turkis og Asker er markert med rosa. Som vi ser ligger Lier relativt lavt på inntekter pr behovskorrigert innbygger og godt under gjennomsnittet i kommunegruppe 13, samt under Drammen og Asker.

Inntekter fra alle former for eiendomsskatt i 371 kommuner fremkommer også pr innbygger i figuren over. Beløpene er ikke tallfestet, men man får et inntrykk av andel av inntekten pr kommune pr innbygger.

En rekke kommuner har smådriftsulempen og får høyere inntekter fra staten for å kompensere for dette. Når vi sammenlikner kostnader i tjenestene ser vi derfor på gjennomsnittet i kommunegruppe 13, kostnadsnivået i Asker og Drammen, i tillegg til gjennomsnittet i landet. Lier kommune har utviklet en egen sameligningsmodell som vil oppdateres og benyttes utover våren. I denne rapporten har kommunen benyttet en modell fra Framsikt, der vi dessverre ikke kan se på et større utvalg av likeartede kommuner. Sammenlikningsmodellen fra Framsikt bruker imidlertid den samme essensielle behovskorrigeringen som Lier benytter i vår egen modell. Framsikt sin modell er klar tidlig på året, og var dermed klar til produksjonen av denne årsrapporten.

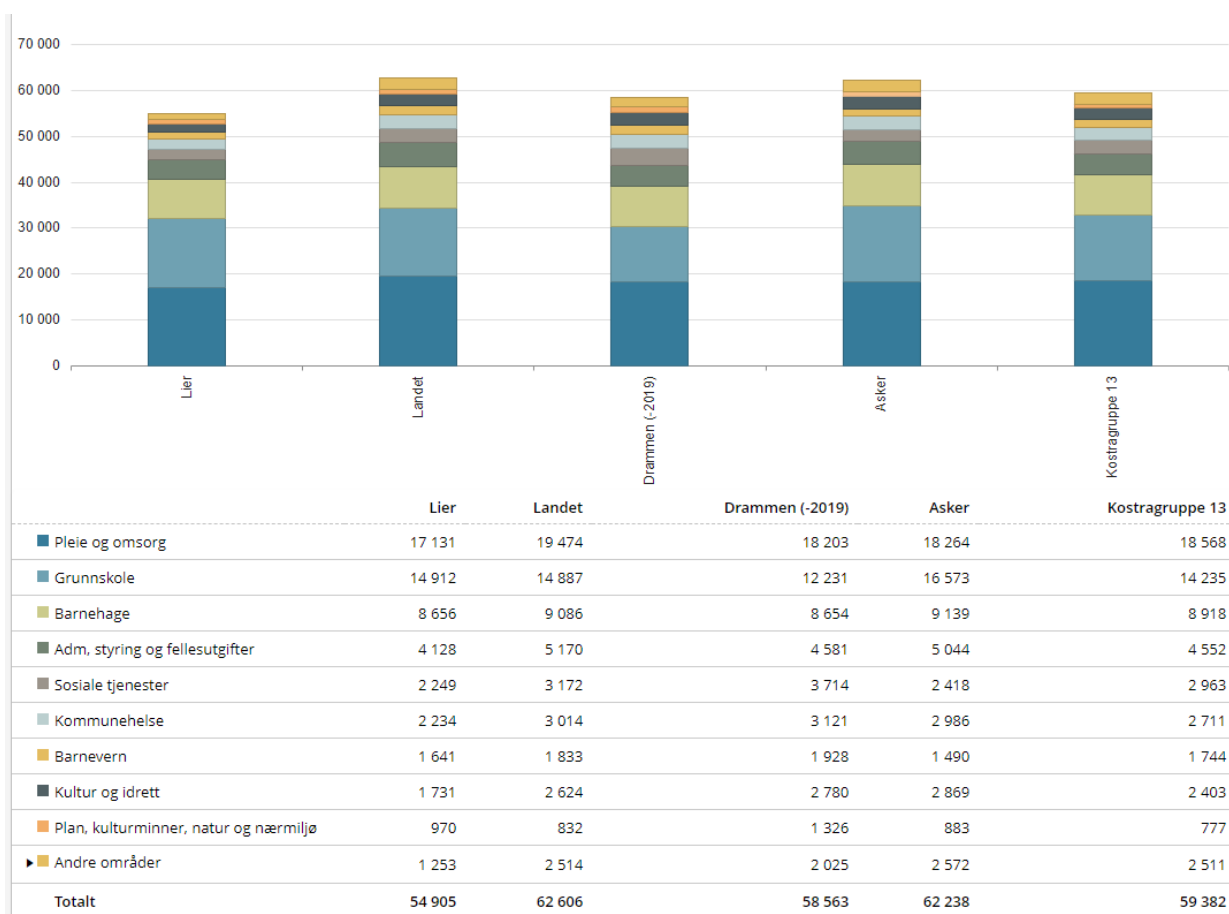
Når netto kostnader er høyere i Lier enn andre kommuner kan det komme av tre årsaker:

- Lier gir et mer omfattende tilbud til våre innbyggere enn andre kommuner gjør.
- Lier produserer ikke tjenestene like rimelig som andre kommuner.
- Lier har lavere brukerbetalingen enn andre kommuner.

I figuren under ser vi på kostnadsnivå pr behovskorrigert innbygger pr tjenesteområde.

Som forventet gjenspeiler de lave inntektene i Lier seg i kostnadsnivået. Lier må ha et lavt kostnadsnivå i alle tjenester for å gå med overskudd.

Kostnader til tjenestene pr innbygger (behovskorrigert)

Vi har tatt med Drammen og Asker som enkeltkommuner i sammenlikningen. Dette er store naboer vi ofte ser til, men vi skal vi være oppmerksomme på at deres kostnadsnivå ikke er representativt for kommuner som likner på Lier mht. kvalitet i tjenesteproduksjonen, innbyggertall og inntekter pr innbygger.

Tallene viser imidlertid at Drammen driver grunnskole rimeligere enn Lier pr innbygger. Kostnadsnivået innen grunnskole i Drammen representerer det største teoretiske innsparingspotensialet i sammenlikningen av alle kostnader. Omregnet til behovet i Lier, driver Drammen grunnskole 30 millioner kroner billigere enn Lier. Vi vet fra tidligere at kostnader til lokaler i Lierskolen ligger høyt sammenliknet med andre kommuner. Kostnader til lokaler vil i hovedsak si avskrivninger, som ca. tilsvarer renter og avdrag. Dette er ikke kostnader kommunen kan effektivisere bort på kort sikt, og ikke noe som kan forsvinne innen eksisterende skolestruktur. Lier har ca. tilsvarende kostnadsnivå til grunnskole som gjennomsnittet i landet, kommunegruppe 13, og godt under Asker i sammenlikningen over.

Barnevern driftes med pluss/minus de sammen kostnadene pr behovskorrigerte innbygger i Drammen, gjennomsnittet av landets kommuner og gjennomsnittet i kostragruppe 13. I Asker driftes barnevernet noe billigere enn i Lier. Kostnadsnivået i barnevernet har imidlertid gått vesentlig ned i Lier fra 2018 til 2019.

Plan, kulturminner, natur og nærmiljø drives noe rimeligere i Asker, samt i gjennomsnittet for landet og i kostragruppe 13. Imidlertid bruker Drammen vesentlig mer enn Lier til dette. For kostander til plan, kulturminner, natur og nærmiljø kan det være mer snakk om prioriteringer og omfang av utførte oppgaver, enn det er snakk om kostnadseffektivitet i det man faktisk gjennomfører.

For alle andre tjenester ligger kostnadsnivået lavt i Lier sammenliknet med de andre kommunene i utvalget og gjennomsnittet for landet og kostragruppe 13.

ÅRSRAPPORT 2019

VEDLEGG

Vedlegg 1 Kjønnnsbalanse

Tallene er basert på tidligere definisjon av personaluttrekk, og vil avvike fra tallet under organisasjon og utvikling.

Årsrapport likestilling 2019

Rapportering i henhold til Likestillingsloven, Diskrimineringsloven og diskriminerings og tilgjengelighetsloven.

Tabellene viser personer og årsverk hvor det foreligger en ansettelsesavtale på uttrekksdagspunktet. Ledige stillinger er ikke med i tallmaterialet.

	Antall personer			Antall årsverk			Kjønnsford. Ant		Kjønnsford. Årsv		
	kvinner	Menn	Totalt	kvinner	Menn	Totalt	kvinner	Menn	kvinner	Menn	
Totalt 2019	1154	305	1 459	956,1	247,8	1 203,9	79,1 %	20,9 %	79,4 %	20,6 %	
Totalt 2018	1219	316	1 535	968,7	252,5	1 221,2	79,4 %	20,6 %	79,3 %	20,7 %	
Totalt 2017	1272	321	1 593	989,2	260,8	1 250,0	79,8 %	20,2 %	79,1 %	20,9 %	
Totalt 2016	1255	304	1 559	953,4	242,3	1 195,7	80,5 %	19,5 %	79,7 %	20,3 %	
Totalt 2015	1191	285	1 476	912,4	226,9	1 139,3	80,7 %	19,3 %	80,1 %	19,9 %	
Totalt 2014	1224	301	1 525	920,8	244,7	1 165,5	80,3 %	19,7 %	79,0 %	21,0 %	
Totalt 2013	1223	341	1 564	918,1	278,1	1 196,2	78,2 %	21,8 %	76,8 %	23,2 %	
Totalt 2012	1210	352	1 562	923,9	288,2	1 212,1	77,5 %	22,5 %	76,2 %	23,8 %	
Totalt 2011	1196	340	1 536	911,3	273,4	1 184,7	77,9 %	22,1 %	76,9 %	23,1 %	

Kjønnsfordeling totalt

	Antall personer			Antall årsverk			Kjønnsford. Ant.		Kjønnsford. Årsv		
	kvinner	Menn	Totalt	kvinner	Menn	Totalt	kvinner	Menn	kvinner	Menn	
Fast ansatte	1119	284	1 403	930,3	235,0	1 165,3	79,8 %	20,2 %	79,8 %	20,2 %	
Vikarer	35	21	56	25,8	12,8	38,6	62,5 %	37,5 %	66,8 %	33,2 %	
Totalt	1154	305	1 459	956,1	247,8	1 203,9	79,1 %	20,9 %	79,4 %	20,6 %	

De kommende tabellene gjelder fast ansatte

Diff lønn i menns favør er hvor mye høyere/lavere menns gjennomsnittslønn er i forhold til kvinner

Tallet er basert på lønnsnivå pr. person og følgende formel: (menns gj.snitt.lønn - kvinners gj.snitt.lønn)/menns gj.snitt.lønn

Total stillingsstørrelse

	2019						2018			2017		
	Antall personer			Andel			Andel			Andel		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
<35%	110	41	151	9,8 %	14,4 %	10,8 %	10,3 %	13,6 %	11,0 %	10,3 %	11,2 %	10,5 %
36-49%	29	10	39	2,6 %	3,5 %	2,8 %	3,0 %	2,0 %	2,8 %	3,5 %	3,1 %	3,4 %
50-75%	157	19	176	14,0 %	6,7 %	12,5 %	15,7 %	9,5 %	14,4 %	17,6 %	9,2 %	16,0 %
76-99%	195	26	221	17,4 %	9,2 %	15,8 %	18,7 %	11,9 %	17,3 %	18,2 %	13,2 %	17,2 %
100%	628	188	816	56,1 %	66,2 %	58,2 %	52,4 %	63,1 %	54,5 %	50,3 %	63,4 %	52,8 %
Totalt	1119	284	1403	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kjønnsfordeling og lønnsforskjell - Ledernivå

	2019			2018			2017		
	Antall personer			Kjønnsfordeling			Kjønnsfordeling		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Diff lønn i menns favør	Kvinner	Menn	Diff lønn i menns favør
Virksomhetsleder	32	6	38	84 %	16 %	1,83 %	85 %	15 %	7,70 %
Toppleder	4	1	5	80 %	20 %	-6,88 %	100 %	0 %	-9,65 %
Totalt	36	7	43	84 %	16 %	1,64 %	86 %	14 %	2,86 %

Kjønnsfordeling og lønnsforskjell - tjenesteområder (ekskl. ledere)

Tjenesteområde	2019						2018				2017			
	Antall			Årsverk			Andel årsverk		Diff lønn i menns favør	Andel årsverk	Andel årsverk		Diff lønn i menns favør	Andel årsverk
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn			Kvinner	Menn		Kvinner
Grunnskole	380	91	471	347,2	86,1	433,4	80,1 %	19,9 %	3,5 %	80,5 %	19,5 %	2,9 %	80,5 %	19,5 %
Barnehage	41	2	43	34,9	2,0	36,9	94,6 %	5,4 %	-11,9 %	91,9 %	8,1 %	-3,6 %	91,9 %	8,1 %
Helse og omsorg	324	47	371	222,4	27,7	250,1	88,9 %	11,1 %	-3,7 %	90,5 %	9,5 %	-6,2 %	90,5 %	9,5 %
Velferd	259	86	345	214,7	63,7	278,4	77,1 %	22,9 %	-8,0 %	77,8 %	22,2 %	-6,7 %	77,8 %	22,2 %
Steds- og samfunnsutvikling	57	37	94	45,2	29,2	74,4	60,8 %	39,2 %	-5,8 %	62,9 %	37,1 %	-15,7 %	62,9 %	37,1 %
Organisasjon og utvikling	34	20	54	30,5	19,2	49,7	61,3 %	38,7 %	9,6 %	15,4 %	84,6 %	8,0 %	15,4 %	84,6 %
Totalsum*	1 095	283	1 378	894,9	228,0	1 122,9	79,7 %	20,3 %	0,8 %	79,6 %	20,4 %	2,5 %	79,6 %	20,4 %

* Personer som arbeider i flere tjenesteområder medfører at antallet personer i denne tabellen er høyere enn kommunens totaltall.

Kjønnsfordeling og lønnsforskjell - utdanningsnivå (ekskl. ledere)

	2019									2018 Diff lønn i	2017 Diff lønn i			
	Antall personer			Årsverk			åv		Andel av fordelt på kjønn			Diff lønn i menns		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Kvinner				Menn	Totalt
ufaglært	224	64	288	161,1	43,7	204,9	79 %	21 %	19 %	20 %	19 %	-2,6 %	-1,5 %	-1,6 %
faglært	292	51	343	226,0	40,9	266,9	85 %	15 %	26 %	19 %	25 %	0,7 %	4,4 %	2,0 %
høgskole int. 3 år	245	57	302	214,7	45,5	260,2	83 %	17 %	25 %	21 %	24 %	1,4 %	3,4 %	1,7 %
Universitet/hs over 3 år	284	88	372	260,6	83,3	343,9	76 %	24 %	30 %	39 %	32 %	0,3 %	1,8 %	1,0 %
annet	38	17	55	32,5	14,6	47,1								
Totalt	1 083	277	1 360	894,9	228,0	1 122,9	80 %	20 %	100 %	100 %	100 %	0,9 %	2,7 %	3,2 %

* Personer med utdanning som ikke passer i gruppene, eller som ikke har fått registrert utdanningskode ved uttrekksdagspunkt

Kjønnsfordeling - Fravær pga. barns sykdom

	2019		2018		2017	
	Dagsv	Fravær%	Dagsv	Fravær%	Dagsv	Fravær%
Kvinner	912	0,36 %	957	0,41 %	879	0,38 %
Menn	231	0,34 %	243	0,38 %	213	0,34 %
Totalt	1 143	0,40 %	1 200	0,40 %	1 092	

Vedlegg 2 Investeringsstatus og oversikt VIVA

* L/A L= Løpende prosjekt (Bevilgning gjelder inneværende år + overføringer fra foregående år)
A=Avsluttende prosjekt (Bevilgning gjelder hele prosjektperioden)

Vei

Prosj.nr	Prosjekt	L / A*	Utføres	Bevilgn. totalt	Ekstern finans.	Totalt finans.	Prognose	Brukt hittil	Framdr. i forhold til plan? ja/nei	Kostn. i forhold til plan? ja/nei	Hva som gjøres	Kommentarer
2002	9253	Oppgradering av grusveier	L	2 017	680	680		703	ja	ja	Oppgradering og asfaltering	Det var overforbruk på området i 2018 og dette må dekkes inn i 2019. Disponibelt beløp er derfor lavere enn bevilget beløp. Den planlagte asfalteringen for 2019 er gjennomført.
2003	9254	Trafikksikkerhetstiltak	L	2017 -	14 796	14 796		4 138	nei	ja	Trafikksikkerhetstiltak	Løpende prosjekt. Det er gjennomført 11 større og mindre tiltak. For eksakt statusrapport vises det til sak i Miljø- og planutvalg den 4. mars 2020, sak 29/2020. I samme sak er det laget ny prioriteringsplan.
2004	9273	Mindre anlegg vei	L	2017 -	1 721	1 721		1 296	ja	ja	Mindre anleggstiltak på vei	Løpende prosjekt. Det er gjennomført forsterkning av gangvei ved Nøsteveien 85 + flere mindre akutte tiltak.
2005	9290	Veg og gatelys	L	2003 -	2 051	2 051		16	ja	ja	Utbedring av vei- og gatelys	Løpende investering for deltakelse i vei- og va-prosjekter. Prosjektet sees i sammenheng med prosjektnummer 2008.
2008	9305	Veilysoppgradering	A	2010 -	15 815	15 815	15 977	15 977	ja	ja	Veilysoppgradering	Det var et overforbruk på prosjektet i 2018. Overforbruket blir dekket opp med bevilgningen for 2019. Flere anlegg var startet i 2018. Disse anleggene blir fullført i 2019 (ca 1,3 mill kr). Planlagte arbeider for 2019 er gjennomført.
2009	9309	Utbedring S.Eggevei og Baneveien	A	2011 -	14 310	14 310	14 310	10 219	ja	ja	Veiforsterkning og asfaltering	Prosjektet er delt opp i etapper. Det er gjennomført arbeider med forsterkning i Brurbergveien (forlengelse av Baneveien). Ei strekning av Søndre Eggevei som ble påbegynt i 2018 er ferdigstilt.
2013	9319	Oppryddingsprosjekt i forhold til grenser / eier	A	2014 - 2019	1 280	1 280	1 280	268	ja	ja	Opprydding i grenseforhold	Arbeidet pågår. Kompetanse er leid inn for utførelse.
2016	9511	Utbedring av bruer ihht rapport av desember 2012	A	2014 - 2019	9 590	9 590		812	ja	ja	Utbedring av eksisterende bruer.	Bevilgning er delt opp over flere år. Det er inngått rammeavtale med entreprenør. Bruerarbeidet var planlagt gjennomført høsten 2019, men måtte utsettes. Det vil bli arbeidet for å gjennomføre aktuelle tiltak i 2020.
2018	9527	Eikseterveien mellom Vestsidveien og Sognaveien	A	2015 - 2018	8 700	720	9 420	8 742	ja	ja	Opparbeidelse av fortau	Anleggsarbeidene er ferdig. Økonomien må sees i sammenheng med prosjekt 2029 - Eikseterveien mellom Sognaveien og Torskroken.
2019	9528	Grøttestegata oppgradering	A	2015 - 2020	16 500		16 500	2 940	ja	ja	Oppgradering av vei	Det er inngått kontrakt med entreprenør i desember 2019. Det er inngått friville grunneieravtaler og man unngår regulering. Bevilgninger er justert i forbindelse med HP 2020 - 2023. Det er forventet ei gjennomføringstid på 7 mnd.
2020	9529	Årkvislaveien oppgradering	A	2015 - 2020	32 000		32 000	3 272	ja	ja	Veiforsterkning , belysning og asfaltering	Detaljprosjektering og arbeid med reguleringsplanen pågår. Første gangs behandling av reguleringsplanen vil bli i mars 2020. Det er gjennomført beboermøte. Arbeid med grunneieravtaler vil starte når planen er lagt ut til offentlig høring. Detaljprosjektering og grunneieravtaler er antatt ferdig i januar 2021.

Prosj.nr		Prosjekt	L / A*	Utføres	Bevilgn. totalt	Ekstern finans.	Totalt finans.	Prognose	Brukt hittil	Framdr. i forhold til plan? ja/nei	Kostn. i forhold til plan? ja/nei	Hva som gjøres	Kommentarer
2029	9396	Eikseterveien mellom Sognaveien og Torskroken	A	2018 - 2019	10 000		10 000	10 872	10 872	ja	ja	Opparbeidelse av fortau	Anleggsarbeidene er ferdig. Økonomien må sees i sammenheng med prosjekt 2018 - Eikseterveien mellom Vestsidveien og Sognaveien.
	9399	Veiplanlegging i forbindelse med Fjordbyen	A	2018 -	500		500		0			Utredninger	Ikke påbegynt. Følger framdriften til Lier kommune.
2035	9331	Tiltak i hht hovedplan overvann	L	2019 -	1 500		1 500		167	nei	ja	Tiltak for å bedre håndteringen av overvann	Det var planlagt arbeider i Fagerliåsen, Sørumlia og Åmotveien i 2020. Videre arbeider er planlagt gjennomført som beskrevet i tiltaksplanen i "Temaplan overvann".
	9537	Fagerliåsen, renovering av veier i boligfelt	A	2019 -	4 000		4 000		0	ja	ja	Opprusting av eksisterende veier.	Ikke påbegynt. Arbeidet må koordineres mot overvannstiltak og vannforsyning
	9538	Gullaugkleiva mellom Kovestadveien og Røyken grense	A	2019 -	4 500		4 500		0	ja	ja	Opprusting av eksisterende veier.	Tiltaksplan er under utarbeidelse. Det vurderes kantforsterkning i bakken, samt område ved Kovestad med dårlig bæreevne.

Vann og avløp

Prosj.nr	Prosjekt	L / A*	Utføres	Bevilgn. totalt	Ekstern finans.	Totalt finans.	Prognose	Brukt hittil	Framdr. i forhold til plan? ja/nei	Kostn. i forhold til plan? ja/nei	Hva som gjøres	Kommentarer	
2500	9000	Mindre anlegg vann	L	2017 -	3 765		3 765		2 941	ja	ja	Mindre anleggstiltak på vannforsyning	Løpende prosjekt.
2501	9505	Sanering Nøste - Drammen (vei, vann og avløp)	A	2015 - 2022	77 140		77 140	78 000	14 326	nei	ja	Sanering av vei-, vann- og avløpsanlegg	Detaljprosjekteringen pågår. Det er tidkrevende arbeider for å få på plass nødvendige avklaringer hos blant annet Statens vegvesen, kabelaktører og Drammen kommune. Intern ressursituasjon har medført at det ikke har vært ønsket framdrift. Fra januar 2020 blir det en utvidet prosjektorganisasjon i Lier VVA KF. Estimert ferdigstillelse av detaljprosjektering er forskjøvet til 31.12.2020. Egen orientering legges fram for politisk behandling i løpet av 1. halvår 2020.
2506	9720	Tronstad, renseanlegg og sanering	A	2017 - 2018	14 996		14 996	13 000	10 654	nei	ja	Nytt renseanlegg og sanering av ledningsnett.	Anleggsarbeidet er ferdig.
2508	9740	Vannledning Sylling - Tronstad	A	2013 - 2019	30 000		30 000	28 000	27 925	ja	ja	Utskifting av vannledning og nylegging av avløpsledning.	Anleggsarbeidet er ferdig.
2510	9531 - 9747	Sanering Engersand	A	2016 - 2019	36 000		36 000	36 000	29 510	nei	ja	Sanering av vei-, vann- og avløpsanlegg	Det samarbeides med privat utbygger i forhold til felles anlegg på nedre del av området. Kontraktsarbeidet som gjennomføres i kommunal regi forventes ferdig i mars 2020. "Pynting" og private stikkledninger gjennomføres fram til sommeren 2020.
2511	9748	Skolejordet / Vivelstad	A	2019	4 000		4 000	4 000	1 022	nei	ja	Separering av avløp og nye vannledninger	Detaljprosjektering og grunnerverv pågår og er forventet ferdig sommeren / høsten 2020. Det blir vurdert om det er hensiktsmessig å gjennomføre entreprisarbeidene som vinterarbeid. Sannsynlig utførelse er våren / sommeren 2021.
2512	9100	Mindre anlegg avløp	L		5 024		5 024		3 591	ja	ja	Mindre anleggstiltak på avløpsanlegg	Løpende prosjekt.

Prosj.nr		Prosjekt	L / A*	Utføres	Bevilgn. totalt	Ekstern finans.	Totalt finans.	Prognose	Brukt hittil	Framdr. i forhold til plan? ja/nei	Kostn. i forhold til plan? ja/nei	Hva som gjøres	Kommentarer
2518	9746	Tiltak overvann Sjøstad	A	2015 - 2020	16 750		16 750	16 750	2 028	ja	ja	Fjerne fremmedvann fra renseanlegg	Detaljprosjekteringen er i sluttfasen. Det arbeides med grunneieravtaler. Det er planlagt at anbudskonkurransen gjennomføres våren 2020
2519	9743	Kap.økning og mod. av pumpestasjoner på Lierskogen.	A	2015 - 2017	6 000		6 000	4 912	4 912	ja	ja	Rehabilitering og kapasitetsøkning	Anleggsarbeidet er ferdig.
2521	9750	Kanada	A	2015 - 2018	48 000		48 000	46 500	44 132	ja	ja	Avkloakking av bebyggelse og ny vannforsyning	Anleggsarbeidet er ferdig. Gjenstår en grunneieravtale og noe oppfussing.
2524	9742	Sanering ledningsnett Tveita	A	2016 - 2019	27 020		27 020	20 828	20 828	ja	ja	Sanering av ledningsanlegg	Anleggsarbeidet er ferdig.
2537	9763	Utredning av samlet renseløsning for Lier	A	2017	1 000		1 000	752	752	ja	ja	Overordnet planlegging	Arbeidet er ferdig
2538	9782	Fjernavleste vannmålere	A	2017 - 2018	10 000		10 000	11 200	9 906	nei	nei	Utskifting av vannmålere for automatisk avlesning	Det er skiftet 5610 vannmålere av totalt 7685. Prosjektet ble forsinket i siste halvdel av 2018 pga leveranseproblemer fra fabrikk. Installatør av målere har hatt noe redusert kapasitet i perioden mars / april og det har ikke blitt gjennomført utskiftinger i perioden med årsoppgjør. Entreprenør har sendt innkalling til alle husstander. Det er en utfordring å få tilgang til alle målerne for utskifting.
2539	9765	Oppdatering av kartverk	A	2017 - 2021	2 000		2 000	2 000	21	ja	ja	Heving av kvaliteten på VA-kartverket	Arbeidet pågår med eget personell. Det vurderes komplettering av utstyr.
2541	9775	Infrastrukturplan for vann og avløp Fjordbyen	A	2018 - 2022	10 500		10 500		0			Overordnet planlegging i forbindelse med Fjordbyen	Arbeidet har startet og følger framdriften til Lier kommune.
2543	9766	Reistadlia - nytt høydebasseng	A		7 500		7 500		1 203	nei	nei	Nytt høydebasseng	Detaljprosjekteringen er ferdig. Grunneieravtaler er godkjent. Den aktuelle tomta ligger i LNF-område og det må gis dispensasjon. Dispensasjon blir politisk behandlet i mars 2020. Anleggsentreprisen legges ut for konkurranse når det er gitt dispensasjon.
2544	9779	Rundkjøringsprosjekt Kjellstad - ny vannledning	A	2018	2 500		2 500	3 300	2 941	ja	nei	Fornyng av vann- og avløpsledninger.	Anleggsarbeidet er ferdig.
2545	9760	Tilstandskartlegging Tranby - Lier stasjon	A	2017	500		500		0	nei	ja	Inspeksjon for å kartlegge innlekking av fremmedvann	Arbeidet er hittil utført med eget personell. Tiltaket må utsettes pga. avviklingen av Viva IKS.
2547	9788	Skallsikring - nytt nøkkelsystem	A	2019	4 100		4 100	4 100	386	ja	ja	Sikring av vann- og avløpsanlegg	Detaljprosjekteringen pågår. Anleggsentreprisen planlegges gjennomført i løpet av 2020.
2549	9777	Utrede behov for plassering av nye sonevannmålere og oppfølging av husvannmålere	A	2018 -	500		500		0	ja	ja	Nye sonemålere for kontroll av lekkasjemengder og framtidig modellering	Prosjektet baserer seg på arbeid som er gjennomført i regi av Godt Vann Drammensregionen. Utredningsarbeid pågår, men det fysiske arbeidet er ikke påbegynt.Tiltaket må utsettes pga. avviklingen av Viva IKS.
2551	9755	Sanering Hårbergbakken	A	2018 - 2019	5 000		5 000		756	nei	ja	Sanering av vann- og avløpsanlegg	Detaljprosjekteringen er forsinket. Ny prosjektleidelse blir etablert i forbindelse med etableringen av Lier VVA KF. Detaljprosjekteringen er planlagt ferdig høsten 2020.
	9776	Provisorisk vannledning Lierskogen - Stabekk	A	2018 -	500		500		0	nei	ja	Erstatning av provisorisk vannledning	Ikke startet
2553	9757	Sjøstad - Delekant	A	2018 - 2023	30 000	14000	44 000		5	ja	ja	Avkloakking av bebyggelse og ny vannforsyning	Mye av arbeidet med forprosjekt er gjennomført i forbindelse med annet prosjekt. Det er gjennomført forhandlinger med Glitrevannverket om anleggsbidrag. Forprosjekt er påbegynt.

Prosj.nr	Prosjekt	L / A*	Utføres	Bevilgn. totalt	Ekstern finans.	Totalt finans.	Prognose	Brukt hittil	Framdr. i forhold til plan? ja/nei	Kostn. i forhold til plan? ja/nei	Hva som gjøres	Kommentarer	
	9758	Poverudbyen	A	2018 - 2019	22 000		22 000		0	ja	ja	Sanering av vannledning og tilknytning av spredt avløp.	Ikke startet
	9762	Utrede kapasitet og tilstand på pumpestasjoner, samt utbedring	A	2018 - 2022	10 000		10 000		0	ja	ja	Utredning og utbedring	Ikke startet
	7501	Sanering høydebasseng Lier sykehus	A	2018 - 2019	6 000		6 000		0	ja	ja	Erstatte eksisterende løsning med reduksjonsventil, samt ny vannledning.	Arbeidet er påbegynt
	9792	Fornylse Tranby	A	2019 - 2022	62 000		62 000		0	ja	ja	Tiltak i hht saneringsplanen	Ikke startet
2554	9793	Ny renseløsning	A	2019 - 2023	570 000		570 000		124	ja	ja	Nye renseløsninger	Overordnet avløpsplan for Lier kommune er utarbeidet og ble politisk behandlet våren 2019. Områderegulering for nytt renseanlegg i ytre Lier er under utarbeidelse og det arbeides med et forprosjekt for overføring av avløpsvannet fra Sylling til Sjøstad. Arbeidet med planleggingen av oppgraderingen av Sjøstad renseanlegg for å ta i mot avløpet fra Sylling og Tronstad er bestilt.

Vedlegg 3 Investeringsstatus og oversikt Lier Eiendomsselskap KF

Bygg

Prosj.nr	Prosjekt	Bevilget tom 2019	Bevilgn. ut over 2019	Sum bevilget	Brukt	Prognose	Utføres	Hva som gjøres	Kommentarer
	Bygg								
8497	Nytt ventilasjonsanlegg Sylling barneskole	4 153	-	4 153	744	4 153	2019-2020	Ventilasjonsanlegg/kanalanlegg	Ventilasjonsaggregatet er skiftet. Resten av prosjektet gjennomføres i 2020.
8503	Hegg skole	350 000	-	350 000	338 646	340 000	2013-2017	Ny Hegg skole	Noe garantiarbeider gjenstår for å sikre kontroll på luft og varmestyringen i bygget.
8506	Esge skole, ventilasjonsanlegg	5 245	15 820	21 065	3 333	21 065	2019-	Fase 1 ventilasjon. Fase 2 oppgr. adm. fløy inkl. ny ventilasjon.	Sak om Esge skole og eventuell prosjekturnvide av dette tekniske prosjektet, vil bli politisk behandlet 1. kvartal 2020.
8519	Tranby skole - oppgradering ventilasjon	2 563	-	2 563	3 978	2 563	2017-2018	Utskifting av ventilasjonsanlegg	Prosjektet samkjøres med ytterligere utskifting av et ventilasjonsaggregat som finansieres ved prosjekt 9303, kr 2 250' og prosjekt 9228 kr 200'.
8520	Oppgradering fasade/vinduer Heia skole	3 243	-	3 243	2 863	3 243	2019	Utskifting av kledning og vinduer, samt etterisolering.	Det ble registrert og fjernet mer asbest enn forutsatt innenfor bevilget sum. Er ferdigstilt.
8522	Lierhallen - oppgradere gymsgarderober	4 100	-	4 100	3 144	3 144	2017-2018	Oppgradering av garderober.	Prosjektet er ferdigstilt.
8524	Energiltak nyfløya Oddevall skole	-	3 164	3 164	-	3 164	2020	Utskifting av kledning og vinduer, samt etterisolering.	
8525	Utskifting av vinduer på Gullaug skole	-	3 164	3 164	-	3 164	2020	Utskifting av vinduer	
8526	Oddevall skole - ny lekeparks	1 317	-	1 317	-	1 317	2020	Aktivitetsanlegg	Prosjektet er kontrahert og klart for gjennomføring, men pga. VA-prosjekt i samme området må det vente.
8530	Paviljong Høvik skole	28 750	-	28 750	24 956	28 750	2017-2019	Nye paviljonger	Noe reklamasjon gjenstår på luft og varmestyringen i prosjektet, samt utvendig standardheving av skoleplass.
8531	Oppgradere skolekjøkken Tranby skole	4 000	-	4 000	3 876	4 000	2018	Skolekjøkken	Prosjektet er ferdigstilt og i garantifasen.
8532	Oppgradere skolekjøkken Lierbyen skole	2 600	-	2 600	2 095	2 694	2018	Skolekjøkken	Prosjektet er ferdigstilt.
8535	Flytting av hjemmetjenesten	15 000	-	15 000	10 610	13 000	2019		Lokalene er tatt i bruk. Det gjenstår mindre ting og avklaringer. Er i prøvedrift på tekniske anlegg.
9227	Tilfluktsrom, oppgradering	200	-	200	159	200	2017-2020		Nyervervet tilfluktsrom i E-verksbygget.
9228	SD-anlegg, diverse bygg	5 070	-	5 070	1 312	5 070	2012-2020	Installere sentral driftsstyring på bygg	Prosjektet samkjøres delvis med oppgradering av tekniske anlegg som pågår. Videre utbygging av SD-anlegg vil fortsette i 2020.
9238	ENØK-tiltak iht Siemens-rapport	10 151	-	10 151	8 743	10 151	2011-2020	Diverse ENØK-tiltak på bygg	Prosjektet avsluttes i 2020. Solenergianlegg på Høvik skole er under planlegging innenfor dette prosjektet.
9239	Miljøtiltak - omlegging fyringsolje til varmepumpe	3 450	-	3 450	3 198	3 450	2016-	Gullaug, Sylling og Lierbyen skoler har oljekjel.	Ved Lierbyen skole erstattes oljekjel med elementkjel. Eksisterende varmepumper består. Ved Sylling skole fjernes oljekjel og elementkjel skiftes til større. Suppleres med varmepumpe. Ved Gullaug skole fjernes oljekjel. Kostnader finansieres i tillegg av prosjekt 9303. Sluttføres 1. kvartal 2020.
9243	Energiimerking av større kommunale bygg	1 000	-	1 000	819	1 000	-2020		Energiimerking av alle større bygg er utført i prosjektet tidligere. Det anbefales å benytte restbeløp til oppdatering av energimerke vedr tilstand på tekn.anlegg, jf krav i energimerkeforskriften. Avsluttes 2020.
9486	Erstatning Frogner sykehjem	401 000	-	401 000	351 168	353 000	2010-2018	Nytt sykehjem.	Avsluttende prøvedrift pågår. Ny brannpark påkobles våren 2020.
9547	Liertun - oppgradering	7 088	3 784	10 872	8 849	-	2015-	Generell oppgradering	Prosjektet har som formål å sikre nødvendige tilpasninger og oppgraderinger av Liertun sykehjem fram til 2024. Kr 7 658' overført fra prosjekt 9485 i 2016.
64	Glitre bofellesskap	57 676	-	57 676	21 878	64 000	2019-2020		Det er dialog med entreprenør ang. hvor stor del av overskridelsen som faller på entreprenør.
9329	Rehabilitering Vestsidenveien 100	36 975	-	36 975	30 492	36 975	2017-2020	Totalrehab boliger.	Ferdigstilles medio februar 2020.
9550	Fosshagen fase 2	56 000	110 000	166 000	5 427	226 000	2020-		Konkurranse lagt ut i markedet 01.12.19. Anbudsfrist 14.02.20.
9551	Fosshagen fase 3	10 000	90 000	100 000	3 876	-	2021		Rivarbeider av gamle vaskeri (M-bygg). Ferdigstillelse uke 10/2020.
9555	Bygg- og eiendomsutredninger	3 081	3 165	6 246	3 442		Løpende		Løpende utredninger. Mulighetsstudier etter behov.
9303	Tilaksplan kommunale bygg	24 615	53 871	78 486	18 739	-	Løpende	Oppgradering bygg og brukertilpasninger	Høyere produksjon i 2019 enn årets bevilgning. Lavere restbevilgning enn ved inngangen til 2019.
9708	Diverse tomtearealer (kjøp/salg)	-	-	483	10	-	Løpende		Prosjektet pågår. Ingen bevilgning, men 483' tilgjengelig.
9561	Kontorer LKKF Bilbo	25 000	-	25 000	17 739	25 000	2019-2020		Del av prosjektet som knyttes til behov for tilpassede lokaler til LVVAKF er ferdigstilt jf. KS vedtak 11/2019. Vedtakets punkt 2 står igjen for gjennomføring i 2020
9560	Oppgradering boligmasse	8 000	5 000	13 000	10 066	13 000	2019	Heggtoppen 13 (24 leiligheter)	Ferdigstilles 1. kvartal 2020.
8546	Sylling ungt. skole sokkjermering	2 000	-	2 000	-	2 000	2020		
8547	Sylling gml. skole drenering, vinduer etc.	-	3 000	3 000	-	3 000	2020		
8548	Hennummarka skole vent. anlegg etc.	-	16 000	16 000	-	16 000	2022		
9562	Nøstehagen vent. aggregater	-	3 500	3 500	-	3 500	2021		
9557	Lierhallen avfuktingsaggregat	-	5 000	5 000	-	5 000	2022		
9558	Oppgradering brann Lierhallen	5 500	-1 000	4 500	2 632	5 500	2019	Oppgradering brann Lierhallen	Fremdriftsplanen er forskjøvet grunnet sen leveranse av beskrivelse. Vil bli gjennomført i 2020.
9559	ENØK varmepumper	2 000	8 500	10 500	1 030	10 500	2019-2022		Bevilgning i 2019 til varmepumper. Vil bli knyttet til plan for gjennomføring i perioden 2019-2023 med tilhørende årlige bevilgninger.

Vedlegg 4 Konsulentkostnader

Oversikt over regnskap konsulentkostnader 2019

Driftsutgifter

Utvalg	Beløp	Tekst
1 GRUNNSKOLE-, BARNEHAGE- OG KULTURUTVALGET	753 067	Hovedsakelig konsulenter til lyd/lys osv Lier kulturscene samt innleie konsulent i "vikariatstilling" kultur og skole og diverse småoppdrag.
2 HELSE-, SOSIAL- OG OMSORGSUTVALGET	1 365 228	Advokatutgifter barnevern, Analysearbeid og andre diverse småoppdrag
3 MILJØUTVALGET	4 104 496	Kommuneplanens areal-/samfunnsdel, KDP Fjordbyen, områderegulerings fjordbyen, ulik bistand knyttet til klima/miljø arbeidet, ulik bistand knyttet til folkehelsearbeidet, utredningsoppdrag finansiert av Buskerudbyen knyttet til gange/sykkel og kollektivtiltak i kommunen, samt en del mindre oppdrag.
4 PLANUTVALGET	320 761	GeoIntegrasjon mot PlanDialog og OppmålingsDialog, prøvetaking og div. småprosjekter
5 FORMANNSKAPET	2 755 824	Rekruttering, advokat prosessoppdrag, juridisk bistand bla. HR, utredning og diverse konsulenter IT.
6 FORMANNSKAPET - FELLESOMRÅDER OG KOMMUNALE FORETAK	184 737	Selvkost og Visma systemer
Sum	9 484 112	

Investeringer

Utvalg	Beløp	Tekst
1 GRUNNSKOLE-, BARNEHAGE- OG KULTURUTVALGET	274 638	IKT handlingsplan
2 HELSE-, SOSIAL- OG OMSORGSUTVALGET	43 980	Velferdsteknologi
3 MILJØUTVALGET	84 862	Kommunedelplan idrett og friluftsliv
4 PLANUTVALGET	891 775	Digitaliserings av byggesaksarkiv
5 FORMANNSKAPET	219 310	IKT handlingsplan
6 FORMANNSKAPET - FELLESOMRÅDER OG KOMMUNALE FORETAK	5 585 647	Flytting av hjemmetjenesten, Fosshagen fase 2 og 3, bygg og eiendomsutredninger, oppgradering GB 9, etablering av kontorer LKKF, Vestsidveien 100, energimerking av større kommunale bygg og diverse mindre summer
Sum	7 100 212	